KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
KIRKLARELI UNIVERSITY

Türkiye'deki üniversiteler arasında İlk ve Tek Merkez

KAMU DİPLOMASİSİ
UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
(KADAM)

CENTER for
PUBLIC DIPLOMACY

2019

Grafik - Tasarım
Yılmaz KUS

Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR
Rektör

Aralık 2015 tarihinde Rektörlüğümüze bağlı Uygulama ve Araştırma Merkezi olarak kurulan Kamu Diplomasisi merkezimizin amacı; küresel siyaset, kamu diplomasisi, kültürel diplomasi, diaspora diplomasisi ve yumuşak güç gibi küresel ilişkiler konularında siyasi, ekonomik, kültürel, sosyal nitelikli bilimsel araştırma ve çalışmalar yapmak, yurt içi ve yurt dışındaki ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte ortak projeler yürüterek bilgi birikiminin oluşturulması ve paylaşılmasını sağlamaktır.

Merkez; amacına ulaşabilmek için aşağıdaki faaliyetlerde bulunur:

1. Üniversitenin akademik birimleri ile disiplinler arası projeler geliştirmek ve yapılacak çalışmaları özendirmek,
2. Yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan elde edilen bilgilerin analiz ve değerlendirmesini yapmak, üretilen bilgileri ulusal ve uluslararası bilimsel toplantı ve yayınlarla ilgililere ve kamuoyuna aktarmak,
3. İstekte bulunan resmi veya özel sektör kurum ve kuruluşlarına danışmanlık hizmeti vermek,
4. Ulusal ve uluslararası nitelikte seminer, konferans, açık oturum, panel ve benzeri etkinlikler düzenlemek, süreli ve süresiz yayınlar yapmak,
5. Üniversitenin eğitim ve staj faaliyetlerine katkıda bulunmak, sertifika programları düzenlemek,
6. Oluşturulacak birimler vasıtasıyla araştırma, proje ve etüt çalışmaları yapmak,
7. Rektörlüğün belirleyeceği konularda çalışmalar yapmak,
8. Kamu diplomasisi ile ilgili bir internet sitesi oluşturularak akademik yayın yapmak, kitaplık ve arşiv oluşturmak.
9. Kırklareli Üniversitesi Kamu Diplomasisi adıyla ilmi bir dergi çıkarmak,
10. Kamu diplomasisi faaliyetlerinde bulunarak kültürel etkinlikler düzenlemek,
11. Balkan Üniversiteleri öğrenci ve akademisyenler arasında kültürel etkileşim ve akademik faaliyetler düzenlemek,
12. Kırklareli Üniversitesi ile Balkan Üniversiteleri öğrencilerine danışmanlık hizmeti vermek.

KADAM

Vizyon

Kırklareli Üniversitesi Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi, kamu diplomasisi konusunda bilimsel özgün bilgi üreten bir araştırma merkezi olmayı hedeflemektedir. Merkez, eğitim faaliyetleriyle Uluslararası İlişkiler bölümü öğrencilerinin kamu diplomasisi alanında yetiştirilerek Dışişleri Bakanlığı, Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, Yunus Emre Enstitüsü, TİKA ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı gibi devletin kamu diplomasisi ve yumuşak güç kurumlarına kamu diplomasisi alanında uzman personel temin etmeyi amaçlamaktadır.

Misyon

Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi, kamu diplomasisi alanında öncelikle kuramsal bilgi üretmek amacıyla kurulmuştur. Bu şekilde kamu diplomasisi alanındaki bilgi eksikliğinin giderilmesi ve üretilen bilimsel bilgilerle Türkiye'nin kamu diplomasisi stratejisine katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Merkez, başta Dışişleri Bakanlığı, Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, Yunus Emre Enstitüsü, TİKA ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı gibi yumuşak güç kurum ve kuruluşlarının kamu diplomasisi, kültür diplomasisi, insani ve dış yardım diplomasisi ve diaspora diplomasisi faaliyetlerine temel teşkil edecek bilimsel çalışmalar yapmayı misyon edinmiştir. Kamu diplomasisi alanında eğitim ve sertifika programları düzenleyerek devlet kurumlarına donanımlı uzman yetiştirmeyi hedeflemektedir. Ayrıca kamuoyu ve sivil toplumun kamu diplomasisi konusunda aydınlatılmasına yönelik çalışmalar düzenlenmesi amaçlamaktadır.

Vision

Center for Public Diplomacy intends to become a distinguished research center that produces a scientific and a unique knowledge with respect to the public diplomacy. The Center aims to provide experts dealing with the field of public diplomacy to the public diplomacy and soft power institutions of the state such as Ministry of Foreign Affairs, Office of Public Diplomacy of Prime Ministry, Yunus Emre Institute, Turkish Cooperation and Coordination Agency (TIKA) and Presidency for Turks Abroad and Related Communities by raising the students of International Relations Department with training activities.

Mission

Center for Public Diplomacy was founded with the aim of producing theoretical knowledge primarily in the field of public diplomacy. In this way, the overcome the lack of knowledge in the field of public diplomacy and the scientific information generated is intended to contribute to the Turkey's public diplomacy strategy. The center has a mission to conduct scientific studies which would be the basis for public diplomacy, cultural diplomacy, humanitarian and foreign aid diplomacy and diaspora diplomacy activities of the soft power institutions and organizations such as Ministry of Foreign Affairs, Office of Public Diplomacy of Prime Ministry, Yunus Emre Institute, Turkish Cooperation and Coordination Agency (TIKA) and Presidency for Turks Abroad and Related Communities. The center aims to train qualified experts for state institutions by organizing training and certification programs in the field of public diplomacy. In addition, it aims to organize conference, congress, panels, and symposium to enlighten the public opinion and civil society about the public diplomacy issues.

KADAM Hakkında - *About KADAM*

Küresel siyasetin 1990'lardan itibaren sivil toplum temelli yeniden yapılanmaya başlamasıyla birlikte siyaset ve diplomasinin de parametre ve dinamikleri değişmiştir. Bunun anlamı artık siyaset ve diplomasinin birey ve toplum temelinde yapılacağı bir döneme geçilmesi demektir. Zira Soğuk Savaş döneminin sert güç politikaları ve devleti önceleyen birey ve toplumları muhatap almayan klasik realist bakış açısının önemi azalmaya başlarken küresel siyaset ve diplomaside kamuoyu, sivil toplum, fikir, düşünce, kültür, din ve kimlikleri önceleyen sosyal inşacı, neoliberalizm ve postmodernizm gibi eleştirel yaklaşımların önemi artmaya başlamıştır. Böylece yumuşak güç politikalarının önem kazandığı kamu diplomasisi ortamı oluşmaya başlamıştır.

Özellikle 21. yüzyılda bilişim teknolojilerinin bütün hayatı etkilediği günümüzde küresel siyaset ve diplomasinin enstrüman ve mekanizmaları da değişmek zorunda kalmıştır. Bu da klasik diplomasinin yetersiz kalmasına yol açmış ve dijital çağa uygun yeni yöntem ve araçları uygulayacak yeni diplomasi tarzlarının gelişmesine ivme kazandırmıştır. Böylece günümüzde bilgi çağının bir uzantısı olarak siber diplomasi, dijital diplomasi, sosyal medya diplomasisi, sivil toplum diplomasisi, kamuoyu diplomasisi, TV diplomasisi, medya diplomasisi gibi farklı nüanslarla ifade edilen yeni kamu diplomasisi tarzlarının ortaya çıktığı yeni bir döneme geçilmiştir.

Kamuoyu, sivil toplum, kültür ve kimlik olgularının önem kazanmaya başladığı ve bilişim teknolojilerin bütün hayatı şekillendirdiği bu dönemde üniversitemizin Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi, ülkemizin kamu diplomasisi, yumuşak güç, dijital diplomasi, sosyal medya diplomasisi, kültürel diplomasi, diaspora diplomasisi, insani ve dış yardım diplomasisi gibi yeni alanlarda öncelikle kuramsal bilgi üreterek katkı sağlamayı ve Türkiye'nin bu yeni ortamın dinamiklerine uyum sağlamasına yardımcı olacak çalışmalar yapmayı kendisine misyon edinmiştir.

The parameters of politics and diplomacy changed with the restructuration of the global politics based upon civil society since 1990s. This symbolized the transition to a period of politics and diplomacy conducted based on the individuality and society. In this era, the importance of the classical realist approach, based on hard power that prioritize state but does not take society and individual into consideration, decreased while the significance of public opinion, civil society, culture, religion and identity increased in global politics and diplomacy. Thus, appropriate context for the emergence of public diplomacy based on soft power came in sight.

Particularly in 21st century, when communication and information technologies enormously affected daily life, instruments of global politics and diplomacy needed to change. This factor necessitated new diplomacy types and methods appropriate to the digital age. Nowadays, a new flow began with new public diplomacy styles such as cyber diplomacy, digital diplomacy, social media diplomacy, civil society diplomacy, TV diplomacy and media diplomacy.

Center for Public Diplomacy of Kirklareli University primarily defines its mission as contributing to Turkey's institutional conformance to the dynamics of new diplomatic environment in 21st century through producing theoretical knowledge and suggesting practical strategy in realms of public diplomacy, soft power, diaspora diplomacy, cultural diplomacy, digital diplomacy, social media diplomacy, foreign aid and humanitarian diplomacy.

Kırklareli Üniversitesi Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, Kırklareli Üniversitesi Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezinin amacına, faaliyet alanlarına, yönetim organlarına, yönetim organlarının görevlerine ve çalışma şekline ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Kırklareli Üniversitesi Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezinin amacına, faaliyet alanlarına, yönetim organlarına, yönetim organlarının görevlerine ve çalışma şekline ilişkin hükümleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin (2) numaralı alt bendi ile 14 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Danışma Kurulu: Merkezin Danışma Kurulunu,

b) Merkez: Kırklareli Üniversitesi Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezini,

c) Müdür: Merkezin Müdürünü,

ç) Üniversite: Kırklareli Üniversitesini,

d) Rektör: Kırklareli Üniversitesi Rektörünü,

e) Senato: Kırklareli Üniversitesi Senatosunu,

f) Yönetim Kurulu: Merkezin Yönetim Kurulunu,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Merkezin Amacı ve Faaliyet Alanları

Merkezin amacı

MADDE 5 – (1) Merkezin amacı, küresel siyaset, kamu diplomasisi, kültürel diplomasi, diaspora diplomasisi ve yumuşak güç gibi küresel ilişkiler konularında siyasi, ekonomik, kültürel, sosyal nitelikli bilimsel araştırma ve çalışmalar yapmak, yurt içi ve yurt dışındaki ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte ortak projeler yürüterek bilgi birikiminin oluşturulması ve paylaşılmasını sağlamaktır.

Merkezin faaliyet alanları

MADDE 6 – (1) Merkez amacına ulaşabilmek için aşağıdaki faaliyetlerde bulunur:

a) Ulusal ve uluslararası organizasyonlarla işbirliği yaparak projeler gerçekleştirmek, ortak çalışmalar ve yayınlar yapmak,

b) Üniversitenin akademik birimleri ile disiplinler arası projeler geliştirmek ve yapılacak çalışmaları özendirmek,

c) Yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan elde edilen bilgilerin analiz ve değerlendirmesini yapmak, üretilen bilgileri ulusal ve uluslararası bilimsel toplantı ve yayınlarla ilgililere ve kamuoyuna aktarmak,

ç) İstekte bulunan resmi veya özel sektör kurum ve kuruluşlarına danışmanlık hizmeti vermek,

d) Ulusal ve uluslararası nitelikte seminer, konferans, açık oturum, panel ve benzeri etkinlikler düzenlemek, süreli ve süresiz yayınlar yapmak,

e) Üniversitenin eğitim ve staj faaliyetlerine katkıda bulunmak ve sertifika programları düzenlemek,

f) Oluşturulacak birimler vasıtasıyla araştırma, proje ve etüt çalışmaları yapmak,

g) Kamu diplomasisi ile ilgili bir internet sitesi oluşturularak akademik yayın yapmak, kitaplık ve arşiv oluşturmak,

ğ) Kırklareli Üniversitesi Kamu Diplomasisi adıyla ilmi bir dergi çıkarmak,

h) Kamu diplomasisi faaliyetlerinde bulunarak kültürel etkinlikler düzenlemek,

ı) Balkan ülkelerindeki üniversitelerin öğrenci ve akademisyenleri arasında kültürel etkileşim ve akademik faaliyetler düzenlemek,

i) Kırklareli Üniversitesi ile Balkan üniversiteleri öğrencilerine danışmanlık hizmeti vermek,

j) Rektörlüğün belirleyeceği konularda çalışmalar yapmak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Merkezin Yönetim Organları ve Görevleri

Merkezin yönetim organları

MADDE 7 – (1) Merkez aşağıdaki yönetim organlarından oluşur:

a) Müdür.

b) Yönetim Kurulu.

c) Danışma Kurulu.

Müdür ve görevleri

MADDE 8 – (1) Müdür; Rektör tarafından Merkezin faaliyet alanlarında belirtilen konularla ilgili anabilim dallarında görevli, Üniversitenin aylıklı ve devamlı statüdeki öğretim üyeleri arasından üç yıl süreyle görevlendirilir. Süresi biten Müdür yeniden görevlendirilebilir. Müdürün altı aydan fazla görevi başında bulunmaması durumunda yeni bir Müdür görevlendirilir. Müdür görevlendirildiği usul ile görevden alınabilir.

(2) Müdür, Merkezin öğretim kapasitesinin verimli bir şekilde kullanılmasından, geliştirilmesinden, eğitim-öğretim, araştırma, uygulama ve yayın faaliyetlerinin düzenli bir şekilde yürütülmesinden, bütün faaliyetlerin gözetim ve denetiminin yapılmasından ve sonuçlarının alınmasından Rektöre karşı birinci derecede sorumludur.

(3).Üniversitede görevli öğretim üyelerinden, Müdürün teklif edeceği üç aday arasından Rektör tarafından iki kişi müdür yardımcısı olarak görevlendirilir. Müdürün bulunmadığı zamanlarda müdür yardımcılarından biri Müdüre vekâlet eder. Müdürün görevi sona erdiğinde müdür yardımcılarının da görevi sona erer.

(4) Müdürün görevleri şunlardır:

a) Merkezi temsil etmek.

b) Yönetim ve Danışma Kuruluna başkanlık etmek.

c) Merkezin idari ilişkilerini yürütmek.

ç) Araştırma ve proje çalışma ekipleri kurmak, yurt içi ve yurt dışı araştırma merkezleri ile işbirliği yaparak amaca uygun projelerle ilgili karşılıklı bilgi alışverişinde bulunmak.

d) Merkezin ödenek ve kadro ihtiyaçlarını gerekçesi ile birlikte Rektörlüğe bildirmek.

e) Merkez bünyesinde oluşturulan birimlerin etkinliklerini, kuruluş ve gelişme amaçlarına uygun olarak planlamak, yürütmek, denetlemek ve her düzeydeki personeli üzerinde genel gözetim ve denetim görevi yapmak.

f) Merkezin yıllık faaliyet raporunu ve bir sonraki yıla ait çalışma programını Yönetim Kurulunun görüşünü alarak her yılın aralık ayında hazırlamak ve Rektörün onayına sunmak.

Yönetim Kurulu ve görevleri

MADDE 9 – (1) Yönetim Kurulu, Müdürün başkanlığında, müdür yardımcıları ve Üniversitede Merkezin çalışma alanlarında faaliyet gösteren öğretim elemanları arasından Rektör tarafından seçilen dört öğretim elemanı olmak üzere toplam yedi kişiden oluşur. Üyelerin görev süresi üç yıldır, süresi biten üyeler aynı usulle yeniden görevlendirilebilir. Süresi bitmeden ayrılanların veya altı aydan fazla Üniversite dışında görevlendirilenlerin yerine yeni üyeler görevlendirilebilir. Yönetim Kurulu, ayda en az bir kez ve gerektiğinde Müdürün çağrısı üzerine salt çoğunlukla toplanır ve kararlarını katılanların oy çokluğu ile alır. Yönetim Kurulu kararları Rektörün onayından sonra uygulamaya konulur.

(2) Yönetim Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Merkezin yıllık çalışma programını hazırlamak ve yürütmek,

b) Merkezin yıllık faaliyet raporunu hazırlamak, incelemek ve onaylamak,

c) Araştırma ve uygulama projeleri, kurs ve benzeri eğitim önerilerini bilimsel çalışma kurullarının da katkıları ile değerlendirmek, görevlendirilecek kişi ve kuruluşları belirlemek,

ç) Üniversite dışı ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği esaslarını belirlemek, protokol taslaklarını hazırlamak ve Rektörlüğe sunmak,

d) Merkez bünyesinde kurulacak bilimsel çalışma gruplarında görevlendirilecek öğretim elemanlarının seçimini yapmak ve görevlendirilmeleri için Rektörün onayına sunmak,

e) Merkezde görevlendirilecek idari ve teknik personelin seçimini yaparak Rektörün onayına sunmak,

f) Danışma Kurulu üyelerini seçmek.

Danışma Kurulu ve görevleri

MADDE 10 – (1) Danışma Kurulu, Yönetim Kurulu tarafından, Merkezin faaliyetleriyle ilgili alanlarda bilgi ve deneyime sahip Üniversite öğretim

elemanları ve istekleri halinde kamu ve özel kuruluşlardaki kişiler arasından önerilen ve Rektör tarafından görevlendirilen dört kişiden oluşur. Danışma Kurulu, iki ayda bir Müdürün çağrısı üzerine toplanır. Toplantılarda salt çoğunluk koşulu aranmaz.

(2) Danışma Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Merkezin çalışmalarına görüş ve önerileriyle katkıda bulunmak,

b) Merkezin genel faaliyetlerinin yönetimiyle ilgili konularda uyarı ve öneri geliştirmek, destek sağlamak, amaçlarına uygunluğu konusunda danışmanlık ve değerlendirme yapmak,

c) Merkezin ulusal ve uluslararası bağlantılarını kolaylaştırmak ve işbirliğini sağlamak.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Harcama yetkilisi

MADDE 11 – (1) Merkezin harcama yetkilisi Rektördür.

Personel ihtiyacı

MADDE 12 – (1) Merkezin akademik, teknik ve idari personel ihtiyacı, 2547 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca Rektör tarafından görevlendirilecek personel ile karşılanır.

Ekipman ve demirbaşlar

MADDE 13 – (1) Merkez tarafından desteklenen araştırmalar kapsamında alınan her türlü alet, ekipman ve demirbaşlar Merkez hizmetlerinin kullanımına tahsis edilir.

Yönetmelikte hüküm bulunmayan haller

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde, ilgili mevzuat hükümleri ile Senato kararları uygulanır.

Yürürlük

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Kırklareli Üniversitesi Rektörü yürütür.

Merkez Müdürü - *Director*

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ, Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezini Aralık 2015 tarihinde açarak halen kurucu müdürlüğünü ifa etmektedir. Bunun yanında EKŞI, Haziran 2019 tarihinden itibaren Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanlığını da yürütmektedir.

2014 yılında Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümünde doktorasını tamamladı. TBMM, ASAM, SETA gibi kurum ve kuruluşlarda dış politika uzmanı olarak çalıştıktan sonra Yunus Emre Enstitüsü'nde kültürel diplomasi uzmanı olarak da görev yapmıştır.
Kamu Diplomasisi ve AK Parti Dönemi Türk Dış Politikası (Siyasal Kitabevi, 2014) ve The Rise and Fall of Soft Power in Turkish Foreign Policy (LAP Lambert Academic Publishing, 2016) isimli kitapları bulunan Ekşi, 2012 yılı boyunca doktora tezi yle ilgili Harvard, George Washington ve New York Üniversitelerinde araştırmalarda bulunmuştur. Ayrıca 2013 yılında Hindistan'da Jawaharlal Nehru Üniversitesinde misafir Öğretim Üyesi olarak dersler vermiştir.

Assoc. Prof. Muharrem EKSI is a Director of Center for Public Diplomacy and Head of the Department of International Relations, Kırklareli University, Turkey. He specializes in public and cultural diplomacy with respect to Turkish foreign policy. He graduated from the department of History at Istanbul University in 2001. He attended master degree in the department of Near Eastern Studies at New York University in 2003-2005. He also graduated in the M.A. program of Global and Regional Studies, International Relations, Faculty of Political Science, at Ankara University. He received PhD from the department of International Relations at Ankara University. He also worked in the Grand National Assembly of Turkey (TBMM) as a foreign affairs expert in 2010. He was a visiting scholar at the Institute for Public Diplomacy and Global Communication - The Elliott School of International Affairs - the George Washington University in 2011. He served as a visiting lecturer at Jawaharlal Nehru University, Delhi, India for the academic year of 2012-2013.

He also worked several think tanks in Turkey. His research interests include Public/Cultural Diplomacy and Turkish Foreign Policy, International Relations Theories, Foreign Policy Analysis and Cultural Studies, Political Islam, Critical Security Studies, Energy Studies.

He has authored numerous articles and also published two books: Public Diplomacy and Turkish Foreign Policy During AK Party Era, Siyasal Kitabevi Press, July 2014. (in Turkish); The Rise and Fall of Soft Power in Turkish Foreign Policy (LAP Lambert Academic Publishing, 2016).

Merkez Kadrosu

MÜDÜR YARDIMCILARI

Dr. Öğr. Üyesi Gökhan ALBAYRAK

Dr. Öğr. Üyesi Emre OZAN

YÖNETİM KURULU:

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ

Dr. Öğretim Üyesi Gökhan ALBAYRAK

Dr. Öğretim Üyesi Emre OZAN

Doç. Dr. Raif CERGİBOZAN

Doç. Dr. Ramazan TİYEK

Dr. Öğretim Üyesi Muhammed ATALAY

Dr. Öğretim Üyesi Barış AYTEKİN

DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR *(Rektör)*

Prof. Dr. Mesut Hakkı ÇASIN *(Cumhurbaşkanlığı Güvenlik ve Dış Politika Kurulu Üyesi)*

Dr. İsmail SAFİ *(Cumhurbaşkanlığı Güvenlik ve Dış Politika Kurulu Üyesi)*

Prof. dr. Nuri YURDUSEV *(TÜBA Üyesi, Dünya Bilim ve Sanat Akademisi Üyesi, ODTÜ)*

KADRO

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ

Dr. Öğr. Üyesi Gökhan ALBAYRAK

Dr. Öğr. Üyesi Emre OZAN

Dr. Öğr. Üyesi Nuri Gökhan TOPRAK

Dr. Öğr. Üyesi Sezin İba GÜRSOY

Dr. Öğr. Üyesi İhsan Ömer ATAGENÇ

Dr. Öğr. Üyesi Bilal NERGİZ

Arş. Gör. Betül GÜLTEKİN

Arş. Gör. Altuğ KOÇ

Arş. Gör. Murat GÜNEYLİOĞLU

Arş. Gör. Nevin TÜRKER YILDIZ

Arş. Gör. Cihan YAYLAK

Arş. Gör. Dr. Adnan SEYAZ

Arş. Gör. Dr. Gülayşe ÜLGEN TÜREDİ

ARAŞTIRMA BİRİMLERİ

- Küresel Siyaset Araştırma Birimi
- Kamu Diplomasisi Araştırma Birimi
- Kültürel Diplomasi Araştırma Birimi
- Diaspora Diplomasisi Araştırma Birimi
- Dijital Diplomasi Araştırma Birimi
- Dış Yardım ve İnsani Diplomasi Araştırma Birimi
- Dini Diplomasi Araştırma Birimi
- Yumuşak Güç Araştırma Birimi
- Kamuoyu-Dış Politika Araştırma Birimi
- Sivil Toplum-Dış Politika Araştırma Birimi

SERTİFİKA PROGRAMLARI

Kamu Diplomasisi Sertifika Programları

Kültür Diplomasisi Sertifika Programları

Diaspora Diplomasisi Sertifika Programları

Dış Yardım ve İnsani Diplomasi Sertifika Programları

WEB SİTESİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

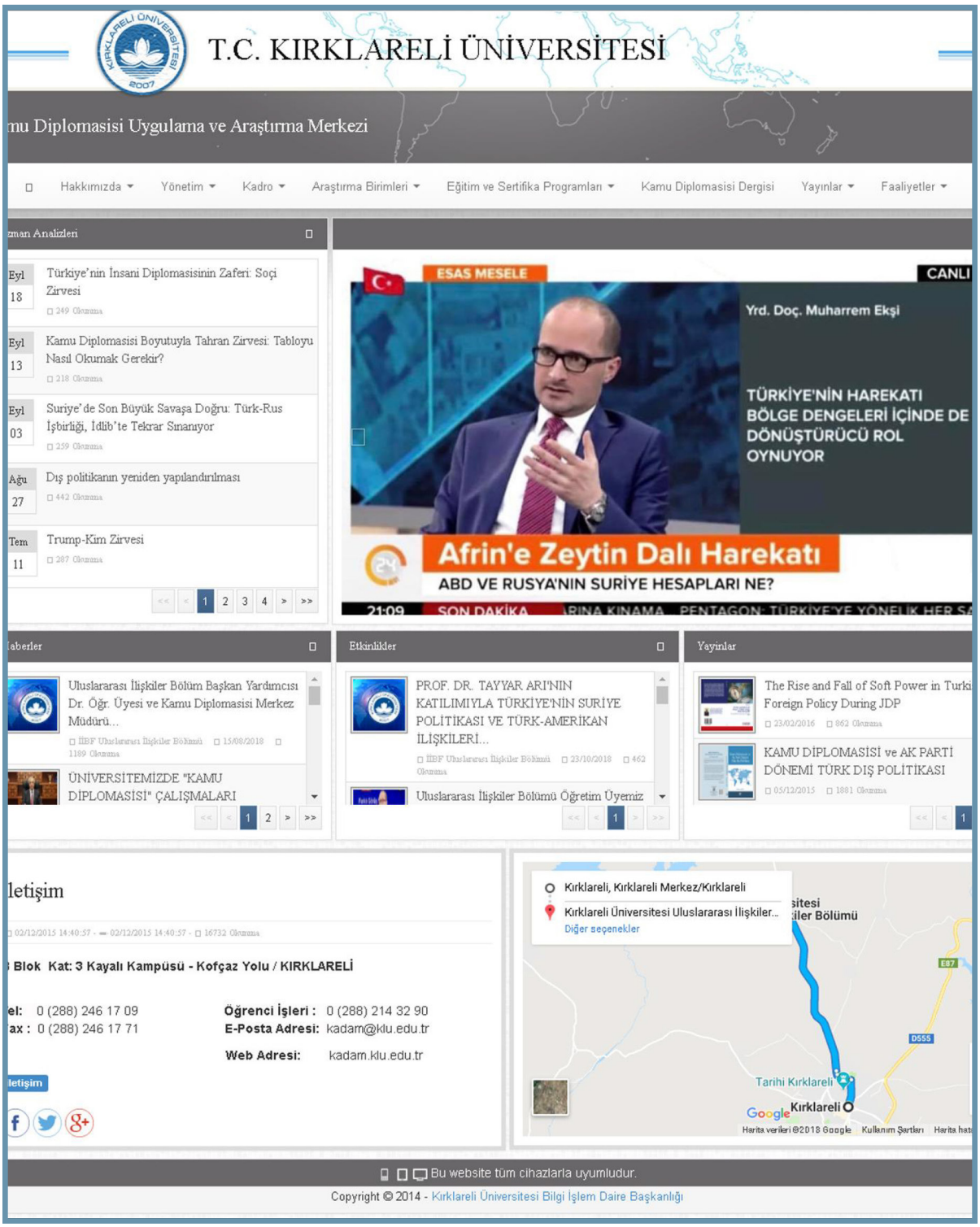

WEBSITE OVERVIEW

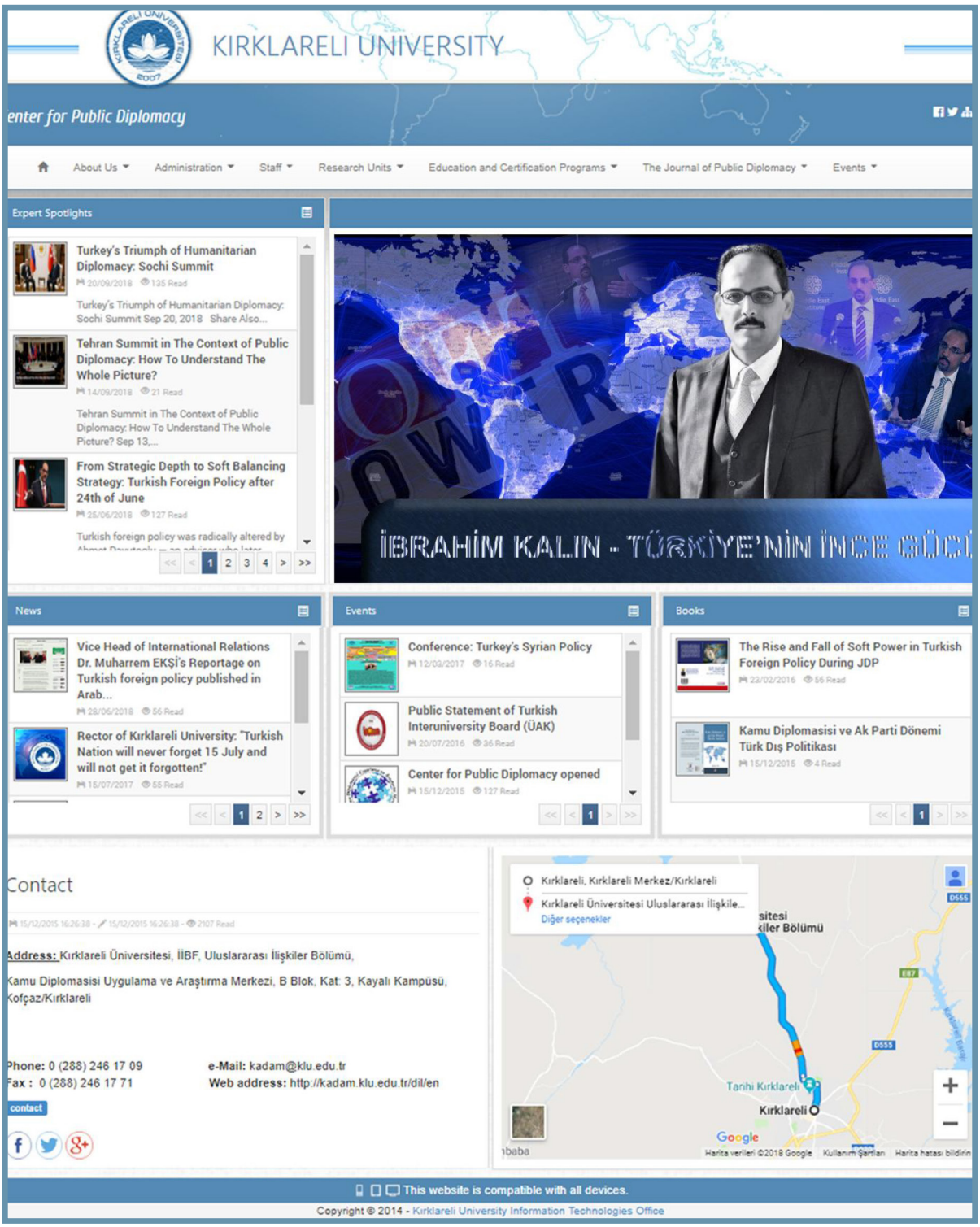

UZMAN ANALİZLERİ

Türk-Amerikan İlişkilerinde "Çıkarları Dengeleme" Arayışı

Türkiye, Suriye Krizi'nden itibaren ABD ile çatışan çıkarlarını Rusya ile dengeleme arayışını, S-400 hava savunma sistemi krizinde de devam ettirmektedir.

Türkiye ile ABD arasında S-400 hava savunma sistemi ile F-35 savaş uçakları üzerinden yürütülen "müzakere-pazarlık" ya da "kriz süreci" aslında uzun zamandır özellikle Suriye Krizi'nden beri devam eden çıkarların çatışmasının farklı bir noktada devamı niteliğindedir. Bu bağlamda Suriye Krizi'yle birlikte Türk-Amerikan ilişkilerinde ***çıkarların çatışması*** dönemine geçilen bir süreçten bahsedilebilir. Buna rağmen iki ülke ilişkileri, bütün kriz ve tartışmalarda hiçbir zaman kopma noktasına gelmemiştir.

Öyle ki, AK Parti iktidarı, ironik biçimde ABD'nin 15 Temmuz kalkışmasındaki tutumuna ve Gülen terör örgütünden PYD/PKK terör örgütüne yönelik Türkiye ile çatışan politikalarına rağmen Washington ile şaşılacak derecede daima uyumlu ilişkiler geliştirme arayışında olmuştur. Örneğin, Suriye Krizi'nde ABD'nin Türkiye'nin terör örgütü olarak gördüğü PYD/YPG'ye aleni biçimde tırlarca silah vermekten kaçınmamaktadır. Buna rağmen Ankara, Washington ile birlikte Esad'ın gitmesi üzerindeki ortak politikaya sadık kalmaya devam etmiştir. Hatta Türkiye, Astana Süreci'nde Rusya ile ABD'yi dengelemeye çalışırken bile Suriye Krizi'nde ABD'nin dışlanmasını çıkarlarına aykırı bulmuş ve ABD'nin Tomahawk Land füzeleriyle Nisan 2018 tarihinde Suriye'deki Şayrat Hava Üssü'nü vurmasını Astana müttefiklerine karşı açıkça desteklemekten de kaçınmamıştı.

Bu bağlamda Türk-Amerikan ilişkilerinin Suriye Krizi'nde çıkarların çatışması sorunu üzerinden dönüştüğü görülmektedir. Bunda Türkiye'nin Soğuk Savaş ve 1990'lardaki gibi ABD'ye bağımlılığının azalması, ekonomik, siyasi ve diplomatik alanlarda güçlenmesi, kendi savunma sanayi üretimlerini yapmaya başlamasının etkili olduğu söylenebilir. Ayrıca küresel düzeyde Amerikan hegemonyasının zayıfladığına yönelik algının yaygınlaşmasına paralel olarak Rusya ve Çin'in yükselmesi ve ABD-AB arasındaki çıkar çatışmalarının artması gibi parametreler, Türkiye'ye ABD'den daha özerk hareket etme alanı sağladığı da eklenmelidir. İşte bu yeni parametreler, Türk-Amerikan ilişkilerini dönüştürmekte ve Türkiye'nin ABD ile çıkarlarının çatıştığı durumda hareket alanını artırmaktadır. Buna rağmen süpergüç ABD'ye karşı bölgesel güç kategorisinde bir ülke olarak Türkiye'nin aradaki asimetrik güç ve etki kapasitesini Rusya ile dengeleme politikası izleyerek kapatma arayışında olduğu ileri sürülebilir.

İşte Türkiye ile ABD arasında cereyan eden S-400 ve F-35 krizlerinin aslında derin anlamda ilişkilerin dönüşmesinin bir sonucu olduğu iddia edilebilir. Zira artık Türkiye, ne Soğuk Savaş dönemi ne de 1990'lardaki gibi Amerikan çıkarlarıyla kendi çıkarlarını özdeşleştiriyor. Böyle olunca da Türkiye, artık ABD'nin özellikle Ortadoğu politikalarında eksen ülke olmaktan çıkıp tam tersine ***oyun bozucu ülke*** haline gelmiş durumdadır. ABD ise Türkiye'nin eskisi gibi politikalarında ***eksen ülke*** rolü oynaması için geniş etki kapasitesini kullanarak zorlama ve baskılama stratejilerinde ısrar etmektedir. Türkiye ise Suriye Krizi'nden itibaren ABD ile çıkar çatışması yaşadığı her krizde olduğu gibi dengeleme stratejisi uygulayarak direnmektedir.

Ancak bölgesel bir güç kapasitesindeki Türkiye'nin süpergüç ve özellikle de hegemonik güç olarak ABD'yi Rusya ile dengeleme stratejisinin yetersiz kaldığı görülmektedir. Zira büyük güç kapasitesindeki Rusya'nın ABD'yi dengelemekten çok uzak olduğu not edilmelidir. Özellikle Rusya'nın nükleer silahları haricinde ABD ile hiçbir alanda denge kurabilecek düzeyde olmadığı apaçık ortadayken Türkiye'nin dengeleme stratejisinin neden yetersiz kaldığı daha net anlaşılmaktadır. Bu nedenle Türkiye'nin ABD ile çıkar çatışması yaşayan AB ve Çin ile ilişkilerini geliştirerek dengeleme stratejisini izlemesinin daha optimal olduğu ileri sürülebilir. Bu bağlamda ABD'nin İran'a uyguladığı yaptırımlarda sekiz ülkenin muafiyetini kaldırmasına karşı da Türkiye'nin bu ülkelerle ortak hareket edecek strateji izlemesinin kendisine daha fazla alan açacağı ve tek başına uğrayabileceği zararları azaltabileceği söylenebilir.

Diğer taraftan Türkiye, ABD ile yaşadığı krizlerde nihai noktada ABD'nin kendisinden tamamen vazgeçemeyeceğine aşırı güvenerek direnmektedir. Bu durum hem Amerikan Kongresi'nde Türkiye'nin ***yeri doldurulamaz ülke*** olarak tanımlanmasında ve son olarak Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın'ın Washington'daki görüşmelerde Kongre'nin kararlarına karşı Başkan Donald Trump'ın Türkiye lehine yetkisini kullanacağına güvendiklerini belirten açıklamasında görülmektedir. Bununla birlikte iki ülke ilişkilerinde ittifakın başladığından beri Türk karar alıcıların ABD nezdinde Türkiye'nin jeopolitik konumunun ***vazgeçilmezliğine*** çok güvenmeleri durumunun halen devam ettiği söylenebilir.

Bunun da ötesinde Türkiye ile ABD arasındaki bütün krizlere ve çatışan çıkarlara rağmen ikili ilişki ve ittifakın temel değerlerindeki ortaklık devam etmektedir. Türkiye ile ABD ve NATO arasındaki ittifakın temelinde aslında jeopolitik çıkarların ötesinde Batı dünyasının kapitalist liberal ve demokratik değerlerinin ortak paylaşımı yatmaktadır. Bu sebeple, ittifakın ancak stratejik çıkar çatışmalarından çok paylaşılan ortak değerler noktasında kopma noktasına gelebileceği iddia edilebilir. Bu bağlamda S-400 ve F-35 krizlerinin iki ülke ittifakını bitireceği argümanlarının çok abartılı olduğu ileri sürülebilir.

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ

Suudi Arabistan, İran karşıtı Sünni blok politikasına Pakistan'ı dâhil etmek istiyor

18 Şubat tarihinde Suudi Arabistan Veliaht Prensi Muhammed bin Selman'ın Pakistan'a düzenlediği ziyaret sonucu 20 milyar dolarlık yatırım anlaşmalarının imzalanması, bir anda iki ülke ilişkilerinin küresel siyasetin gündemi haline gelmesine yol açtı.Bunda başta Suudi Arabistan'ın Pakistan'a büyük çapta bir yatırım yapması etkili oldu. Zira iki ülke arasındaki toplam ticaret hacmi 2.5 milyar dolarda kalırken Prens Muhammed Bin Selman'ın (MbS) Pakistan'ın petrokimya, enerji ve madencilik gibi sektörlere 20 milyar dolarlık yatırım yapması, diplomatik çevrelerin dikkatini çekti. Çünkü Suudi Arabistan'ın Pakistan'a bu denli büyük mali yatırımının sadece iki ülke arasındaki ekonomik ilişkileri geliştirmek ya da Pakistan'ı ekonomik sıkıntıdan kurtarmakla sınırlı olmadığı öngörülmektedir.

Bu bağlamda Suudi Arabistan'ın Pakistan'a yaptığı büyük yatırımın şifrelerini çözmek gerekmektedir. Geleneksel olarak Suudi Arabistan'ın finans gücünü dış politikaya tahvil etme stratejisini (petro-dolar diplomasisi) uyguladığı tespitiyle bu yatırımın şifrelerini çözmeye başlayabiliriz. Öncelikle Suudi Arabistan, Pakistan'ın ekonomik bakımdan zor durumda olmasından istifade ederek ülkeye büyük çapta yatırım yaparak finans gücünü devreye sokmakta. Böylece Suudi Arabistan, Pakistan'ı ekonomik zorluklar nedeniyle politik tercihlerini sınırlandırma ve kendi dış politika stratejisine dahil etmeye mecbur bırakmayı amaçladığı öngörülmektedir. Zira ekonomik sorunlar, Pakistan Başbakanı İmran Han'ın ülkenin geleneksel denge politikasını sürdürmesini sınırlamakta ve Suudi Arabistan eksenine yakın çizgi izlemesine yol açabilir. Örneğin Pakistan, 2015 yılında Suudi Arabistan'ın Yemen'de İran ile giriştiği vekalet savaşına asker göndermeme kararı alarak denge politikasını sürdürebilmişti. Ancak şimdi ülkenin içinde bulunduğu ekonomik darboğaz, İmran Han'ı Suudi Arabistan eksenli dış politika izlemeye zorlamakta. Dolayısıyla ekonomik kriz, Pakistan'ın 2015 yılındaki gibi denge politikası izleme ve Suudi Arabistan'ın isteklerini

reddetme lüksünü ortadan kaldırmakta.Bu nedenle önümüzdeki süreçte Pakistan'ın Suudi Arabistan ekseninde bir dış politika izlemek zorunda kalacağı ileri sürülebilir. Bunun anlamı Pakistan'ın Suudi Arabistan liderliğindeki İran karşıtı Sünni bloka zımnen dahi olsa katılacağı demektir. Bu da Pakistan'ın İran'la ilişkilerinde tansiyonun iyice yükseleceği anlamına gelmektedir.

Mayıs 2017 tarihinde ABD Başkanı Donald Trump'ın Ortadoğu turu sonrası Suudi Arabistan liderliğinde Körfez ülkeleri özellikle BAE ve Mısır gibi ülkelerden oluşturulan Sünni blok ile İran'ın çevrelenerek zayıflatılması stratejisine geçilmişti. Türkiye, komşusu İran karşıtı bu bloka dahil olmadığı gibi bölgede istikrarsızlığı önlemek üzere dengeleyici rol üstlenmişti. Hatta Sünni blok politikasına geçildikten bir ay sonra Haziran'da patlak veren Katar krizinde Türkiye, oyun bozucu rol oynayarak Suudi Arabistan'ın küçük ve zayıf ama enerji gücü Katar üzerinde hegemonya kurmasını engellediği gibi aynı zamanda Ortadoğu'da ABD-İsrail-Suudi Arabistan-BEA ekseninin oluşturmak istediği Sünni-Şii bloklaşmasını da engelleyebilmişti.

Suudi Arabistan ve BAE'nın askeri güç bakımdan zayıf kalması, Sünni blok stratejisinin de akim kalmasına yol açmıştı. Buna karşı Suudi Arabistan, nükleer güç olan ve savaş tecrübesine sahip Pakistan'ı ekonomik yardım yoluyla kendi dış politika çizgisine çekerekSünni blokun yumuşak karnı olan askeri gücü tahkim etmek istiyor. Zira Suudi Arabistan'ın başta Yemen'de İran'a karşı giriştiği vekalet savaşında beklenen sonucu alamaması ve İran'ı Körfez'den çevrelemenin yetersiz kalması nedeniyle Pakistan'ı Sünni blok politikasına çekmek istiyor. Aslında Pakistan, bugüne kadar doğrudan Suudi Arabistan ekseninde yer almayıp denge politikasını sürdürse de dolaylı yoldan Suudi Arabistan'la askeri angajmanlığını devam ettirmekte. Zira Pakistan ordusu, Suudi askerlerini ve pilotlarını eğitmeyi sürdürmekle birlikte Suudi ordusunda üst düzey görevler de üstenmektedir. Örneğin Pakistan Genelkurmay Eski Başkanı Raheel Şerif, MbS tarafından kurulan Teröre Karşı İslam İttifakı (Islamic Military Alliance to Fight Terrorism) biriminde Başkomutan olarak görev yapmaktadır.

Tarihsel olarak da Soğuk Savaş döneminden itibaren iki ülke ilişkilerinin müttefiklik düzeyinde olduğu söylenebilir. Ayrıca Suudi Arabistan'ın Pakistan'a desteğinin bir süreklilik arz ettiği de not edilmelidir. Örneğin 1998 yılında Pakistan'ın nükleer denemelerinden dolayı yaptırımlarla karşı karşıya kalınca Suudi Arabistan, ülkeye karşılıksız petrol sağlamıştı. Son olarak ise geçen yıl Pakistan'ın ekonomik krize girmesine karşı Suudi Arabistan, 6 milyar dolar yardım sağlamıştı. Buna karşı Pakistan ise Suudi ailesine askeri yardım taahhüdünü devam ettirmiştir. Dolayısıyla iki ülke arasında müttefiklik ilişkilerinin geçerli olduğu, ancak Pakistan'ın ülke içindeki farklı mezhepler nedeniyle Ortadoğu'daki mezhep çatışmasından kaçınan tarafsızlık ve denge politikasını benimseyen bir yaklaşıma sahip olduğu vurgulanmalıdır. Ancak bugünkü ekonomik zorlukların Pakistan'ı Suudi Arabistan'ın mali yardım ve yatırımlarına mecbur bırakması nedeniyle dış politikada Suudi eksenine kayacağı öngörülebilir.

Diğer taraftan geçen hafta İran ordusuna yönelik Belucistan eyaletinde gerçekleşen bombalı saldırı sonucu Pakistan ile İran arasında tansiyonun yükseldiği bir zamanda MbS'nin Pakistan ziyareti, zamanlama bakımından da stratejik öneme haiz olmuştur. Zira İran, saldırıdan dolayı Pakistan, Suudi Arabistan ve BAE'yı suçlayan tehditkar açıklamalar yapmıştı. İran'ın saldırılardan suçladığı bu ülkeler aynı zamanda kendisine karşı oluşan eksene de işaret etmekte. Bu anlamda İran, MbS'nin ziyaretiyle kendisine karşı oluşturulmak istenen eksene de ön alıcı biçimde gözdağı vermiş oluyor. Ayrıca 13-14 Şubat tarihinde İran karşıtı Varşova toplantısı sonrası MbS'nin Pakistan ziyareti, yine zamanlama bakımından dikkat çekmekte. Bu bağlamda bölgesel ve içsel dinamiklerin Pakistan'ı İran karşıtı Sünni bloka ittiği anlaşılmakta.

Sonuç olarak Suudi Arabistan'ın finans gücünü kullanarak Pakistan'ı Sünni bloka dahil etme ve böylece İran'ı Körfez'in yansıra doğudan da çevreleme stratejisini izlediği ileri sürülebilir. Pakistan ise içinde bulunduğu ekonomik darboğaz karşısında MbS'nin yapacağı mali yardım ve yatırımlara muhtaç olduğu için artık dış politikada tarafsız ve denge politikası izleme lüksüne sahip değil. Bu durum önümüzdeki dönem Pakistan'ın dış politika tercihlerini Suudi Arabistan eksenine kaydırmak zorunda olacağı bir sürece işaret etmektedir.

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ

Trump'ın Suriye'den Çekilme Kararı: Türkiye Müttefikliğinin Eşsizliğinin Sonucu

ABD Başkanı Donald Trump'ın 23 Aralık 2018 Pazar günü attığı bir tweetle Suriye'den askerlerini çekme kararı aldığını ve bunun da Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile görüşmesinin bir sonucu olduğunu açıklaması herkesi şaşırttı. Çünkü Trump'ın bu kararı, jeopolitik teorilere, klasik dış politika analizine ve uluslararası ilişkiler disiplinine uymuyordu. Ayrıca Trump'ın Cumhurbaşkanı Erdoğan ile verimli görüş alışverişi sonrası askerlerini çekme kararı aldığını açıklaması ve Suriye'de DEAŞ kalıntılarını da Erdoğan'ın temizleyebilecek güçte olduğunu vurgulaması, 2014 yılından beri Türk-Amerikan ilişkilerinde süregelen kriz dönemine uymuyordu. Zira Türkiye ile ABD arasında Suriye'de PYD/YPG terör örgütü üzerinden yaşanan stratejik çıkar çatışması ve sonrasında 15 Temmuz darbe kalkışması, FETÖ terör örgütü ve liderinin Pensilvanya'da korunması, Halkbank davası, Rahip Brunson krizi, S-400 füze savunma sistemi krizi ve buna mukabil F-35 savaş uçağı projesinden dahi Türkiye'nin çıkarılması tartışmalarına varan krizler sürecinden geçen ikili ilişkiler, bir anda nasıl 180 derece tersine dönebiliyor. İşte şaşırtıcı olan nokta buydu.

Çünkü 2014 yılından itibaren kriz sürecinde olan Türk-Amerikan ilişkilerinin parametresi, Trump'ın bir tweeti ile değişebildi. Trump'ın tweeti ve Erdoğan-Trump görüşmesi, iki ülkenin stratejik kopuş noktasından tekrar müttefiklik ilişkilerine dönebildiklerini gösteriyor. ***Bunda ABD'nin en sonunda Türkiye müttefikliğinin eşsizliğinin farkına varmasının etkili olduğu ileri sürülebilir.*** Aslında tarihsel olarak Türk-Amerikan ilişkileri sürekli inişli çıkışlı bir seyir izleme niteliğini zaten barındırıyordu. Ancak bugünkü durum hem klasik dış politika kuramlarına hem de ikili ilişkilerin parametrelerine de uymuyor. Zira dış politikada bir anda 180 derecelik bir değişiklik en azından kuramsal düzeyde çok zor iken bir de buna krizler çözülmemişken ilişkilerin stratejik kopuştan müttefiklik düzeyine bir anda ulaşmasının eklenmesi durumu anlamayı daha

da zorlaştırıyor. Trump'ın ABD askerlerini çekme kararı alması hem Obama döneminden itibaren uygulanan Suriye politikasına hem de Trump'ın dış politika anlayışına ters düşmektedir. Öyle ki, Trump'ın söz konusu kararı, Obama döneminden itibaren Suriye'de askeri varlık inşa etme ve yerel müttefik olarak seçilen PYD/YPG'yi güçlendirme ve silahlandırma politikasına da ters düşüyor. Hatta Trump'ın bu kararı, 2014 yılından itibaren uygulanan Suriye politikasının da terk edilmesi anlamına geliyor. İşte bu durum klasik jeopolitik teorilere uymuyor. Çünkü Trump'ın bu kararı, kendi isteğiyle jeopolitik geri çekilme anlamına geliyor. Oysa bölgede ABD'yi böylesine bir jeopolitik geri çekilmeye zorlayan bir zorunluluk yok. O halde ABD, neden askerlerini bölgeden çekerek Suriye satrancında elini zayıflatıyor? İşte bir zorunluluk yokken ABD'nin sahadan çekilmesi hamlesi, jeopolitik açıdan açıklanamıyor. Çünkü Obama, ABD askerlerini Irak'tan çekerek nasıl ülkeyi İran nüfuzuna terk ettiyse bu sefer de Trump'ın Suriye'den çekilme kararı, ülkenin Rusya'ya terk edilmesi anlamına geliyor. İşte bunu jeopolitik kuramlar ve klasik dış politika analizi çerçevesinden açıklamak mümkün görünmüyor.

Ayrıca Trump'ın çekilme kararı, büyük yatırım yaptığı ve binlerce tır silahla donattığı PYD/YPG'yi yarı yolda bıraktığı izlenimi de vermektedir. Bununla birlikte söz konusu karar, Trump'ın kar-maliyet temelli dış politika anlayışı açısından da anlamlı gelmiyor. Çünkü Trump, daha önce maliyetli olduğu gerekçesiyle Suriye'den çekileceğini açıklamak suretiyle ABD askerlerinin sahada kalmasını isteyen Suudi Arabistan'a maliyetini zaten karşılatmışken bu çekilme kararı maliyet noktasından da açıklanamaz. Bununla birlikte ABD'nin bu politikasının Türkiye'yi kaybetme noktasına ulaştığını da vurgulamak gerekir. Bu bağlamda ABD'nin Suriye'de PYD/YPG'ye dayanarak yürüttüğü taktiksel strateji, Türkiye gibi yeri doldurulamaz müttefikini kaybetme noktasına getirmişti. İşte Trump'ın ABD askerlerini Suriye'den çekme kararını eşsiz Türkiye müttefikliğini kaybetmekten dönüş olarak değerlendirmek mümkün.

Diğer taraftan Aralık 2017 tarihinde yayınlanan "Trump Doktrini" olarak da nitelendirilen Ulusal Güvenlik Strateji Belgesi'nde ABD'nin stratejik odağının kendisine tehdit olarak gördüğü Çin'e ağırlığı verme politikası bakımından da Trump'ın çekilme kararını açıklamak pek ikna edici olmuyor. Zira Obama döneminden itibaren Amerikan askeri savunma stratejisi, yönelimini Çin'e karşı Asya-Pasifik olarak konumlandırmıştı. Buna göre ABD, gücünü Ortadoğu'dan Asya-Pasifik'e kaydıracaktı. Ancak ABD'nin Suriye'deki sembolik düzeyde olan -üç bin civarı- askerini çekme kararı, gücünü Çin'e karşı Asya-Pasifik'e kaydırma gerekçesiyle de açıklanmıyor.

O halde Trump'ın son kararını ve Trump-Erdoğan uzlaşmasını ancak iki dinamikle açıklamak mümkündür. Birincisi, ABD'nin Obama döneminden itibaren izlediği politikanın Türkiye müttefikliğini kaybetmeye yol açması ve bunun da ötesinde Türkiye'yi Rusya'ya kaptırmak gibi büyük bir hatadan geri dönülmesi olarak değerlendirilebilir. İkincisi, ikili ilişkilerde krizler yaşanmasına rağmen kopmayan liderler düzeyindeki ***derin bağlarla*** açıklanabilir. Çünkü bu öyle bir bağ ki, ikili ilişkilerde 2014 yılından beri bitmek bilmeyen krizlere ve bu krizlerin birçoğunun hala çözülmemiş olmasına ve iki lider arasında söylemsel düzeyde söz düellosuna varan sert çıkışlara rağmen Trump ile Erdoğan'ın daha önce iki ülkeyi karşı karşıya getiren Suriye'de şaşırtıcı biçimde uzlaştıkları anlaşılıyor.

Peki iki lider arasındaki bu bağın dinamiği nedir? Hatırlarsanız Türkiye'de Trump'ın iktidara gelmesinden itibaren Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın liderler düzeyinde ABD ile iyi ilişkiler kuracağı anlayışı hakimdi. Bu bağlamda Cumhurbaşkanı Erdoğan, başlangıçtan itibaren sürekli Trump ile iyi ilişkiler kurma arayışında olmuştur. Hatta Erdoğan'ın Trump ile yakınlaşmasını Pentagon ve Evanjelistlerin yanı sıra Türkiye'yi tehdit eden üslubuyla tanınan Başkan Yardımcısı Mike Pence gibi isimlerin engellediği bile iddia ediliyordu. Tabi buna karşı ABD yönetimi ve Kongre'de Türkiye gibi yeri doldurulamaz son derece stratejik müttefikin kaybedilmemesi gerektiğini savunanlar da bulunmaktaydı. Bütün bunların arasında ve kriz sürecinde Trump ile Erdoğan arasında bugünkü uzlaşmayı sağlayacak bir bağın kurulduğu anlaşılmaktadır. Buradan hareketle Trump'ın Suriye'den askerlerini çekme kararı ve Suriye'de DEAŞ kalıntılarının Erdoğan tarafından temizleneceğini açıklanmasını, iki lider arasındaki derin bağlarla açıklamak ve eşsiz Türkiye müttefikliğinin stratejik öneminin

farkına varılmasına bağlamak mümkündür. Bu bakımdan ABD'nin hatasından geri dönerek Türkiye gibi yeri doldurulamaz stratejik müttefikine ihtiyaç duyması nedeniyle tekrar işbirliği politikasına yönelmesi ve iki lider arasındaki bu derin bağın Suriye'de iki ülkeyi uzlaşmaya götürdüğü söylenebilir. Bu bağlamda Trump'ın Suriye'den askerlerini çekme kararıyla ABD'nin görünürde jeopolitik olarak geri çekildiği anlaşılsa da muhtemelen Türkiye'nin oluşacak güç boşluğunu ABD'nin yerine doldurma ve Amerikan çıkarlarını müttefiki olarak üstlenme noktasında uzlaştıkları iddia edilebilir. Hatta bundan sonraki süreçte ABD'nin yenilenen müttefiklik ilişkileri sayesinde Türkiye üzerinden Astana sürecine eklemlendiği yeni bir denklemin oluşacağı öngörülebilir.

Son tahlilde Erdoğan'ın ABD'ye "senin müttefikin ben miyim yoksa PYD/YPG mi" diye haykırışının sonucunu aldığı ve Trump'a PYD yerine kendisini müttefik olarak seçmesini kabul ettirdiği söylenebilir. Ayrıca varılan uzlaşmaya göre muhtemelen ABD'nin büyük yatırım yaptığı PYD/YPG'yi Türkiye yok etmeyecek. Ancak bunun yerine Türkiye, sınırlarında terör devleti kurulmasını engelleme politikası gereği belli bir km'lik alandan PYD/YPG'nin çıkarılması noktasında uzlaşıldığı ileri sürülebilir. Böylece Türkiye'nin güney sınırlarında terör yapılanması tehdidinin ortadan kalkması sağlanırken buna karşılık Türkiye'nin de Suriye satrancında ABD'nin müttefiki olarak politika izlemesi noktasında uzlaştıkları öngörülmektedir.

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ

Türkiye'nin Misafirperver Kamu Diplomasisi

23 Kasım, 2018

Türkiye, Batılı ülkelere nazaran çok geç bir tarihte kamu diplomasisini bir devlet politikası olarak 2010'lı yıllardan itibaren uygulamaya başladı. Şu anki Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın'ın koordinatörlüğünde Ocak 2010 tarihinde Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü kurularak Türk Dış Politikasıyla entegre ve eşgüdümlü biçimde kamu diplomasisi politikası oluşturulup yürütülmeye başlandı. 24 Haziran 2018 Genel Seçimleri sonrası Türkiye'nin Başkanlık sistemine geçmesinin ardından ise mezkûr kurum yerine Fahrettin Altun'un görevlendirildiği Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı ihdas edildi. Bu tarihten itibaren bir devlet politikası olarak kamu diplomasisi en üst düzeydeki önemini muhafaza ederek yürütülmeye devam etti.

Başlangıçta Türkiye, kamu diplomasisi politikasını ülkenin yeni hikayesini dünyaya anlatmak üzerine hayata geçirmişti. Zira Adalet ve Kalkınma Partisi (Ak Parti) iktidarı, Türkiye'yi model olacak şekilde dönüştürme iddiasıyla siyaset belirlemişti. Bu çerçevede iktidar, "Müslüman demokrasi" kimliğini yumuşak güç olarak kullanıp Müslüman Ortadoğu'ya model olmayı hedeflemişti. Bu bağlamda yürütülen kamu diplomasisi, kültür diplomasisi, diaspora diplomasisi, dış yardım ve insani diplomasi gibi çeşitlendirilen çok boyutlu bir dış politikayla Türkiye, hakikaten 2003-2013 arasında başta Ortadoğu olmak üzere dünyada bir "Türkiye momenti" yakalamayı başarmıştır. Öyle ki "Arap Baharı" olarak nitelendirilen ve 2010 yılının sonunda başlayan Arap ayaklanmaları sürecinde Müslüman Ortadoğu ülkelerindeki yeni aktörler, Ak Parti Türkiye'sini model almaya başlamıştır. Ancak Arap ayaklanmaları beklendiği gibi Arap Baharı'nı getirmemiş, üstelik iç savaşlara yol açmıştır. Özellikle Suriye İç Savaşı, Türkiye'nin 2003 yılından itibaren yürüttüğü yumuşak güç diplomasisini sekteye uğratmakla kalmamış, sert güç ve güvenlik odaklı askeri ve savunma politikasına yönelmesine de neden olmuştur.

Suriye'de iç savaşının patlak vermesiyle birlikte 2011 yılından itibaren savaştan kaçan Suriyeli sığınmacılar, Türkiye'nin açık kapı politikasından da yararlanarak ülkeye gelmeye başlamışlardır. Böylece 2018 yılı itibariyle Suriyeli sığınmacıların sayısının 4 milyona yaklaşması, Türkiye'yi ***"dünyada en fazla sığınmacıya ev sahipliği yapan misafirperver ülke"*** konumuna getirmiştir. Ayrıca Batılı

ülkeler, Suriyeli sığınmacılara kapılarını kapatırken Türkiye'nin açık kapı politikası izlemesi, uluslararası toplum ve kamuoyunda ***misafirperver ülke imajıyla*** yükselmesini sağlamıştır. Zira Suriyeli sığınmacıların barınmasından beslenmesine ve eğitimine kadar bütün ihtiyaçlarını karşılayarak şimdiye kadar 31 milyar avro harcayan Türkiye, dünyada ***misafirperverlik modeli*** olarak örnek gösterilen bir ülke olmuştur. Bu anlamda Türkiye, sığınmacılara yardım yapan ülkeler arasında dünyada ***"en cömert ülke"*** olarak uluslararası toplum nazarında da takdir toplamaktadır. Böylece Türkiye, Suriyeli sığınmacılara karşı tutumuyla ***dünyanın insanlık vazifesini yapan ülke*** olarak uluslararası toplum ve özellikle de mazlum milletler nazarında bir kez daha takdir kazanmıştır.

Bu bağlamda Türkiye'nin Suriyeli sığınmacılara yönelik izlediği politika, yeni kamu diplomasisinin hikayesi haline gelmiştir. Türkiye, Suriyeli sığınmacılara gösterdiği cömertlik ve misafirperverliği kamu diplomasisi haline getirdiği gibi dış politikasını da "insani dış politika" olarak tanımlamıştır. Böylece Arap Baharı'na kadar Müslüman-demokrasi kimliği ile Müslüman Ortadoğu'ya model olma politikası Suriye İç Savaşı'yla sekteye uğrayan Türkiye, Suriyeli sığınmacılar üzerinden yeni bir dış politika ve kamu diplomasisine geçmiştir.

Türkiye, Suriyeli sığınmacılara karşı İslam tarihindeki retoriğe uygun olarak "muhacir-ensar" metaforunu kullanarak bir yandan Müslüman toplumların gönlünü kazanmayı, öte yandan da tekrar model olmayı kamu diplomasisi politikası olarak uygulamaya başlamıştır. Bu anlamda Türkiye, Osmanlı İmparatorluğu'ndan beri dünyanın ezilen ve zulme uğrayanlar için bir sığınak olma geleneğini devam ettirdiğini de Müslüman toplumlara göstererek, model olma politikasını farklı bir bağlama taşımayı başarmıştır. Böylece Türkiye, Osmanlı dönemindeki "âlem-penâh" vasfını Suriyeli sığınmacılara yönelik misafirperverlik ve cömertlik üzerinden yürüttüğü kamu diplomasisiyle beslemektedir. Türkiye, Suriyeli sığınmacılara olan yaklaşımında, geleneksel Türk kamu diplomasisiyle misafirperver diplomasi anlayışını buluşturmuş ve böylece dünyaya Türk tipi misafirperver kamu diplomasisi modelini sunmuştur.

Ankara, son yıllarda Sudan'dan Somali, Suriye, Filistin ve Myanmar'a kadar çok geniş bir coğrafyada ***küresel barış*** temalı bir diplomasi izleyerek kamu diplomasisine insan odaklı, misafirperverlik ve cömertlik temelli Türk tipi yeni bir yaklaşım getirmektedir. Bu şekilde Türkiye, yürüttüğü dış politikayla yeni diplomasinin ilkelerini ve insanı merkeze alan diplomasi normları üreten ülke olarak öne çıkmaya başlamıştır. Özellikle Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Dünya 5'ten Büyüktür." söylemi, başta Birleşmiş Milletler (BM) sistemi olmak üzere insani krizleri çözemeyen uluslararası sisteme yönelik büyük bir eleştiriyi içermektedir. Son tahlilde, günümüz küresel siyasetinin ***kaos siyaseti*** halini alması karşısında mevcut uluslararası sistemin işlevsiz kalması, küresel düzeyde insani krizlerin artması ve sürekli hale gelmesine yol açarken; Türkiye'nin küresel barışı önceleyen insan odaklı dış politikasının model olma ihtimalini artırmaktadır.

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ

Hospitality in Turkey's Public Diplomacy

23 November 2018

Turkey began to employ public diplomacy as the government policy too late compared to Western countries, from 2010's and onwards. By establishing Prime Ministry Public Diplomacy Office in January 2010 under the coordination of now presidential spokesperson Ibrahim Kalın, Turkey started to generate and implement public diplomacy that is integrated and coordinated with Turkish foreign policy. After the elections in 24th June, as Turkey shifted to Presidential System, mentioned office was abolished and Presidential Communications Office, under the appointed director Fahrettin Altun, undertook its role. This suggests that as a governmental policy, maintaining its highest level of importance public diplomacy continues to be pursued.

Initially, Turkey realized public diplomacy to tell the country's new story to the world since AK Party government had set a policy of making Turkey a model country. In this context, the government aimed to be the model for the Middle East by using its Muslim democracy identity as soft power. Turkey really did captured a 'Turkey/Ottoman momentum' in the world, especially in the Middle East between 2003 and 2013 with a diversified multidimensional foreign policy of public diplomacy, cultural diplomacy, diaspora diplomacy, foreign aid and humanitarian diplomacy which conducted in this context. So much so that, the new actor of Muslim Middle Eastern countries during the so-called 'Arab Spring' of uprisings started at the end of 2010, began to take AK Party's Turkey as a model. However, these uprisings did not bring Arab Spring as expected and instead started civil wars. Especially the Syrian civil war did not only interrupt Turkey's soft power diplomacy, which was implemented since 2003, it also led Turkey to employ hard power and security based military and defence policy.

Thus, this made Turkey 'the most hospitable country which hosts the most refugees in the world' with nearly 4 million Syrian refugees as of 2018. Additionally, while Western countries were turning a blind eye to Syrian refugees, pursuing an open door policy led Turkey to raise the country's image to the hospitable country for the international community and global public opinion.

With the outbreak of the civil war in Syria, the Syrian refugees who fled the war in their country began to arrive in Turkey taking advantage of its open-door policy. Thus, this made Turkey 'the most hospitable country which hosts the most refugees in the world' with nearly 4 million Syrian refugees as of 2018. Additionally, while Western countries were turning a blind eye to Syrian refugees, pursuing an open door policy led Turkey to raise the country's image to the hospitable country for the international community and global public opinion. Since has spent around 31 million euros for refugees needs such as shelter, education and food Turkey has begun to appear as model of hospitality for the world. In this context, Turkey has also gained the appreciation of the world community as the most generous country among the aiding refugees. In this way, with its approach towards the Syrian refugees, once again Turkey has been appreciated both by international community and especially oppressed peoples as the country, which is fulfilling the humanity's responsibility.

In this sense, Turkey's policy towards Syrian refugees has become the story of the new public diplomacy. Turkey has made its generosity and hospitality towards Syrian refugees its public diplomacy and has defined its foreign policy as 'humanitarian foreign policy'. In this way, its policy of becoming a model country for the Middle East with its Muslim democracy identity, which was interrupted by the Arab spring, has transformed into this new foreign policy and public diplomacy over the Syrian refugees.

Turkey has started to gain hearts and minds by using the metaphor of immigrant (muhacir-ensar) in conformity with the rhetoric in the history of Islam on the one hand and to implement public diplomacy politics for becoming a model again on the other. In this sense, Turkey has succeeded to put the policy of becoming a model to different place by showing to Muslim societies that Turkey maintains the tradition of being a safe haven (âlempenâh) for battered and persecuted people since Ottoman period.

Turkey has started to gain hearts and minds by using the metaphor of immigrant (muhacir-ensar) in conformity with the rhetoric in the history of Islam on the one hand and to implement public diplomacy politics for becoming a model again on the other. In this sense, Turkey has succeeded to put the policy of becoming a model to different place by showing to Muslim societies that Turkey maintains the tradition of being a safe haven (âlempenâh) for battered and persecuted people since Ottoman period. Thus Turkey is keeping the feature of being a "safe haven" in the Ottoman period as a result of public diplomacy about the Syrian refugees. Moreover, the Syrian refugees ensured that Turkish public diplomacy meets hospitality and so Turkish type hospitable public diplomacy model has been introduced to the world.

In the recent years, by following a global peace themed diplomacy in a large geography from Sudan to Somalia, in Palestine and Myanmar Turkey has brought a humanitarian oriented, hospitality and generosity based Turkish type of new approach to public diplomacy. In this way, Turkey has succeeded to stand out as the country that can generate norms that focus on human with its new diplomacy principles. Especially, the President Erdoğan's rhetoric of ***'the world is greater than five'*** involves a major criticism of the international community's failure at solving the great humanitarian crises, and particularly the UN system. In the last analysis, the dysfunction of the current international system due to the transformation of current global politics into chaos politics increases the number of humanitarian crises globally and makes them permanent. This increases the chances of Turkey's humanitarian-driven and prioritizing global peace foreign policy to become a model.

Assoc. Prof. Muharrem EKŞİ

November 15, 2018

US-Turkey Rapprochement: From Crisis to a New Alliance

Acting as a strategic partner with Turkey during the Bush administration, the US entered into a new period with the Obama administration of seeking new allies and policies for its Middle East policies – most notably for Syria. Within the frame of the "Leading From Behind" policy of the Obama administration, favouring the YPG (People's Protection Units), the organic continuation of the PKK (Kurdistan Workers' Party) terrorist organization, as a regional partner instead of Turkey brought two countries' relations up to a point where most avenues to their strategic partnership ended. Beyond that, the Broader Middle East and North Africa Initiative, which began during Bush administration, was abandoned by the Obama administration. While traditionally, the US has taken collective actions with Turkey since it had been chosen as a model for the region due to its Muslim democratic identity, the Trump administration has emphasized on Saudi Arabia as a model instead of Turkey.

As a result of the US president Donald Trump's Middle East tour in May 2017, a Sunni bloc was formed with Gulf countries under the leadership of Saudi Arabia. Accordingly, the Trump administration based its new Middle East policy on this Sunni Bloc under Saudi leadership. As such, the US adopted the policy of weakening and suppressing Iran in order to ease Israel and the Sunni Bloc. In addition, the US assigned Saudi Arabia the role for the implementation of moderate Islamic model for the transformation of the Middle East policy.

In this regard, Muhammed bin Selman (MbS) was crowned as the prince of Saudi Arabia in order to implement this new policy of the US. Within this framework, even though MbS made various reforms at the societal level in Saudi Arabia, it could not provide what had been expected by the US at economy-energy sector. In addition, Saudi Arabia failed at gaining advantage over Iran at proxy war in Yemen, as well as failing at breaking Iran's superiority in Iraq and Syria. However, due to the strategic mistakes that the US made following the invasion of Iraq in 2003, Iran's expansion of its domain especially over the Shia government of Iraq, Hezbollah at Lebanon, Houthis at Yemen and Assad regime at Syria to the extent that

threatens Israel, led the US to a policy change.

In response, the US passed the most severe sanctions in history against Iran on Nov. 5, 2018, in order to weaken and isolate it in the international arena. Prior to that, again in 2018, the US abandoned the policy of integration of Iran to the international system by unilaterally withdrawing from the Nuclear Agreement that the Obama administration had signed with Iran in 2015. President Trump described this international nuclear agreement, which was signed by the five permanent members of the UN Security Council and Germany, as 'bad' on the grounds that it favors Iran and he would make a better one. In this context, Trump administration resorts to the tactic of pressuring Iran both over the Sunni Bloc and the sanctions, in order to make a new nuclear deal with the conditions it favors. However, while Iran and Russia's domain in the Middle East is expanding, the failure of Saudi Arabia at both gaining geopolitical importance and loss of prestige with the Khashoggi murder case increased the US's need for Turkey in the region.

In other words, it can be argued that the Trump administration has realized that the expected success of the Middle East Policy cannot be achieved only through Israel and Saudi Arabia. Beyond that, arguably, Turkey's rapprochement with its strategic rival Russia and emergence of Turkey with the role of game changer against the US policies in the Syria and Qatar crises, led the US to revise its policies. Because, as its NATO ally Turkey and the US confronted each other after the US cooperated with the terrorist organization YPG even at the tactical level for its policy in Syria. Moreover – the Trump administration sent nearly 400 truckloads of heavy weapons to the YPG, which is the extension of the listed terrorist organization PKK, caused a crisis of confidence between the two countries. Since for Turkey, the YPG equipped with heavy weapons, is considered as a threat for its national security. Beyond that, as happened during the creation of an autonomous Kurdish administration in Northern Iraq during the 1990s, Turkey perceives this YPG embodiment as a US-backed containment policy from the south. For this reason, a deep strategic break between the two NATO allies began to take place. In other words, the US's acting as an ally with the YPG in its Syria policy caused a clash of interests with a NATO ally.

At this stage, on the one hand the Saudi Arabia's failure and on the other hand Turkey's emerging role as a game changer against the US policies in the Middle East and the increase in its efficiency with alliances in Syria (Astana axis) and military maneuvers (Euphrates Shield Operation and Olive Branch Operation) enhanced the US need for Turkey again. Because Turkey as a game changer disrupted the strategy of blockading Qatar (which has close ties with Iran) of the Sunni Bloc led by the US-backed Saudi Arabia. In January 2017, with the formation of Astana axis, the US was sort of left out of the chess of Syria where many global and regional actors were involved. In this regard, it can be said that the US recognized the essential strategic significance of Turkey as its NATO ally.

Announcing reward for the capture of the PKK leaders can be understood as the Trump administration's new maneuver aiming at the matching of policies with Turkey. Moreover, it is understood that in order to ensure the success of the sanctions against Iran or at least prevent Turkey to become a game changer again, the US stepped for the match of the Syria policies with Turkey. Besides, it can also be argued that the US wants to enter the chess through Turkey where it was left out by the Astana axis. Because Russia has taken the initiative over Syria with the Astana process and it can be seen from the last meeting on Syria-Istanbul Summit of Turkey-Russia-Germany-France in October 2018- that the US was left out of the table. In response to this, the US put the leaders of the terrorist organization of PKK on the target board in order to resolve the confidence crisis and win Turkey back. In this sense, it can be suggested that the US is seeking ways both not to lose its NATO ally to Russia and to cooperate with it in its Middle East policy. So, it is anticipated that a Manbij like – joint patrols method might be implemented in the Easter Euphrates by Turkey and the US. It can be claimed that implementation of such a method will open up space for the return of normalcy in the two countries relations.

As a result, in the end, the US will try to coincide its policies with Turkey or at least prevent the conflict of interests. Actually, it could be argued that the US has to make sacrifices over PYD and the Eastern Euphrates due to the fact that it had to match interests with Turkey. Because, the game changer role of Turkey vis-a-vis the Middle

East and Syria of the US and the failure of policy based on Saudi Arabia, forces the US towards a new type of relations with Turkey. Especially, by harmonization of policies with Turkey, the US wants to prevent the role of Turkey as a game changer this time for the sanctions against Iran issue. Turkey wants to develop a new type of relationship with the US over negotiations, especially by using Brunson and Khashoggi matters as leverage.

Although the US and Turkey began to experience a conflict of strategic interest over the YPG, the real problem in their relations has been structural. Because the US' underestimation of Turkey as an equal actor and Turkey's abstention from the matching its foreign policy with the interests of the US as they were matched during the Cold War era, is the structural problem of the two's relations. Turkey wants to transform this asymmetrical alliance relationship with the US which started with the Cold War era, into a form that can also work for Turkey's interests. But the denial of the US of Turkey's new autonomous policy status becomes a structural handicap against the development of the relations.

Assoc. Prof. Muharrem EKŞİ

Yunanistan ve Makedonya İsim Sorununu Çözüyor

26 Haziran 2018

Balkanlar bölgesinde Makedonya olarak adlandırılan coğrafya, İkinci Balkan Savaşı'nın ardından Vardar Makedonyası (bugünkü Makedonya Cumhuriyeti), Pirin Makedonyası (Bulgaristan'da) ve Epir Makedonyası (Yunanistan'da) olmak üzere üç parçaya bölünmüştür. İkinci Dünya Savaşı sonrasında Yugoslav Sosyalist Federal Cumhuriyeti'nin altı federe devletinden biri olarak kabul edilen Makedonya, komşu ülkelerin/cumhuriyetlerin Makedon ulusal kimliği konusundaki itirazları ile karşılaşmıştır. Makedon kimliğine yönelik tartışmalarda Bulgarlar, bir Makedon ulusal kimliğini yok sayarken, Sırplar, Sırp Ortodoks Kilisesi üzerinden Makedon kimliğini sorgulamışlardır. Fakat yakın döneme etkileri anlamında en önemli sorgulama, Yunanlılar tarafından dile getirilmiştir.

Yugoslavya'nın parçalanması sürecinde bağımsızlığını kan dökülmeden kazanan tek cumhuriyet, Makedonya'dır. Buna karşın "Makedonya Cumhuriyeti" olarak resmen ilan edilen bu yeni devletin ismine yönelik Yunanistan tarafından dile getirilen itirazlar ve karşı çıkışlar, bu küçük Balkan ülkesinin diplomatik alanda tanınması ve uluslararası toplum ile bütünleşmesi sürecinde en önemli engel olarak belirmiştir. Oysa bağımsızlık sonrası dönemde Makedonya dış politikasının en büyük amacı, genel olarak Avrupa-Atlantik kurumları ile bütünleşme, özelde ise NATO ve AB üyeliği olmuştur. Fakat Yunanistan ile yaşanan isim krizi nedeniyle Makedonya'nın söz konusu kurumlara üyeliği Yunan vetosu ile karşılaşmıştır.

Yunanistan'ın "Makedonya Cumhuriyeti" olarak bu ülkeyi tanımama kararının bazı nedenleri bulunmaktadır. Öncelikle, Yunanistan'a göre Makedonya bir coğrafi bölge adıdır ve Makedon diye ayrı bir ulus bulunmamaktadır. Ayrıca 8 Eylül 1991 tarihli bağımsızlık ilanından sonra kullanılan Makedonya bayrağında Helen İmparatorluğu'nun büyük ismi Büyük İskender'in simgesi sayılan Vergina Güneşi'nin yer alması ve basılan banknotlarda Selanik'teki Beyaz Kule'nin kullanılması, Yunanistan tarafından kendi ulusal kimliğine yönelik

bir saldırı olarak değerlendirilmiştir. Bunun dışında, 1991 tarihli Makedonya Cumhuriyeti Anayasası'nda dış Makedonların sorunları ile ilgilenileceğine dair bir maddenin bulunması, Yunanistan tarafından yeni Makedon devletinin yayılmacı amaçlara sahip olduğunun bir göstergesi olarak görülmüştür.

Bu çerçevede Yunanistan, bu yeni ülkeyi "Üsküp Yönetimi" olarak tanımıştır. 1995 yılında ABD'nin girişimleriyle her iki devlet, isim sorununun çözümü için geçici bir formülde anlaşmaya vardı. Buna göre anayasada dış Makedonlar ile ilgili maddenin değiştirilmesi, bayrağın değiştirilmesi ve banknotlarda Epir Makedonyası'na ait sembollerin çıkartılması karşılığında Makedonya'nın Birleşmiş Milletler örgütüne ve diğer uluslararası örgütlere "T" harfiyle (The Former Yugoslav Republic of Macedonia – Eski Yugoslavya Cumhuriyeti Makedonya) başlayan bir ülke olarak katılmasının önü açıldı.

Avrupa Birliği, 2000'li yıllarla birlikte Batı Balkanlar'daki önemli uluslararası aktör haline gelmiş ve 2003 tarihli Selanik Zirvesi'nde bölgenin AB ile bütünleşme çabaları açıkça desteklenmiştir. Bu çerçevede Makedonya, AB üyeliği için resmi başvurusunu Mart 2004'te yapmış ve 2005 Aralık ayında da aday ülke haline gelmiştir. Buna karşın Yunanistan, isim meselesinde ilerleme olmadan Makedonya'nın AB ve NATO üyeliğinin önünü veto gücüne sahip olduğu için her platformda kapatacağının açık sinyallerini vermiştir. Fakat Batı Balkanlar'ın Avrupa-Atlantik kurumları ile bütünlemesinin tamamlanabilmesi için Makedonya ve Yunanistan arasındaki bu sorunun çözülmesi büyük bir öneme sahiptir. Bölge ülkelerinin Batı ile kurumsal bütünleşme çabalarının tamamlanabilmesi için ikili anlaşmazlıkların çözülmesi gerekir. Bunun dışında Haziran 2017 tarihinde Karadağ'ın NATO üyeliği öncesinde bu ülke yaşanan darbe girişimi ve arkasında Rusya'nın olduğuna dair açıklamalar, bölgesel bütünleşmenin gerçekleştirilmesi isteğinin en önemli sebepleri arasındadır.

Son dönemde Rusya'nın Balkanlar'da Yunanistan-Makedonya ve Sırbistan-Kosova gibi yaşanan ikili anlaşmazlıkları kullanarak, Bulgaristan'da ATAKA Partisi ve Yunanistan'da Altın Şafak Hareketi gibi Balkan ülkeleri içerisinde aşırı sağcı ve Batı karşıtı siyasal hareketleri destekleyerek ve Batı Balkanlar'daki en kırılgan ülkelerden birisi olan Bosna-Hersek'te federasyonu oluşturan iki entiteden birisi olan Republika Sırpska ve lideri Milorad Dodik ile özel ilişkiler geliştirmeye çalışarak, bölgede etkili olmaya çalıştığı yoğun olarak tartışılan bir konudur. Bu çerçevede, AB ve ABD'nin desteği ve teşviki ile Yunanistan ve Makedonya arasında varılan isim anlaşması, Batı bloğunun Balkanlar'daki etki alanını tahkim etme arayışlarının bir sonucudur. Ülkenin yeni adı olarak "Kuzey Makedonya"nın kullanılması hususundaki anlaşma, 17 Haziran 2018 tarihinde her iki ülkenin Dışişleri Bakanları tarafından imzalanmıştır.

Böylece, iki ülke arasında on yıllardır süren en temel sorun çözüme kavuşturulurken, Batı Balkanlar bölgesi özelinde NATO ve AB genişleme sürecinin önü açılmış oldu. Bu anlamda, Yunanistan Dışişleri Bakanı Nikos Kotzias'ın AB'nin Kuzey Makedonya ile katılım müzakerelerine başlaması gerektiği yönündeki değerlendirmesi önemlidir. Diğer yandan, hem Makedonya'da hem de Yunanistan'da milliyetçi partilerin ve toplumsal grupların, isim anlaşmasına verdikleri olumsuz tepki ve Makedonya Cumhurbaşkanı Gjorge Ivanov'un isim anlaşmasını onaylamadığını beyan etmesi, bu uzun soluklu sorunun çözümünde her iki ülkedeki "çözümsüzlük" yanlılarının önemli bir faktör olmayı sürdüreceğini göstermektedir. Bununla birlikte, Yunanistan, isim anlaşması hususundaki yapıcı tutumu ile 1990'lı yılların sonu itibariyle Balkanlar bölgesinde oynamaya başladığı lider ülke rolüne tekrar geri döndüğünün işaretlerini vermiştir.

Doç. Dr. Bülent Sarper AĞIR, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın İktisat Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü

May 18, 2017

The Countdown for Raqqa Offensive

The preparations for the military operation to liberate Raqqa from the Daesh are underway. The military effort to isolate the city and cut off its connection with the other cities under the control of the Daesh continues. Meanwhile, it is likely that the battle for Mosul is coming to an end, and Iraq is likely to win its war against the Daesh. Therefore, Raqqa seems to have gained strategic importance for Daesh and the news says that the Daesh is concentrating power in Raqqa.

It is clear that the operation of Raqqa will be long and difficult, but a much more difficult task is waiting the coalition forces after the operation. This task requires the re-establishment of a legitimate structure that will satisfy the people of the city in political, social and economic terms and it seems to take many years. So, it is important how the city will be shaped as well as who will take place in the operation.

In fact, Raqqa's political outlook will also determine the political future of northern Syria. For this reason, all local, regional and global actors are looking to increase their power in diplomatic negotiations. All actors wishing to take part in the diplomatic negotiations are trying to increase their gains on the ground and redefine their roles in the coming operation.

Russia's priority is the Astana talks and the continuation of the truce. Russia has left the fight against the Daesh to the US and its allies. The struggle against Daesh is not the first priority of Russia, but it is very important how the sphere of influence in the north of Syria will be shaped. So, Russia does not want to be completely out of Raqqa offensive and for that reason wants to maintain relations with PYD/YPG. As it will be remembered, PYD/YPG was not included in the Astana talks due to the objections of Turkey. However, Russia has not cut its relations with PYD/YPG and has taken some steps to relieve them. And now Russia wants to increase its influence in northern Syria by improving its relations with the PYD/YPG.

In addition to Russia, the Assad regime also plans a more active role in northern Syria. The Syrian leader stated that any military operation inside Syria must receive the approval of the central government. Assad regime forces started a march towards the east of Aleppo and has reached this far north for the first time

in such a long time. The regime forces that managed to control an area extending from Aleppo to the Euphrates River made significant progress on the route to Raqqa. At the same time, this progress also created a barrier between Raqqa and Al Bab which Turkish troops and Turkey-backed Syrian opposition fighters captured from the Daesh. Political-military risks have increased considerably on the El Bab-Raqqa route, which already has serious operational difficulties.

The initiatives of PYD/YPG are especially noteworthy. Raqqa is an Arab-dominated city, but it is strategically important for PYD/YPG because of its location. The US-backed PYD/YPG forces started a campaign aiming to isolate the city and cut off its connection with the other cities under the control of the Daesh. PYD/YPG is also trying to strengthen its relations with other actors to consolidate its role in the operation. In this respect, rapprochement with Russia and withdrawal from some regions and giving these regions to Assad regime are important developments.

The US has not yet decided about the role of the PYD/YPG, but it is unlikely that these forces will be completely excluded. Some suggestions are made to ease Turkey's concerns on PYD/YPG. For example, US officials says YPG forces will not enter the city center and the operation will be carried out by Arab elements within the Syrian Democratic Forces. But these are not convincing.

The position of Turkey in Raqqa is one of the most complex issues. Turkey has fulfilled its vital and urgent security needs with Euphrates Shield Operation. Indeed, the operation was successfully completed. Turkey also wants to eliminate terrorism in whole northern Syria. Turkish leaders say that Turkey is ready to join US forces in attack on Syria's Raqqa but PYD/YPG should not participate in this operation at all.

The elimination of PKK terrorist organization in Menbij is another priority for Turkey. U.S. has failed to keep its promise about Menbij. Therefore, Turkey has to avoid possible negative scenarios in terms of border security. But Turkey continues its struggle with diplomatic means. Turkey's declaration that Euphrates Shield Operation has been successful and is finished is a beginning of a diplomatic process. Erdogan does not neglect to emphasize the importance of reconciliation with the US and Russia. But the fact that the US has not decided who will join the Raqqa offensive raises uncertainties.

The US' ambivalence involves new actors and problems in the process. For example, the Baghdad administration is carrying out air strikes against the Daesh positions in Iraq and Syria. Recent initiatives of the Iraqi Kurdish Regional Government show that a new frontier can be opened in the east of Raqqa. All the actors are concentrating their power on the ground, they are striving to protect their achievements and to add new gains to them. Therefore, the US' ambivalence increases the mobility and uncertainty on the ground.

Asst. Prof. Emre OZAN

Türkiye-ABD İlişkilerinde Asimetrik İttifaktan Karşılıklılığa

14 Kasım 2018

1947 yılında Truman Doktrini'yle başlayan ve 1952 yılında NATO üyeliği ile kurumsallaşan Türk-Amerikan ilişkilerinin genel niteliği, çoğunlukla ABD lehine işleyen tek taraflı asimetrik ittifak olmasıydı. Bunun da ötesinde Soğuk Savaş dönemi boyunca Türkiye, ABD'nin çıkarlarını kendi dış politikasıyla özdeşleştirdiği müddetçe onun stratejik ortağı olmayı sürdürmüştü. Aslında ABD'nin politikalarında Türkiye'nin stratejik eksen ülke özelliği, onu stratejik ortak yapmaktaydı. Başka bir ifadeyle Türkiye'nin ABD'nin politikalarında rol alması, ittifak ilişkilerinin niteliğini belirliyordu. Türkiye'deki dış politika karar vericileri, 1960-70'li yıllar hariç olmak üzere, genel olarak 2000'lere kadar ABD'siz dış politika belirleme özerkliğine kavuşamamışlardı. 1990'larda ise iki ülkenin Balkanlardan Ortadoğu ve Kafkasya-Orta Asya'ya kadar çıkarların örtüşmesi nedeniyle asimetrik ittifak ilişkileri çoğunlukla sorunsuz devam etmeyi sürdürdü. 2000'lerin başında yine çıkarların örtüşmesi üzerinden iki ülke arasındaki stratejik müttefiklik ilişkileri her zamanki gibi arada krizler ortaya çıksa da genel olarak Suriye Krizi'ne kadar devam etmeyi başarmıştı.

Ancak Suriye Krizi'nde ABD'nin Türkiye'nin yıllardır mücadele ettiği PKK'nın organik uzantısı olan PYD/YPG'yi taktiksel düzeyde de olsa yerel müttefik olarak seçip onu ağır silahlarla donatması, iki ülke arasında ***derin stratejik kopuşa*** yol açmaya başlamıştı. İki ülke arasında PYD/YPG üzerinden başlayan çıkar çatışmasına özellikle ikili ilişkilerde kırılma noktası olarak 15 Temmuz darbe kalkışmasında Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) liderinin ABD'de himaye edilmesinin eklenmesi, müttefiklik ilişkilerinin Türk karar alıcılar tarafından sorgulanmasına yol açmıştı. Bu bağlamda Türk-Amerikan ilişkileri, 1964 Johnson Mektubu ve 1970'li yıllardaki ambargolar sürecinden bile çok daha fazla güven bunalımına sürüklendi. Bununla birlikte hiçbir zaman Türk-Amerikan ilişkilerinin kopma noktasına gelmediğinin hatta ilişkilerin bir süreklilik öğesi olarak zaman zaman kriz ve sorunlar çıksa da ittifak bağlantısının devam ettiğini vurgulamak gerekir.

Suriye Krizi örneğinde olduğu gibi PYD üzerinden çıkar çatışması yaşayan Türkiye ile ABD, Esad ve Rusya-İran'ın etkinliğini artırmasına karşılık ortak paydada buluşma ve pazarlık etme kabiliyetini her zaman gösterebilmişlerdir. Bununla birlikte Suriye politikasında PYD üzerinden çıkar çatışmasının yaşanması, FETÖ olayı, Reza Zarrab ve Halk Bankası davaları, Brunson olayı, döviz kuru ve yaptırımlar üzerinden baskı kurulması, aslında iki ülke ilişkilerindeki sorun ve krizleri oluşturmaktaydı. İlişkilerdeki asıl sorun bunun çok ötesinde yapısal bir problematik barındırıyordu.

"İlişkilerdeki yapısal sorun, ABD'nin Soğuk Savaş dönemindeki gibi tek taraflı asimetrik müttefiklik ilişkilerini sürdürmek isterken Türkiye'nin artık bu ittifakın kendi çıkarlarını da korumasını istemesinden kaynaklanıyordu. Başka bir ifadeyle Türkiye, ABD'nin artık kendisini eşit aktör statüsünde kabul etmesini bekliyor ve ittifakın artık tek taraflı değil, mütekabiliyet (karşılıklılık) çerçevesinde yeniden yapılandırılmasını istiyor. İşte Türk-Amerikan ilişkilerindeki esas yapısal sorun, üst-ast ilişkisinden eşit aktör statüsüne geçilememesi ve tek taraflı işleyen asimetrik ittifak ilişkisidir."

ABD ise Türkiye ile ilişkilerinde Soğuk Savaş dönemindeki tek taraflı ve kendisine tabi müttefiklik ilişkisinin devam etmesini istiyordu. Nitekim Washington'da Mayıs 2017 tarihinde Cumhurbaşkanı Erdoğan ile ABD Başkanı Donald Trump'ın daha ilk yüz yüze görüşmesinde Trump, Soğuk Savaş dönemindeki ilişkilere duyduğu özlemini dile getirmişti. ABD, Türkiye'nin eşit aktör statüsünü kabul etmediği gibi artık ilişkileri ***stratejik ortaklık*** olarak da tanımlamaktan kaçınmaya başladı. Dahası ABD, S-400, F-35, Reza Zarrab ve Halk Bankası davaları, Brunson olayı, döviz kuru ve yaptırımlar üzerinden Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Türkiye'ye baskı uygulayarak dize getirme politikasını uyguladı. Ancak Türkiye'nin bir yandan ABD'nin baskılarına karşı direnebilmesi, öte yandan Suriye Krizi'nde manevra alanını genişletebilmesi, ABD'nin Türkiye politikasını gözden geçirmesinde etkili oldu, denilebilir. Özellikle de Türkiye'nin Suriye'de Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Harekâtlarını başarılı biçimde yürüterek etkinlik alanını genişletmesi, ABD'nin beklemediği bir durumdu. Ardından Türkiye'nin Münbiç'e yönelik zorlayıcı diplomasi yoluyla ABD'ye geri adım attırabilmesi, Türkiye'nin ABD'nin etkinlik alanını daraltıcı hamleler yapabileceğini gösterdi. Bunun da ötesinde NATO müttefiki Türkiye'nin Ocak 2017 tarihinde Astana sürecine katılıp Rusya ve İran ile Astana ekseni oluşturmaları, Rusya'nın Suriye denkleminde inisiyatifi ele geçirmesine yol açmıştı. Özellikle de Trump yönetiminin Aralık 2017 tarihinde yayımladığı 'Ulusal Güvenlik Strateji Belgesi'nde Çin, Rusya ve İran tehdit kategorisinde değerlendirilirken NATO müttefiki Türkiye'nin Rusya ve İran ile eksen oluşturması, ABD karar alıcılarında ***"Türkiye'nin Rusya'ya kaptırılması"*** tartışmalarına yol açmıştı.

Buna rağmen Başkan Trump'ın Mayıs 2017 tarihinde Ortadoğu turu sonucunda Suudi Arabistan liderliğinde küçük ve askeri bakımdan zayıf Körfez Ülkeleri'yle İran'a karşı Sünni blok politikası oluşturması, Ortadoğu politikasında ABD'nin Türkiye yerine Suudi Arabistan'la ortak hareket edeceği bir politikaya yöneldiğini ortaya koymuştu. Zira benzer durum Suriye politikasında ABD'nin NATO müttefiki Türkiye yerine PYD'yle hareket etmesinde de görülmüştü. Bunun anlamı artık ABD'nin Ortadoğu politikasında Türkiye'ye ihtiyaç duymadığını ya da Türkiye'siz politika yürütmek istediği görüntüsüne yol açtı. Aslında Cumhurbaşkanı Erdoğan, Trump yönetiminin çıkarlarıyla Türk dış politikasını özdeşleştirmediği için ABD, Türkiye dışında yeni denklem kurmak zorunda kalmıştı. ***Çünkü Cumhurbaşkanı Erdoğan beklenen şekilde ABD'ye biat etmiyor, kendi gündemini uygulamaya çalışıyor.*** Bununla birlikte Cumhurbaşkanı Erdoğan, krizlere rağmen pragmatik dış politika anlayışı çerçevesinde istikrarlı biçimde Trump yönetimiyle ilişkileri geliştirme iradesini muhafaza etmektedir. Nitekim Türkiye, Suriye politikasında Rusya ile Astana ekseni çerçevesinde birlikte hareket ederken eş zamanlı olarak ABD ile de bütün çıkar çatışmalarına rağmen Münbiç'te olduğu gibi pazarlık sürecini devam ettirerek birlikte hareket etme kabiliyetini gösterebilmektedir. Bu anlamda Türkiye, Suriye politikasında çok boyutlu dış politika izleyerek Suriye denkleminde manevra alanı kazanabilmek için ABD'ye karşı Rusya ile işbirliği yapabilirken aynı zamanda Rusya ve İran'a karşı da diplomatik kıvraklıkla ABD'yi denge unsuru olarak kullanabilmektedir. İşte Türkiye'nin bir yandan ABD'nin baskılarına direnebilmesi öte yandan başta Suriye olmak

üzere Ortadoğu politikasında manevra alanlarını genişletmesi, ABD'nin Türkiye'nin stratejik kabiliyetlerinin tekrar farkına varmasında etkili olduğu söylenebilir. Özellikle de ABD'nin Suudi Arabistan liderliğinde kurduğu Sünni blok temelli Ortadoğu politikasının beklenen başarıyı gösterememesi, Trump yönetiminin Türkiye'ye yönelmesine sebep olmaktadır. Her ne kadar ABD'nin kurduğu Sünni blok politikasının beklenen başarıyı gösteremediğini söylemek için erken olsa da Suudi Arabistan'ın özellikle askeri güç bakımından İran'ın etkinlik alanını daraltamadığı çok net biçimde görülmüştür. Bu durum Trump yönetimini, Nixon Doktrini'ndeki ikiz sütun (twin pillar) stratejisini bu sefer Türkiye ile Suudi Arabistan üzerinden gerçekleştirmeye itmektedir. Bu bağlamda ABD'nin genelde Ortadoğu politikasında özelde İran'ı jeopolitik geri çekilme ve baskılama politikasında Türkiye'yi Suudi Arabistan'la ortak zeminde buluşturmaya yöneleceği söylenebilir.

Zira Suudi Arabistan, her ne kadar denese de finans gücünü İran'ı zayıflatacak ölçüde askeri güce dönüştüremedi. Nitekim Suudi Arabistan, Yemen'de İran ile girdiği vekâlet savaşında kısmi başarı elde etse de Yemen'den ülkesine füzelerin atılmasını engelleyemediği gibi Suriye, Irak ve Lübnan'da İran'ın etkisini kıramadı. Ayrıca Suudi Arabistan, ABD'nin Genişletilmiş Ortadoğu ve Kuzey Afrika girişiminde "ılımlı İslam rolü" ile model olmada ve Ortadoğu siyasetinin dönüştürülmesinde de bekleneni veremedi. Bu çerçevede Suudi Arabistan, ülkesinde sosyal düzeyde çeşitli reformlar yapsa da ekonomi-enerji sektöründe beklenen dönüşümü yapamadı. Bunun üstüne bir de Cemal Kaşıkçı olayı üzerinden başta Ortadoğu olmak üzere uluslararası toplum nezdinde de büyük prestij kaybına uğraması, ABD'nin Ortadoğu politikasında Türkiye'ye ihtiyacını artıran bir faktör olmuştur.

"Özellikle Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın hem Brunson hem de Kaşıkçı olayını ABD ile yeni ilişki biçimi geliştirmek üzere ustalıkla kullanması, Türkiye'nin pazarlık gücünü artırmasını sağlamıştır. Bu bağlamda Türkiye, bu kozlar üzerinden ABD ile yeni pazarlık sürecine girmektedir. Aynı zamanda ABD de hem Suudi Arabistan'ın yetersiz kalması hem de İran'a karşı Türkiye'yi yanına çekme ya da en azından Katar Krizi'nde olduğu gibi politikalarında 'oyun bozucu' olarak ortaya çıkmasını engellemek üzere bu yeni pazarlık sürecini kabul etmiş gözükmektedir. Zira ABD'nin PKK terör örgütü liderlerinin başına ödül koyması, Trump yönetiminin Türkiye ile politikalarını örtüştürme yönünde bir manevra olarak değerlendirilebilir."

Bundan sonraki süreçte Türkiye ile ABD'nin Ortadoğu politikasında yeni işbirliği politikası geliştirebilmelerinin, Fırat'ın doğusunda Münbiç benzeri ortak devriye yönteminin uygulamaya geçirilmesi ve PYD'nin silahlandırılmasının durdurulmasıyla mümkün olacağı iddia edilebilir. Bu bağlamda ABD'nin de Türkiye ile işbirliği yapmak için PYD üzerinden pazarlık sürecine hazır olduğu öngörülmektedir. ABD'nin Türkiye ile pazarlık sürecine yönelmesinde bir yandan Türkiye'nin 28 Ekim 2018 tarihinde Fırat'ın doğusundaki PYD mevzilerine top atışı gerçekleştirmek suretiyle kararlı bir duruş sergilemesi, öte yandan ABD'nin Ortadoğu politikasında Türkiye'ye olan ihtiyacının artmasının etkili olduğu söylenebilir. Çünkü ABD, 5 Kasım 2018 tarihinde yürürlüğe koyduğu tarihin en ağır yaptırımlarıyla Ortadoğu politikasının odağını ***"İran'ın etkinliğini kırmak"*** şeklinde belirlemişken bunu sadece Suudi Arabistan ile yapamayacağının farkına vararak politika değişikliğine gitmiş ve bu kapsamda Türkiye'yi de yanına çekmeye yönelmiştir.

Dolayısıyla ABD'nin Ortadoğu politikasında Rusya'nın etkinliğine karşı, İran'ı zayıflatma ve izole etmek için yeterli başarıyı gösteremeyen Suudi Arabistan'ın yanında Türkiye ile işbirliğine ihtiyaç duymaya başladığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte ABD'nin İran'ın etkinliğinin kırılması noktasında Türkiye ile işbirliğinin askeri güç alanında değil, 1990'lı yıllarda Irak'a yönelik çifte çevreleme politikasında olduğu gibi diplomatik düzeyde düşünülebileceği söylenebilir. Zaten ABD ile Türkiye'nin işbirliği politikalarını geliştirmesi, en azından İran'a karşı uygulanan yaptırımlara karşı Türkiye'nin tekrar oyun bozucu rol oynamasının önüne geçilmesini sağlayacaktır. Bu da tek başına bile İran'a karşı uygulanan baskıyı artıracağı gibi aynı zamanda etkinliğinin de kırılmasını sağlayacaktır.

Son tahlilde Türkiye, Ortadoğu politikasında ve ABD karşısında hareket alanını genişlettikçe, bir yandan özerk dış politika uygulama imkânı bulmakta, öte yandan ittifak ilişkilerindeki tek taraflılığı aşarak müttefikliği karşılıklılığa dönüştürme yolunda önemli mesafeler kaydetmeyi başarmaktadır.

November 14, 2018

Suudi Arabistan'ın Başarısızlığı ABD'yi Türkiye'ye Muhtaç Kılıyor

11 Kasım'daki görüşmede Türkiye ile ABD, PYD ve İran üzerinden çıkarlarını örtüştürmeye çalışacaklar. Zira ABD'nin Ortadoğu politikasında Suudi Arabistan'ın başarısız olması, Türkiye'ye ihtiyacı artırırken Türkiye de ABD ile Brunson ve Kaşıkçı olayları üzerinden manevralar yoluyla yeni ilişki biçimi geliştirmek istiyor.

ABD Başkanı Donald Trump, Mayıs 2017 tarihindeki Suudi Arabistan'a gerçekleştirdiği ilk yurtdışı ziyaretiyle Ortadoğu politikasının temellerini atmıştı. Buna göre ABD, yeni Ortadoğu politikasını Suudi Arabistan liderliğinde Sünni blok oluşturarak İran'ı zayıflatma ve baskılama yoluyla İsrail'i rahatlatma stratejisini uygulamaya başlamıştı. Çünkü 2003 yılındaki Irak işgali sonrası süreçte ABD'nin stratejik hataları, İran'ın başta Irak'ta Şii hükümet olmak üzere Lübnan'da Hizbullah, Yemen'de Husiler ve Suriye'de Esed rejimi üzerinden Ortadoğu'da etkinlik alanını İsrail'i tehdit edecek düzeyde artırmasına neden olmuştu. Buna karşı Trump yönetimi, öncelikle Obama yönetiminin yumuşak güce dayalı stratejisini terk ederek sert güce dayalı yeni saldırgan politika benimsemekle işe başladı.

Trump yönetimi, Obama yönetiminin yumuşak güç stratejisi çerçevesinde çok taraflı diplomasiyle 2015 yılında İran'ı uluslararası sisteme entegre etmeye dayanan nükleer anlaşmadan Mayıs 2018 tarihinde tek taraflı çekildiğini açıklamıştı. Çünkü Başkan Trump, BM Güvenlik Konseyi üyeleri ve Almanya'nın da taraf olduğu uluslararası nitelikteki nükleer anlaşmayı ABD'nin çıkarlarına aykırı, 'kötü' bir anlaşma olarak nitelendirmiş ve İran'ı zorlayarak daha iyi bir anlaşma yapacağını açıklamıştı. Bu çerçevede Trump yönetimi, bir yandan oluşturduğu Sünni blok üzerinden diğer yandan da yaptırımlar üzerinden İran'ı baskı altına alıp istediği koşullar üzerinden tekrar nükleer anlaşmayı yapma taktiğini izlemekte.

Bununla birlikte ABD, İran politikasının ötesinde Suudi Arabistan'ı sadece İran'ı baskılama stratejisinin bir parçası olarak değerlendirmemişti. Aynı zamanda ABD, Ortadoğu siyasetinin dönüştürülmesinde Suudi Arabistan'a ılımlı İslam modelini hayata geçirme rolü de tayin etmişti. Bu bağlamda ABD'nin bu yeni politikasını uygulamak üzere Suudi Arabistan'da Muhammed bin Selman (MbS) veliaht prensliğe getirildi. Bu çerçevede

Mbs, her ne kadar Suudi Arabistan'da sosyal düzeyde çeşitli reformlar yapsa da ekonomik-enerji sektöründe ABD'ye bekleneni veremedi. Çünkü Suudi Arabistan, hem İran'ı zayıflatma ve baskılama politikasında hem de Ortadoğu siyasetinin dönüştürülmesinde ABD'nin istediği başarıyı sağlayamadı. Zira Suudi Arabistan, Yemen'de vekaleten mücadele ettiği İran'a karşı üstünlük sağlayamadığı gibi Irak ve Suriye'de de İran'ın etkinliğini kıramadı. Bunun üzerine Kaşıkcı olayı üzerinden de MbS'nin tasfiye süreci ya da ABD'nin istediklerini bir an evvel harfiyen yerine getirmesi için zayıf duruma düşürülmesi politikasına geçildiği anlaşılmakta.

Bu aşamada bir yandan Suudi Arabistan'ın başarısızlığı öte yandan Türkiye'nin Ortadoğu'da ABD'nin politikalarına karşı oyun bozucu rolü ile ortaya çıkması, Suriye'de kurduğu ittifaklar (Astana ekseni) ve askeri manevralar (Fırat kalkanı, Zeytin Dalı harekatı) üzerinden etkinliğini artırması, ABD'nin tekrar Türkiye'ye ihtiyacını artırmıştır. Zira ABD'nin desteklediği Suudi Arabistan liderliğindeki Sünni blokun ilk hamlesi olan İran'la yakın ilişkisi bulunan Katar'ı abluka altına alma stratejisine Türkiye, oyun bozucu rol oynayarak set çekmişti. Özellikle küresel ve bölgesel aktörlerin müdahil olduğu Suriye satrancında Ocak 2017 tarihinde Astana ekseninin oluşturulmasıyla ABD, bir nevi oyun dışı kalmıştı. Bunda ABD'nin NATO müttefiki Türkiye yerine PKK terör örgütünün organik uzantısı PYD/YPG'yi taktik düzeyinde de olsa yerel müttefik olarak seçmesi etkili olmuştu. ABD'nin Suriye'de bir yandan PYD/YPG terör örgütüyle birlikte hareket etmesi öte yandan Fırat'ın doğusunda terör yapılanmasını inşa etmesi, Türkiye ile çıkarlarının çatışmasına yol açmıştı. İki ülke arasındaki bu çıkar çatışmasının ilişkilerde derin bir stratejik kopuşa yol açacak düzeye vardığı da söylenebilir. Çünkü Türkiye, ABD'nin hem PKK terör örgütünün organik uzantısı olmasına rağmen PYD/YPG'yle ittifak yapması hem de sınırlarında terör yapılanmasını inşa etmesini müttefiklik ilişkilerine sığdıramıyordu.

Yarım asrı aşkın müttefiklik ilişkilerini derinden zedeleyen bu durum, ilişkileri bozmanın ötesinde Suriye'de iki ülkeyi karşı karşıya getirmişti. Buna karşı ABD, Türkiye'yi ihmal eden ama öte taraftan kendi politikasına zorlamak için Zarrab ve Halkbank davaları, FETÖ terör örgütünü himaye etme ve döviz kuru gibi çeşitli manevralar üzerinden baskı uygulama politikasını yürütmüştü. Ancak Türkiye'nin ABD'nin diz çöktürme manevralarına karşı direnebilmesi, hatta bunun da ötesinde ABD'ye alternatif olarak Astana ekseninde olduğu gibi Türkiye'nin yeni ittifaklar kurup Suriye jeopolitiğinde elde ettiği kazanımlar, ABD'nin NATO müttefiki Türkiye'nin gözden çıkarılamayacak ölçüde stratejik önemini bir kez daha ortaya koydu. Bunun yanında Trump'ın Suudi Arabistan üzerinden kurduğu Ortadoğu politikasının beklenen başarıyı gösterememesi, İran ve Rusya'nın etkinlik alanı artarken Suudi Arabistan'ın hem jeopolitik kazanım elde edememesi hem de beklenen dönüşümü gerçekleştirememesi üzerine bir de Kaşıkcı olayı üzerinden prestij kaybına uğraması, ABD'nin Türkiye'ye olan ihtiyacını artırmıştır. Özellikle Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın da Kaşıkcı olayını hem ABD hem de Suudi Arabistan'a karşı manevra kozu olarak ustalıkla kullanması, Türkiye'nin pazarlık gücünü artırmıştır.

Bu bağlamda 11 Kasım tarihindeki Erdoğan-Trump görüşmesinde ABD-Türkiye ilişkilerinin yeniden yapılandırılmasında Erdoğan'ın Brunson ve Kaşıkcı olaylarını bir koz olarak kullanacağı ileri sürülebilir. Bu çerçevede iki lider arasındaki bu görüşmede ülkelerinin çıkarlarıyla bölge politikalarını örtüştürme yönünde bir müzakere yürütecekleri söylenebilir. Zira ABD'nin PKK terör örgütü liderlerinin yakalanması için ödül koyması, Trump yönetiminin Türkiye ile politikalarını örtüşmeye yönelik bir manevra olarak değerlendirilebilir. Buradan hareketle görüşmede iki ülke arasında en önemli çıkar çatışmasının yaşandığı ABD'nin PYD/YPG terör örgütüne verdiği destek ve Fırat'ın doğusundaki terör yapılanmasının ana gündem olacağı kuvvetle muhtemel. Çünkü bu sorunu aşmadan iki ülkenin İran konusunda politikalarını örtüştürmesi de mümkün olmayacaktır. Bu nedenle iki ülkenin PYD ve Fırat'ın doğusu konusunda Münbiç benzeri bir örtüşme gerçekleşebilir.

"Türkiye ile ABD, nasıl daha önce çıkar çatışması yaşanan Münbiç meselesini ortak devriye yöntemiyle bir dereceye kadar çözdülerse şimdi de Fırat'ın doğusunda benzer bir yöntemin gündeme geleceği öngörülebilir. Fırat'ın doğusundaki PYD/YPG yapılanmasının Türkiye sınırlarına bitişik kısımdan Suriye içlerine çekilip oluşan koridorda Türkiye ile ABD arasında devriye yöntemi uygulanabilir gözükmekte.

Bu yöntemle ABD, büyük yatırım yaptığı ve silahlandırdığı PYD/YPG'nin Türkiye tarafından ezilmesini de engellemiş olacak.

Zira Rusya'nın da Türkiye'nin PYD'yi ezmesine ses çıkarmayacağını Fırat'ın doğusundaki ABD varlığını Suriye'nin bütünlüğüne tehdit olarak gördüğü yönündeki açıklamalarından anlamak mümkün. Ayrıca Türkiye'nin 28 Ekim tarihinde Fırat'ın doğusundaki PYD mevzilerine karşı gerçekleştirdiği top atışları, ABD'ye açık bir mesaj olmuştu. Bu nedenle ABD, PYD üzerinden yerleştiği Suriye'nin kuzeyindeki durumunun zayıflamaması için Türkiye ile anlaşmak zorunda.

Böylece ABD, Türkiye ile politikalarını örtüştürmüş ya da en azından çıkar çatışmasını engellemiş olacak. Aslında ABD'nin Türkiye ile çıkarlarını örtüştürmek zorunda kalması nedeniyle PYD ve Fırat'ın doğusunda taviz vermek zorunda olduğu söylenebilir. Çünkü ABD'nin Ortadoğu ve Suriye politikalarında Türkiye'nin oyun bozucu rol oynaması ve Suudi Arabistan'a dayandırdığı politikanın başarısız olması, Türkiye ile yeni ilişki biçimini zorlamakta. Özellikle ABD, politikalarını Türkiye ile uyumlulaştırma yoluna giderek Katar krizinde olduğu gibi şimdi de İran yaptırımları meselesinde Türkiye'nin tekrar oyun bozucu olmasının önüne geçmek istemekte. İşte 11 Kasım tarihinde Paris Barış Konferansının 100. yıl dönümü anısına düzenlenen Fransa'daki etkinlik sırasında gerçekleşecek olan Erdoğan-Trump görüşmesinde Türkiye, masaya bu kazanımlarla eli güçlü otururken Trump ise müttefiki Suudi Arabistan'ın başarısız olduğu ve Türkiye'ye ihtiyacının arttığı koşullarda oturacak.

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ

ABD'nin Çevreleme Stratejisine Karşı Türkiye'nin Fırat'ın Doğusuna Yönelik Ezber Bozan Hamlesi

29 Ekim 2018

Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) biri Kuzey Irak'taki Irak Kürt Bölgesel Yönetimi, diğeri ise Kuzey Suriye'de Fırat'ın doğusunda oluşturulması planlanan Partiya Yekitiya Demokrat/Yekineyen Parastina Gel (PYD/YPG) özerk bölgesiyle Türkiye'yi çevreleme stratejisine karşı Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK), manevra yapamaz denilen Fırat'ın doğusundaki Partiya Karkerên Kurdistan/Partiya Yekitiya Demokrat (PKK/PYD) mevzilerine karşı top atışı başlatarak ezber bozan hamlesini yaptı.

Türkiye, Ağustos 2016 tarihinde başlattığı Fırat Kalkanı Harekatı'yla Suriye politikasında sahada varlık göstermeye dayanan askeri angajman stratejisine geçmişti. Bu stratejinin bölgesel düzeyde ilk aşaması olarak Fırat'ın batısının PYD/PKK terör unsurlarından temizlenmesi hedefi, Ocak 2018 tarihinde başlatılan Zeytin Dalı Harekatı'yla tamamlanmıştı. Böylece Türkiye, PYD/YPG terör koridorunun Akdeniz'e çıkışını engelleme de hedefine başarıya ulaşmıştı. Bundan sonra Türkiye, çok taraflı diplomasi izleyerek Suriye sınırının tamamını PYD/YPG'den temizlemek için bir yandan İdlib'de Rusya ile işbirliği stratejisini uygularken eş zamanlı olarak öte taraftan Menbiç'te ABD ile işbirliği içerisinde hareket etme kabiliyetini sahada devam ettiriyor.

Şimdi ise Türkiye'nin 28 Ekim 2018 tarihinde Fırat'ın doğusuna yönelik top atışıyla başlattığı askeri angajman hamlesi, ABD'den hiç çekinmeden bölgeyi vurabileceğini ve Suriye sınırının tamamını terör örgütlerinden temizleyeceğini göstermiş oldu. TSK'nın başlattığı top atışı, aslında Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ABD'de Birleşmiş Milletler (BM) kürsüsünden Cerablus ve Afrin bölgelerini kontrol altına alan Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı harekatlarının bir benzerinin ABD himayesindeki PYD/YPG terör örgütlerinin elinde tuttuğu Fırat'ın doğusunda da gerçekleştirileceği yönündeki söyleminin başlangıcı olarak değerlendirilebilir.

Zira Türkiye, Suriye sınırındaki PYD/PKK yapılanmasını ulusal güvenliğine yönelik beka sorunu olarak tanımlamıştı. Çünkü Ankara, PYD/YPG oluşumunu PKK'nın organik uzantısı

olarak görmekte ve toprak bütünlüğüne yönelik bir tehdit olarak değerlendirmekte. Bunun da ötesinde Kuzey Irak'taki bölgesel Kürt yönetiminin yanında bir de Kuzey Suriye'de Kürt devletinin oluşturulması, Türkiye'nin çifte çevrelenmesi anlamına gelecekti. Bu bağlamda Ankara hem Ortadoğu'ya açılan kapısının kapanması hem de iki Kürt yönetimi ile çevrelenmesini beka sorunu olarak tanımlamıştı.

Bu çifte tehdidi bertaraf etmek için Türkiye, Suriye sınırının tamamını PYD/YPG güçlerinden temizlemeye yönelik stratejisinin ilk aşamasını Fırat'ın batısını kontrol altına alarak gerçekleştirdi. Şimdi ise sıra, Fırat'ın doğusunun temizlenmesi aşamasına geldi. Ancak Fırat'ın doğusunda ABD'nin himayesindeki PYD/YPG terör örgütleriyle çatışmanın dolaylı olarak ABD ile çatışma anlamına geleceği için Ankara, sınırında terör örgütü istemediği noktasında ne kadar ileriye gidebileceği mesajını top atışıyla Washington'a gösterdi. Zira Fırat'ın doğusunda sadece PYD/YPG bulunmuyor. Aynı zamanda Amerikan askerleri de bulunuyor. Bunun yanı sıra ABD'nin bölgede yirmiye yakın askeri üssü de var. Bu nedenle Türkiye'nin ABD ile uzlaşmadan bölgeye yönelik kara harekatı yapmasının hem ABD ile karşı karşıya gelmesi hem de ABD tarafından ağır silahlarla donatılmış PYD/YPG ile yüksek yoğunluklu bir çatışmaya girmesi riskini barındırdığı ifade edilebilir.

ABD'nin Fırat'ın doğusuna PYD/YPG üzerinden yerleştiği ve bu bölgede Kuzey Irak'taki gibi Kürt özerk bölgesi kurmak istediği bilinmektedir. Bundan dolayı Türkiye'nin Kuzey Suriye sınırının tamamını temizlemesine ilişkin stratejisinde esas sorunun ABD olduğu açıkça görülmektedir. Bu durumda Türkiye'nin önünde muhtemel iki strateji belirmekte. Türkiye, Kuzey Suriye sınırının 600 km'lik kısmında ya PYD/YPG özerk bölgesinin kurulmasına göz yumacak ya da ABD ile uzlaşarak veya ABD'yi geri çekilmeye zorlayarak sınırlarında Kürt devleti oluşumunu engelleyecek. Bu bağlamda TSK'nın 28 Ekim günü Fırat'ın doğusundaki mevzilere yönelik başlattığı top atışı, Türkiye'nin ABD'ye karşı Menbiç'te de uyguladığı zorlayıcı diplomasinin bir uzantısı olarak değerlendirilebilir. Bu manevrayla Türkiye'nin ABD'nin Fırat'ın doğusundaki politikasını değiştirmesini umduğu düşünülebilir. Washington'un politika değişikliğine gitmemesi durumunda ise Türkiye'nin ABD ile karşı karşıya gelme riskini göze alarak Fırat'ın doğusuna Rusya ve İran'ın desteğiyle girme ihtimali de bulunmakta. Zira Türkiye, 1990'larda Kuzey Irak'ta ABD'nin bir Kürt özerk bölgesi oluşturmasının tecrübesini yaşadığı için Kuzey Suriye'de ikinci bir özerk Kürt bölgesi oluşturulmasına izin vermeyeceğini açıkça ortaya koymakta. Aslında Cumhurbaşkanı Erdoğan, Fırat'ın doğusuna askeri harekat başlatılacağını belirterek, "Çok yakında komandolarımızla Fırat'ın doğusundaki terör yuvalarını darmadağın edeceğiz" beyanında da bulunmuştu. İşte bu söylemlerin sahadaki göstergesi, TSK'nın 28 Ekim günü Fırat'ın doğusundaki mevzilere yönelik top atışı olmuştur.

Türkiye'nin Suriye politikasında Fırat'ın doğusuna yönelmesinde Astana aktörlerinin desteğini alması ve Almanya ve Fransa'nın ABD ile yaşadığı ticaret savaşlarının etkili olduğu söylenebilir. Her ne kadar Fransa, ABD'ye yakın dursa da eski sömürgesinde bilfiil varlık göstermek için kendisine alan açılması amacıyla Rusya ile yan ayana gelebilmekte. Almanya ise Suriyeli mülteciler nedeniyle Rusya ve Türkiye'ye yakın dururken ABD'ye karşı daha mesafeli durmakta. Zira 17 Eylül tarihindeki Soçi mutabakatında Astana Süreci'nin tüm taraflarının Fırat'ın doğusundaki PYD/YPG'yi Suriye'nin toprak bütünlüğüne ve Türkiye'nin ulusal güvenliğine karşı tehdit olarak tanımladıkları bilinmektedir. Ardından İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani ve Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov'un ABD'nin Fırat'ın doğusundaki varlığını ve faaliyetlerini eleştiren mesajlar verdikleri de görülmüştür. Son olarak İstanbul'da Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ev sahipliğinde, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ve Almanya Başbakanı Angela Merkel'in katılımıyla gerçekleşen Suriye konulu dörtlü zirvede de Erdoğan, "Terörle mücadele kisvesi altında, sahada yeni emrivakilerin dayatılmasını asla kabul etmeyeceğiz. Fırat'ın batısında olduğu gibi doğusunda da tehditleri kaynağında bertaraf etmeyi sürdüreceğiz" açıklamasını yapmıştı. Bu anlamda Türkiye'nin Fırat'ın doğusu konusunda Rusya ve İran'ı yanına aldığı ve Rusya'nın ise ABD'ye karşı Almanya ve Fransa ile denge oluşturma stratejisine yöneldiği anlaşılmakta.

Sonuç olarak TSK'nın 28 Ekim günü Fırat'ın doğusundaki PKK/PYD mevzilerine yönelik başlattığı top atışı, öncelikle manevra yapılamaz denilen bölgede Türkiye'nin bir kez daha ezber

bozan bir hamle yapabildiğini göstermiştir. Bu manevrayla Türkiye, Suriye sınırının tamamını beka sorunu olarak ilan etmenin ötesinde Kuzey Irak'taki gibi Kuzey Suriye'de de Kürt yönetiminin oluşturulmasına ve böylece güneydoğu sınırlarında ABD'nin güdümünde iki Kürt yönetimiyle çevrelenmesine müsaade etmeyeceğini açıkça ortaya koymuş oldu. Dolayısıyla ABD'nin Türkiye'yi güneyden iki Kürt yönetimiyle çevreleme stratejisi uyguladığı anlaşılmaktadır. Türkiye'nin güney sınırlarında iki Kürt yönetimiyle çevrelenmesi, aslında Ortadoğu kapısının kapatılması anlamına gelmektedir. Bu da Türkiye'nin batıda Yunanistan, kuzeyde Karadeniz'de Rusya, Akdeniz'de Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, güneydoğuda Irak Kürt Bölgesel Yönetimi ve Kuzey Suriye'de de PYD/YPG yönetimiyle çevrelenmesi demektir. İşte bu sebeple Türkiye'nin beka mücadelesi, sadece bugünlük terör tehditlerinin ötesinde geleceğini de kapsamaktadır.

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ

18 Eylül 2018

Türkiye'nin İnsani Diplomasisinin Zaferi: Soçi Zirvesi

Soçi Mutabakatı, Ankara'da 13 Ağustos 2018 tarihinde 10. Büyükelçiler Konferansı'nda ilan edilen "Girişimci ve İnsani Dış Politika"nın ilk başarısı oldu. Türkiye, İdlib krizinde kamu diplomasisiyle uluslararası toplum ve kamuoyunun desteğini arkasına alarak insani trajediyi önlemeyi amaçlayan insani diplomasi izleyerek büyük bir diplomatik başarı gösterdi.

Rusya, Esad rejimi ve İran destekli milislerin geçtiğimiz ağustos ayından itibaren silahlı muhalif grupların son kalesi durumunda olan İdlib'e yönelik olası büyük çaplı askeri operasyonu, Suriye krizini bir kez daha uluslararası politikanın gündemine getirdiği gibi aynı zamanda uluslararası diplomasi trafiğini de hızlandırmıştır. Öyle ki, İdlib'in sınır hattında olması dolayısıyla bölgede yaşanabilecek insani dram ve milyonlarca mülteci akınından en çok etkilenecek ülke olarak Türkiye, tekrar yoğun bir diplomasi izlemek zorunda kalmıştır. Öncelikle Türkiye, İdlib krizini 7 Eylül 2018 tarihindeki Tahran Zirvesi'nde Astana ekseni içerisinde çözmeye odaklanmış, ancak canlı yayınlanan zirvede Rusya ve İran'ın Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın İdlib'de insani trajedinin engellenmesi için ortaya attığı ateşkes çağrısı, bölgedeki silahlı muhalif grupların toplantıda olmaması nedeniyle Rusya Devlet Başkanı Putin tarafından diplomatik bir dille reddedilmiştir.

Bunun üzerine Astana Süreci'nin dağılacağı ve özellikle de ABD'nin dört gözle beklediği Türk-Rus işbirliğinin sona ereceği düşünülürken Astana aktörleri, mutabakata vardıkları 12 maddelik bildiriyi yayınlayarak Astana Süreci'nin devamını sağlamayı başarabilmişlerdir. Başlangıçta Türkiye'nin ortaya attığı ateşkes çağrısının reddedilmesi, Tahran Zirvesi'nin başarısızlıkla sonuçlandığı izlenimini doğurmuştu. Ancak Türkiye'nin canlı yayındaki zirvede bütün dünyanın gözü önünde ortaya attığı ateşkes çağrısı her ne kadar Rusya ve İran tarafından reddedilse de uluslararası toplum ve kamuoyunda karşılığını bulmuştu. Nitekim canlı yayınlanan zirvede Türkiye, uluslararası

toplum nezdinde insani trajediyi engellemek isteyen tek Astana aktörü olarak uluslararası kamuoyunun takdirini kazanmıştır. Ardından Cumhurbaşkanı Erdoğan, 11 Eylül 2018 tarihinde Wall Street Journal'da (WSJ) kaleme aldığı makalesiyle İdlib'de olası büyük çaplı askeri operasyon nedeniyle insani dram ve milyonlarca mülteci akının engellenebilmesi için ateşkes çağrısını bu sefer uluslararası kamuoyuna yaptı. Aynı gün Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi toplantısında ABD ve İngiltere'nin hem Tahran Zirvesi'nde hem de WSJ'daki Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ortaya attığı ateşkes çağrısının yanında olduklarını beyan etmeleri, Türkiye'nin İdlib diplomasisinde uluslararası toplumun desteğini kazandığını göstermiş oldu.

Bununla da yetinmeyen Türkiye, İdlib krizinde ateşkes sağlayabilmek için Rusya ve İran ikilisine karşı Almanya ve Fransa ile denge oluşturmak maksadıyla Tahran Zirvesi'nden bir hafta sonra 14 Eylül 2018 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın'ın ev sahipliğinde Almanya, Fransa ve Rusya devlet başkanlarının diplomasi başdanışmanları arasında İstanbul'da dörtlü toplantı gerçekleştirmeyi başarmıştır. Aynı gün Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov'un Berlin ziyaretinde Almanya'nın da olası İdlib operasyonu sonrası mülteci akınıyla karşılaşmak istemedikleri yönünde Türkiye'nin politikası yönünde tutum sergilemesi, Rusya'nın Avrupa'nın baskısıyla karşılaşmasına yol açmıştır. Bu bağlamda Türkiye, Rusya ve İran karşısında yanına Almanya ve Fransa'yı alarak Rusya karşısında denge oluşturmuştur. Bu sayede Rusya, Türkiye'nin ateşkes çağrısıyla yönlendirdiği uluslararası toplum ve Avrupa'nın baskısı karşısında Türkiye'nin İdlib tezini kabul etmek zorunda kalmıştır. İşte bu şekilde Türkiye'nin İdlib'te ateşkes çağrısıyla başlattığı insani diplomasisine hem Avrupalı devletlerin hem de uluslararası kamuoyunun desteğini sağlaması, Soçi Zirvesi'nde etkisini göstermiştir.

Türkiye'nin İdlib krizinde Rusya ile ayrıştığı noktada "insani dram ve mülteci krizi odaklı kamu diplomasisi" izleyerek uluslararası toplum ve kamuoyunun desteğini arkasına alması, Tahran Zirvesi'nde gerçekleştiremediği amacını Soçi Zirvesi'nde gerçekleştirmesini sağlamıştır. Bu anlamda Türkiye'nin İdlib diplomasisi, Başkanlık sistemine geçilmesi sonrası Ankara'da 13 Ağustos 2018 tarihinde Büyükelçiler Konferansı'nda ilan edilen "Girişimci ve İnsani Dış Politika" ilkesinin ilk başarısı olarak nitelendirilebilir.

17 Eylül 2018 tarihinde Türkiye ile Rusya arasında gerçekleşen Soçi Zirvesi'nde "İdlib Gerginliğin Azaltılması Bölgesindeki Durumun İstikrarlaştırılmasına İlişkin Mutabakat Zaptı" imzalanmıştır. Buna göre Suriye'de muhalifler ve rejimin kontrolündeki alanlar arasında silahlardan arındırılmış bir bölge oluşturulması kararlaştırılmıştır. Böylece Türkiye, İdlib'de 15-20 km genişliğindeki silahsızlandırılmış bölgenin oluşturulması görevini üstlenmiştir. Bu aynı zamanda Türkiye'nin muhalif grupları silah bırakmaya ikna etmek gibi çok zor bir görevi üstlendiği anlamına gelmektedir. Bununla birlikte aynen Münbiç'te ABD ile Türkiye'nin gerçekleştirdiği gibi İdlib'de de Rusya ve Türkiye, silahsızlandırılmış bölge sınırlarını kontrol amacıyla koordineli devriye faaliyeti yürütecektir.

> ***"Ayrıca söz konusu mutabakatla birlikte Suriye'deki muhalifler bulundukları alanlarda kalmaya devam edecektir. Bu aynı zamanda Türkiye'nin bölgedeki etkinliğinin devamı anlamına gelmektedir. Aksi halde olası İdlib operasyonu ile Türkiye'nin desteklediği muhalif grupların Esad rejimi tarafından bertaraf edilmesi söz konusu olabilecekti. Bu durum Esad rejimini ülkede tek aktör haline getirebilecek bir faktör olduğu gibi aynı zamanda Türkiye'yi Esad'lı yeni Suriye'yi kabul etmek zorunda bırakacaktı.***

Mutabakatın en dikkat çeken hükmü ise Türkiye'nin Tahran Bildirisi'nde başaramadığı, terör örgütü PYD/YPG'yi Suriye'nin toprak bütünlüğüne ve Türkiye'nin ulusal güvenliğine en büyük tehdit olarak gösterebilmesi olmuştur. Mutabakat zaptındaki "Suriye'nin geleceğine yönelik en büyük tehdit, İdlib'den ziyade Fırat'ın doğusundaki PYD/YPG terör örgütleridir" hükmü, doğrudan ABD'ye gönderme niteliğindedir. Bu anlamda ABD'nin Suriye denkleminde istenmeyen ülke olduğu, Rusya ve Türkiye'nin ortak politikası olarak ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda mutabakat zaptında Fırat'ın doğusu ve PYD/YPG'ye vurgu yapılmasının, Türkiye ve Rusya'nın ABD'yi Suriye denkleminde oyun dışı bırakmaya yönelik ortak tavır aldıklarını göstermektedir. Bu gelişmenin, Tahran Zirvesi sonrası Türkiye'nin Rusya ile yürüttüğü işbirliğini bırakıp ABD'ye yöneleceği yönündeki argümanları da çürüttüğü ileri sürülebilir.

Sonuç olarak, Türkiye'nin Suriye halkını önceleyen insani diplomasisi İdlib'de olası büyük bir insani trajediyi önlemiştir. Aslında Türkiye'nin Suriye'de insani dramı önlemesi yeni bir olgu değildir. Zira daha önce de Halep'teki katliamı önlemek için Türkiye, İdlib krizinde olduğu gibi askeri çözüm yerine siyasi çözüm politikası çerçevesinde yine insani diplomasi izlemişti. Bu anlamda Türkiye'nin Suriye krizinin başından itibaren izlediği siyasi çözüm odaklı politikasının tutarlı bir şekilde devam ettiği söylenebilir. ***Bu yönüyle Türkiye'nin Suriye halkını ayakta tutmaya yönelik politika izlerken İran ve Rusya'nın ise Esad rejimini ayakta tutmaya yönelik politika izlediği görülmektedir.*** Bunun neticesinde Türkiye'nin hem kendi topraklarında 4 milyona yakın Suriyeli mülteciye sahip çıkarak dünyanın insanlık vazifesini üstlenmesi hem de Cerablus, Azez, El-Bab, Afrin ve şimdi de İdlib'de ateşkesi sağlayarak Suriyeli halkların barış içinde yaşamalarına imkân tanıyan "insan odaklı bir politikası" izlemesi, başta Suriyeli halklar nezdinde olmak üzere uluslararası toplum tarafından da kabul görmektedir. Aslında Türkiye'nin Suriye politikası bu anlamda Ankara'nın dünyaya kamu diplomasisiyle anlatacağı en cezbedici hikâyeyi oluşturmaktadır.

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ

Kamu Diplomasisi Boyutuyla Tahran Zirvesi: Tabloyu Nasıl Okumak Gerekir?

12 Eylül 2018

"Tahran Zirvesi'nde Türkiye, İdlib operasyonuyla oluşacak İnsani dramı önceleyen ve Suriyeli mülteci akınını engellemek isteyen ülke pozisyonuyla ön plana çıktı."

Tahran Zirvesi, tarihte eşine pek az rastlanır biçimde canlı yayında liderler arasında yürütülen müzakere biçimini alarak tarihe geçti. Özellikle Devlet Başkanı Erdoğan'ın canlı yayında Tahran bildirisinin 3. maddesine itiraz ederek insani dramı engellemek için ateşkes ibaresinin konulmasında ısrar etmesi ile başlayan diplomatik müzakere, dünya basının ilgi odağı haline geldi ve sosyal medyada da en çok paylaşılan videolar arasına girdi. Ancak canlı yayında Rusya Devlet Başkanı Putin, Başkan Erdoğan'ın ateşkes çağrısına diplomatik bir dille yanıt vererek masada sahadaki tarafların olmadığı gerekçesiyle reddetti. Tabi Putin, basının önünde tartışmaya yol açmamak ve Ankara'yı kaybetmemek adına Türkiye'yi haklı gördüğünü ifade ettikten sonra ateşkese uyması gereken silahlı muhaliflerin olmadığı gerekçesiyle bildiri metnine ateşkes ibaresinin konulmasını nazikçe reddetti. Aslında Erdoğan'ın ateşkes çağrısı, silahlı muhaliflerden çok İdlib'e hava bombardımanı başlatan Rusya'ya yönelikti. Nitekim zirve öncesi dahi bombardıman yapıldığı dikkate alındığında Erdoğan'ın ateşkes çağrısının muhatabı daha açık anlaşılmaktadır. Bu bağlamda Türkiye'nin Tahran bildirisini imzalaması, Astana Süreci'ni bitirmeyip Rusya ile yol ayrımına gitmemeyi tercih ettiğini göstermektedir. Bunun yerine Türkiye, Rusya'ya karşı ABD ve Avrupa ile ortak hareket ederek Rusya'nın İdlib operasyonunu tek taraflı olarak gerçekleştirmemesi ve bunun insani drama yol açmaması için çaba sarf ettiği görülmektedir.

Bu noktada Türkiye, Tahran Zirvesi'nde ortaya çıkan tablo sonrası tüm dünyada İblib'de insani dramın oluşmasını ve mülteci akınını önlemek isteyen ülke imajı ile ön plana çıkmıştır. Zira zirvede liderlerin yanlarına aldığı kabine üyelerine bakıldığında da Rusya ve İran'ın savaş kabinelerinin aksine Türkiye'nin İdlib

meselesine insani dram ve mülteci sorunu açısından yaklaştığı bir tablo söz konusuydu. Çünkü Başkan Erdoğan, zirvede yanına kabineden Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ve Hazine-Maliye Bakanı Berat Albayrak ve arkalarında İletişim Başkanı Fahrettin Altun ve yine Türkiye'de Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğünün kurucu ismi Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın'ı alarak Suriye Krizi'ne "insani diplomasi" çerçevesinden baktığını tüm dünyaya göstermiştir.

Canlı yayınlanan Tahran Zirvesi'ndeki bu imaj, Türkiye'nin Davos sonrası bir kez daha uluslararası toplum ve kamuoyunda itibar kazanmasını sağlamıştır. Ayrıca canlı yayında gerçekleşen liderler arasındaki bu kısa diplomatik tartışma, Türkiye'nin Suriye'deki çatışmalarda insani dramı ve mülteci sorununa odaklanan ***mülteci odaklı insani diplomasi*** izlediğini bütün dünyaya göstermiştir. Nitekim bunun sonucunda Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) toplantısında ABD ve İngiltere, Türkiye'nin tezini savunan bir pozisyon almıştır.

Özellikle Başkan Erdoğan'ın yine canlı yayında İranlı şairin ***"Eğer sen başka insanların ızdırabından kederlenmiyorsan, sana Ademoğlu demek yakışmaz"*** sözlerine atıf yaparak masadaki muhataplarının yüzüne karşı "Suriye'de insanların ölmesine göz yumanlar insan değildir" diyerek açık bir mesaj verdiği kısım, sosyal medyada en çok paylaşılan ve izlenen video olarak öne çıkmıştır. Bu da Erdoğan ve Türkiye'nin Davos sonrası canlı yayındaki bir zirvede dünya gündeminin manşetinde tekrar yer almasını sağlamıştır.

> ***"Tahran Zirvesi'nin ön plana çıkan diğer kısmı ise Erdoğan'ın "Türkiye'nin 4 milyon mülteciyle kapasitesini doldurduğunu" vurgulayarak operasyon sonrası oluşacak insani dram sonucu İblib'deki 3.5 milyon sivilin (ve yabancı savaşçıların) Türkiye'ye ve buradan da Avrupa'ya tekrar mülteci akınına yol açmaması tezi olmuştur. Özellikle bu noktada Avrupa'nın Türkiye'nin bu tezini destekleyen pozisyonda yer alacağını BMGK toplantısı açıkça göstermiştir.***

Bu bağlamda Tahran Zirvesi sonrası Türkiye'nin Suriye'de başta ABD, İngiltere, Almanya, Fransa olmak üzere Avrupa ülkeleriyle Rusya'ya karşı mülteci akınının önlenmesi bakımından ortak hareket edecekleri bir manevra alanının ortaya çıktığı ileri sürülebilir. Nitekim 14 Eylül 2018 tarihinde İdlib için Türkiye'nin Avrupalı ortaklarıyla İstanbul Zirvesi'ni gerçekleştirecek olması bunun açık bir göstergesidir. Böylece Türkiye, Tahran Zirvesi'nde Rusya ve İran'ın ateşkes çağrısını reddetmesine karşı İstanbul Zirvesi'yle yeni bir hamle yapmış olacaktır. İstanbul Zirvesi, Türkiye'nin Astana ekseninde Rusya-İran ikilisine karşı denge oluşturma stratejisi olduğu gibi aynı zamanda Suriye İç Savaşı'nda sona yaklaşılırken Türkiye'nin Rusya ile ortak hareket ettiği Astana Süreci'nin yanına artık Avrupa ülkeleriyle birlikte ***İstanbul ekseni*** oluşturma politikası olarak da değerlendirilebilir.

Bunun Türkiye ile AB'nin yakınlaşmasını güçlendiren bir faktör olduğu gibi aynı zamanda Türkiye ile ABD arasında da yakınlaşmayı artırabileceği söylenebilir. Böylece Türkiye'nin Rusya ve İran karşısında yanına Avrupa ülkelerini katmasının dengeyi sağlayan bir faktör olacağı iddia edilebilir.

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ

03 Eylül 2018

Suriye'de Son Büyük Savaşa Doğru: Türk-Rus İşbirliği, İdlib'te Tekrar Sınanıyor

Mart 2011 tarihinde Suriye'de başlayan iç savaşın muhtemelen en büyük ve en son çatışması İdlib'te yaşanacak. Zira İdlib, gelinen noktada muhaliflerin elinde kalan son bölge. Esad rejimi ve büyük destekçisi Rusya, muhaliflerin elinde kalan son bölge olan İdlib'i ele geçirmek üzere ağustos ayından itibaren askeri yığınaklarını artırmakta. Esad rejimi, İdlib sınırı ve çevresine askeri yığınağını artırırken Rusya ise ABD ve müttefiklerinin (İngiltere ve Fransa) Nisan 2018 tarihindeki gibi kimyasal saldırı bahanesiyle tekrar Suriye'ye hava saldırısını engellemek üzere Doğu Akdeniz'de donanmasını takviye etmekte. Doğu Akdeniz'de yaklaşık 3 trilyon dolarlık enerji mücadelesinin tam ortasında büyük güçlerin donanmalarını güçlendirmesinin bu anlamda sadece Suriye ile sınırlı olmadığı not edilmelidir.

İdlib'e yönelik olası askerî harekât, sahadaki askeri hareketliliğin artması ve Doğu Akdeniz'in bir nevi donanmaların gövde gösterisi alanına dönüşmesine yol açmıştır. Çünkü İdlib operasyonu sonrası Suriye'de yeni düzenin kurulması aşamasına geçileceği için bölgedeki tüm aktörlerin kazançlarını korumak ve artırmak için mevzilerini takviye ettikleri görülmektedir.

Bu noktada ABD'nin Fırat'ın doğusunda vekil aktörü olan PYD/YPG'ye güvenli bölge oluşturmak için bölgeye radar sistemleri yerleştirerek 'uçuşa yasak bölge' oluşturma stratejisine yöneldiği anlaşılmaktadır. Rusya ve Esad rejimi ise muhaliflerin elindeki son bölgeyi de ele geçirerek Suriye'de alan hâkimiyetini sağlayıp Esad rejimi liderliğinde Suriye'yi yeniden inşa aşamasına geçmeyi planlamaktadır.

Türkiye ise olası İdlib operasyonu sırasında çatışmadan kaçarak sınırlarına yığılacak büyük göçmen tehdidiyle karşılaşmamak için Savunma Bakanı Hulusi Akar ve İstihbarat Başkanı Hakan Fidan'ı 17 Ağustos'ta Moskova'ya göndererek Rusya ve rejim güçlerinin sivilleri Türkiye sınırına yığmayacak şekilde operasyonun gerçekleştirilmesi müzakerelerini yürütmekte. Ayrıca Türkiye, olası saldırılara karşı mevcut 12 gözlem noktasını takviye ederek önlem almanın yanı sıra Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı harekâtlarıyla sağladığı bölgedeki kazanımlarını da koruyarak ulusal güvenliğine ve çıkarlarına tehdit oluşturacak oldu bittilerle karşılaşmamak için Rusya ile yoğun müzakere sürecini işletmektedir. Bu bağlamda İdlib operasyonu, Türkiye ile Rusya arasındaki işbirliğinin tekrar test edilmesidir.

Zira Rusya'nın Türkiye'nin çıkarlarını ve kaygılarını gözeten bir yaklaşım sergilemesi, iki ülkenin işbirliğinin devam etmesini sağlayacağı gibi aksi durumda ilişkilerde bir kırılma yaşanması riski de bulunmakta. Özellikle İdlib'te rejim güçleriyle Türkiye'nin karşı karşıya gelmesi ya da Rusya'nın Türkiye'nin endişelerini dikkate almadan sivilleri Türkiye sınırına yığacak bir operasyon yapması, 7 Eylül'de gerçekleşecek Astana toplantısının sonunu getirebilir. Başka bir deyişle, Rusya'nın ABD gibi Türkiye'nin çıkarlarını ve kaygılarını dikkate almayan bir yaklaşım sergilemesi, Ocak 2017 tarihinden itibaren Suriye'de tek işleyen Astana sürecini ve Astana eksenini (Rusya-Türkiye-İran) sona erdirebilir. Bu bakımdan bu toplantıda Türkiye, Rusya ve İran'ın İdlib operasyonunu müzakere ederek üç tarafın çıkarları doğrultusunda hareket edilmesi beklenmektedir.

Operasyon sonrası Suriye'de Düzen İnşası

Bu bağlamda İdlib, hem Suriye iç savaşanın hem de Suriye'nin geleceğinin düğümü ve dönüm noktasını oluşturmaktadır. Çünkü İdlib operasyonu, Rusya ve Esad rejiminin ülkenin çoğunluğunda alan hâkimiyeti sağlamasına yol açacaktır. Bu da Rusya ve Esad rejimine ABD'siz ülkeyi yeniden yapılandırma hakkı kazandıracaktır. Bu bağlamda İdlib operasyonu, Rusya'nın Suriye'de denklem kurucu konuma gelmesini sağlayacak stratejik manevrası olarak değerlendirilebilir. Bununla birlikte ABD'nin PYD/YPG kontrolündeki %30'luk alan hâkimiyeti, olası hava saldırısı ve stratejik manevralarının hala Suriye denkleminin dinamiklerini değiştirecek güce sahip olduğu unutulmamalıdır.

> ***"Bu bakımdan İdlib operasyonu ve sonrasında tek başına Rusya'nın belirleyici olamayacağı, Suriye denkleminin esasen Rusya ile ABD arasındaki pazarlık ve stratejik manevralara göre şekilleneceğini göstermektedir. Bununla birlikte bu denklemde Türkiye'nin hem ABD hem de Rusya'nın politikalarında oyun bozucu güç özelliğini muhafaza ettiği dikkatlerden kaçmamalıdır. Buradan hareketle İdlib operasyonu, Rusya'nın öncelikle Türkiye ile uzlaştıktan sonra ABD'nin rejim güçlerine ve muhtemelen İran milislerine karşı olası hava saldırını önleyici müdahalesi olacaktır. Bunun da ötesinde Rusya ve Esad rejiminin İdlib müdahalesi, Suriye iç savaşını bitirip ülkeyi yeniden kurma aşamasına geçmeyi amaçlamaktadır.***

Sonuç olarak İdlib, Mart 2011 tarihinde başlayan Suriye iç savaşını bitirip yeni bir devlet kurma aşamasının dönüm noktasını teşkil etmekte. Her ne kadar İdlib'teki olası çatışma, Suriye'de ağırlıklı olarak vekâleten yürütülen savaşı bitirecek olsa da yeni devlet kurma aşamasında aktörlerin bu sefer stratejik ve diplomatik manevra mücadelesine girişeceği öngörülebilir. Zira ABD, Suriye'nin kuzeydoğusundaki vekil aktörleri olan PYD/YPG'nin yaklaşık % 30'luk alan hâkimiyetinin yeni kurulacak Suriye devletinde muhafazasını sağlamaya yönelik stratejik manevralara başvuracağı şimdiden radar sistemlerini yerleştirmesinden anlaşılmaktadır. Rusya'nın ise ülkenin anayasasını hazırlayan konumuyla Suriye'nin büyük çoğunluğunda Esad rejimi üzerinden hâkimiyetini yasallaştıracak manevralara yöneleceği söylenebilir. Türkiye'nin ise öncelikle sınırlarında terör koridorunun tekrar oluşmasını engelleyecek stratejik ve diplomatik manevralara yöneleceği öngörülebilir.

Cerablus Modeli

Aynı zamanda Türkiye'nin Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı harekâtları sonrası Cerablus ve Afrin'de Suriye'lilere şehir inşa eden rolünün bu sefer ülkede düzenin yeniden tesisinde ön plana çıkacağı söylenebilir. Zira Türkiye'nin Suriye iç savaşında en büyük başarılarından biri iç savaş altında yaşayan insanlara yaşanabilecek şehirler inşa etmesi olmuştur. Çünkü Türkiye, Cerablus'ta başlattığı şehir ve düzen kurma modeli ile iç savaş altındaki ülkede insanlara barış ve güvenlik içinde yaşanabilecek alanlar sağlamasıyla göçü bile tersine çevirmiş. Bu sayede Suriyeliler, Türkiye'nin kurduğu şehirlere doğru göç etmeye başlamıştır. Ayrıca Türkiye'nin şehir inşa rolünün sadece altyapıdan ibaret olmadığı Cerablus, Azez, El Bab ve Afrin'de etnik grupların nüfus oranlarına göre temsil edildiği şehir meclislerinin kurdurulması gibi siyasi boyutları da kapsaması muhtemeldir. Bu nedenle Türkiye'nin askeri harekâtları sonrası kontrolünü sağladığı yerlerde kurduğu düzenin Suriye'nin yeniden yapılandırılmasında model olabileceği söylenebilir. Bu bakımdan İdlib sonrası Suriye'nin yeniden yapılandırılmasında Cerablus modelinin örnek alınacağı ve böylece Türkiye'nin yeni rolünün şehir ve düzen inşa eden ülke olacağı öngörülebilir.

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ

Dış politikanın yeniden yapılandırılması

15 Ağustos 2018

Türkiye, 24 Haziran seçimleri ile yüz yıllık parlamenter sistemden Türk tipi başkanlık sistemine geçti. Türkiye'ye özgü başkanlık sistemi, ilk başkan Recep Tayyip Erdoğan'ın ifadesiyle eski Türk devletlerinin yönetim yapısı incelenerek oluşturulmuştur. Zaten 2015 yılından beri teamül haline gelen Cumhurbaşkanlığı külliyesinde yabancı devlet liderleri, eski Türk devletlerinin kıyafetlerini giyen askerler eşliğinde karşılama töreni yapılmaktaydı.

Bu anlamda tarihsel olarak Türklerin kurduğu yönetim sistemlerinde lider ve toy (meclis) etrafında oluşturulan yapı, orijinal adıyla 'Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi' olarak 21. yüzyıla uyarlanmıştır. Bu yeni sistemde oluşturulan 'Güvenlik ve Dış Politika Kurulu' ile dış politikanın formüle edilmesi de yeniden yapılandırılmıştır. Buna göre dış politikanın oluşturulmasının yeri Dışişleri Bakanlığı'ndan Güvenlik ve Dış Politika Kuruluna geçmiştir. Buna göre Dışişleri Bakanlığı, dış politika ve diplomasinin yürütülmesinde artık sadece kurumsal bir araca dönüştürülmüştür.

Türkiye'deki Güvenlik ve Dış Politika Kurulu, ABD'de 1949 yılında dış politika ve güvenlik konularında başkana danışmanlık hizmeti vermek üzere kurulan Ulusal Güvenlik Konseyini (National Security Council) andırmaktadır. ABD'de bu konseyin liderliğinde periyodik olarak her yeni başkan döneminde Ulusal Güvenlik Strateji Belgesi (National Security Strategy Document) hazırlanmaktadır. Bu belgeye aynı zamanda Başkanlık doktrini de denmektedir. Bununla birlikte ABD'nin ilk doktrini 1823 yılındaki yalnızcılık politikasının uygulandığı Monroe doktrinidir. Genelde başkanların ikinci yılında kamuoyuna açık bir şekilde yayınlanan ulusal güvenlik strateji belgeleri, Başkan Donald Trump döneminin ilk yılında Monroe doktrinini kapanmacı bağlamında anımsatan Ulusal güvenlik strateji belgesini Aralık 2017 tarihinde yayımlamıştı. Ulusal güvenlik strateji belgelerinde genellikle ülkenin karşı karşıya kaldığı tehditler ve bunlarla hangi yöntemlerle baş edileceği, hedefler, beklentiler, amaç, araç ve yöntemler stratejik bir vizyonla ve belirli ilkeler temelinde uygulanacak güvenlik ve dış politika formülasyonlarını içermektedir.

En dikkat çekici nokta ise ABD, uygulacağı güvenlik ve dış politikayı ulusal güvenlik strateji belgesi olarak açıkça dünya kamuoyunun erişimine sunma geleneğine sahiptir. Oysa Türkiye'nin geleneğinde ABD'deki gibi uygulanacak güvenlik ve dış politikanın

kamuoyunun açık erişimine sunulması kültürü bugüne kadar söz konusu olmamıştır. Türk kamuoyunda 'kırmızı kitap' olarak bilinen ağırlığını AK Parti hükümetlerine kadar askerlerin oluşturduğu ve ülkenin askeri-güvenlik politikalarının yer aldığı Milli Güvenlik Kurulu tarafından hazırlanan 'Milli Güvenlik Siyaset Belgesi' söz konusuydu. Ancak bu belgenin varlığından dahi Türk kamuoyu, 1990'ların sonunda haberdar olabilmişti. AK Parti hükümetleri döneminde önce danışman sonra Dışişleri Bakanı olan akademisyen kökenli ile Türk kamuoyu, ülkenin dış politikasını onun meşhur 'Stratejik Derinlik' kitabı, dış politikaya dair makaleleri ve uyguladığı dış politikayı'komşularla sıfır sorun' gibi kavramsallaştırmaları üzerinden öğrenebilmişti.

Şimdi ise Türkiye'nin başkanlık sisteminde oluşturulan Güvenlik ve Dış Politika Kurulu'nun önümüzdeki dönemde ülkenin nasıl güvenlik ve dış politika izleyeceğine dair bir belge oluşturması beklenmektedir. Muhtemelen başkanlık sistemi gereği Güvenlik ve Dış Politika Kurulunun hazırlayacağı belge, ABD'deki gibi Başkanlık doktrini ya da Erdoğan doktrini olarak adlandırılacak. Başkan Trump'ın Amerika'yı yeniden Büyük yapma (Make America Great Again) ideali çerçevesinde oluşturduğu ulusal güvenlik strateji belgesinde olduğu gibi Başkan Erdoğan'ın doktrininde de 2023'te Türkiye'yi dünyanın en büyük 10 ekonomisi ligine taşıma ideali ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın sürekli ifade ettiği ***'Dünya 5'ten Büyüktür'*** söyleminin yer alacağı öngörülebilir.

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ

20 Haziran 2018

24 Haziran Sonrası Türk Dış Politikası: Stratejik Derinlikten Yumuşak Denge Stratejisi'ne

2002 yılında seçimleri kazanan Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) iktidarıyla Türk dış politikası, önce danışman daha sonra ise Dışişleri Bakanı ve Başbakan olan Ahmet Davutoğlu ile radikal bir dönüşüme uğramıştı. Geleneksel Türk dış politikasının Ortadoğu'ya müdahil olmama ve mevcut statüye razı olma anlayışının Davutoğlu ile terk edilmesinin ötesinde Türkiye, uluslararası güç dengesi sisteminde bölgesel güç ve küresel aktör olarak yeni statü talebinde bulunan ve Ortadoğu'nun sorunlarına yoğun biçimde angaje olmaya dayanan proaktif bir dış politika stratejisi benimsemişti. Davutoğlu'nun Stratejik Derinlik kitabında belirttiği gibi Türkiye, yakın kıta havzalarında ve Osmanlı tarihsel derinliğinde potansiyel bir bölgesel güç ve küresel aktör olarak bölgesel ve küresel gelişmelerde aktif diplomasi izleyen "merkez ülke" olma arayışına girmişti. Bu çerçevede Türkiye, 2010 yılının sonlarında başlayan Arap Baharı sürecine kadar Latin Amerika'dan Afrika ve Ortadoğu'ya, Avrupa'dan Balkanlara ve hatta Çin'e uzanan küresel coğrafyada daha önce Türk dış politikası geleneğinde benzeri görülmemiş proaktif bir diplomasi izlemişti.

Davutoğlu ve eserine dayanan bu yeni dış politika anlayışı, gerçekten Türk dış politikasına büyük bir dinamizm getirmiş ve bunun sonucunda hakikaten Türkiye'nin küresel düzeyde nüfuzunu artırdığı ve dünyanın ilgisine mazhar olduğu bir dönem yaşanmıştı. Bunun yanında Davutoğlu döneminde Türk dış politikası bir yandan çok kulvarlı dış politika söylemi çerçevesinde çok boyutlu hale gelirken öte yandan yumuşak güç ve kamu diplomasisi çerçevesinde çeşitlendirilmiştir. Türk dış politikasına Yunus Emre Enstitüsü, Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları ve Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü gibi yeni kurumlar eklenirken Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) ve Kızılay gibi eski kurumlar da etkin bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Böylece Türkiye, yumuşak güç diplomasisi, kamu diplomasisi, kültürel diplomasi, insani diplomasi, diaspora diplomasisi ve dış yardım diplomasisi gibi çok boyutlu çeşitlendirilmiş bir dış politika stratejisi izlemiştir.

Ancak Arap Baharı'nın 2011 yılının Mart ayında Suriye'ye sıçramasıyla Türkiye'nin çok boyutlu dış politikası uzun bir süre komşu

ülkeye hapsolmak zorunda kalmıştır. Oysa Arap Baharı'nın başlangıcında Türkiye, süreci yönetme ve model olma fırsatının geldiğini öngörmüştü. Fakat Türkiye'nin yumuşak gücü başta olmak üzere araç ve imkanları, Arap Baharı'nı yönetmenin çok daha ötesindeydi. Özellikle de Suriye'deki iç savaşın Türkiye'nin ulusal güvenliğini tehdit etme noktasına gelmesiyle birlikte Ankara, 2002 yılından itibaren büyük bir başarıyla sürdürdüğü yumuşak güç stratejisini terk edip sert güç stratejisine geçiş yapmak zorunda kalmıştı.

Bundan sonraki süreçte Türkiye, Suriye'de Devlet'ül Irak ve'ş Şam (DEAŞ) ve Partiya Karkerên Kurdistanê'nin (Kürdistan İşçi Partisi/PKK) Suriye uzantısı Partiya Yekîtiya Demokrat (Demokratik Birlik Partisi/PYD)/Yekineyen Parastina Gel (Halkçı Koruma Birlikleri/YPG) tehditlerinin ortaya çıkması nedeniyle beka mücadelesi yürütmeye başlamıştır. Bunun da ötesinde daha önce Ortadoğu'da Bush döneminde stratejik ortaklık ve Obama yönetiminin ilk döneminde model ortaklık çerçevesinde müttefik olarak hareket eden Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) çıkarları, Suriye politikasında PYD nedeniyle ayrışmaya başlamıştır. Hatta bu ayrışmaya Fetullahçı Terör Örgütü'nün (FETÖ) de eklenmesiyle birlikte Türkiye ile ABD arasında müttefiklik ilişkilerinin sorgulandığı derin bir stratejik kopuş yaşanmaya başlamıştır.

Kısacası bu durumun sonucunda Suriye politikasında ABD ile çıkarların çatışması, Türkiye'yi Rusya ile işbirliğine götürmüştür. Özellikle Ankara'nın Ocak 2017 tarihinde Astana Süreci'ne katılmasıyla Astana ekseni (Türkiye-Rusya-İran ekseni) ve bir nevi ***defacto*** ittifak oluşmuştur. ABD'nin Çin, Rusya ve İran ile bölgesel ve küresel düzeyde jeostratejik mücadeleye giriştiği bir süreçte, Soğuk Savaş döneminin sadık müttefiki Türkiye'nin Rusya ile yakınlaşması, Washington'da "Ankara kaybediliyor mu?" yönünde tartışmalara yol açmıştır. Aslında bu duruma ABD'nin Türkiye'nin terör örgütü dediği PYD ile Suriye'de müttefik gibi ortak hareket etmesi yol açmıştı. Buna karşı Türkiye, ABD'nin çıkarlarıyla çatışmak pahasına kendi çıkarlarını korumak üzere Suriye politikasında askeri angajman stratejisine yönelerek Ağustos 2016 tarihinde Fırat Kalkanı ve Ocak 2018 tarihinde Zeytin Dalı Harekatlarını yürüterek sahadaki varlığını tüm aktörlere ispatlayabilmiştir.

"Ankara'nın Suriye politikası kapsamında hem başarılı askeri operasyonlar gerçekleştirmesi hem de Rusya ile yakınlaşması üzerine ABD, Türkiye ile uzlaşı arayışına girmiş ve bunun sonucunda bugün gelinen noktada Menbiç uzlaşısı ortaya çıkmıştır. Bu anlamda Türkiye'nin Menbiç'e yönelik zorlayıcı diplomasisi başarıya ulaşmıştır. Diğer taraftan ABD, hem eski müttefikiyle ayrışmanın derinleşmesinin önüne geçmek hem de artık kendi çıkarlarına zarar veren noktaya ulaşan Rusya ile yakınlaşmasını durdurmak üzere Menbiç'te Türkiye ile uzlaşmaya karar vermiştir.

İşte Türk dış politikası ve ABD ile ilişkilerin bu sürecinde Türkiye'nin seçim sonrası dış politikası kapsamında yumuşak denge stratejisine geçeceği öngörülmektedir. Yeni dönemin dış politika mimarının ise İslam ve Batı ilişkileri alanında eserleri bulunan şu anki Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın olacağı söylenebilir. Dış politikanın muhtemel yeni patronu İbrahim Kalın ile birlikte öncelikle Davutoğlu döneminin fütuhat ve hamasi söylem, popülist ve saldırgan retoriğinin terk edilip daha uzlaşmacı ve daha diplomatik-ince bir dil kullanımına özen gösterilen bir sürece geçileceği söylenebilir. Böylece uluslararası alanda Türkiye imajı ve algısının olumlu yönde değiştirilmesi hedeflenmiş olacaktır.

Tabi bu hususlara ek olarak Olağanüstü Hal'in (OHAL) kaldırılmasının da Türkiye'nin imajına ve Avrupa Birliği (AB) ile ilişkilerine olumlu yönde katkı sağlayacağı belirtilebilir. Ayrıca OHAL'in kaldırılmasıyla birlikte ve İslam-Batı ilişkileri alanında çalışan İbrahim Kalın'ın çalışmalarıyla Türkiye-AB ilişkilerinde yeni bir ivmenin yakalanması istenebilir. Zira konjonktür de yeni dönemde Türkiye'nin AB ile ilişkilere ağırlık vermesini gerekli kılmaktadır. Çünkü Türkiye'nin AB ile ilişkilerini yakınlaştırması hem AB-ABD arasındaki ticaret savaşları ortamı hem de ABD-Rusya çekişmesi kapsamında kendi üzerindeki baskıyı azaltıcı işlev görebilir. Bu nedenle Türkiye'nin yeni dönemde ABD'ye karşı AB'yi yumuşak denge unsuru olarak kullanmaya ağırlık vereceği bir stratejiye geçeceği söylenebilir.

Diğer taraftan Türkiye'nin Suriye'de ABD ile Rusya arasında da yumuşak denge stratejisi izleyeceği öngörülebilir. Zira Türkiye, Suriye'de bir yandan Rusya ile işbirliği yaparak askeri harekatlar icra etmekte öte yandan Menbiç'te

olduğu gibi ABD ile de işbirliği geliştirerek nüfuz alanlarını genişletebilmektedir. Bu nedenle Türkiye'nin bu iki güç arasında tercih yapmak yerine her ikisiyle de hassas dengeyi gözeterek birlikte çalışma arayışını sürdürmesi kuvvetle muhtemeldir. Bununla birlikte ABD, İngiltere ve Fransa'dan oluşan koalisyon güçlerinin Suriye'ye düzenlediği füze saldırısı sonrasında Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un nisan ayında verdiği ***"Türkiye'yi Rusya'dan ayırdık"*** şeklindeki demeci, Washington ve Paris'in Ankara-Moskova yakınlaşmasını bitirmek istediğini açıkça ortaya koymuştur.

Ayrıca ABD, NATO müttefiki Türkiye'nin Rusya'dan S-400 füze savunma sistemi alarak iki ülkenin askeri anlamda yakınlaşmasını da kendi çıkarlarına aykırı görmektedir. Nitekim Amerikan senatosunda Türkiye'nin Rusya'dan S-400 sistemini almasına karşılık F-35 savaş uçaklarının verilmesinin askıya alınmasını içeren tasarının seçim arifesinde kabul edilmesi, doğrudan Türkiye'nin Rusya ile yakınlaşmasını hedef almıştır. Zira Türkiye, Rusya ile hem askeri hem de enerji alanlarında stratejik ilişkiler kurmuş bulunmaktadır. Türkiye'nin bu stratejik ilişkilerden çıkarları gereği vazgeçmesi mümkün olmadığı gibi Rusya'dan sağladığı S-400 yerine Patriot füze sistemini de ABD'den temin edememektedir. Bu bağlamda Türkiye'nin önümüzdeki dönemde ABD ile Rusya ile olan ilişkilerini birini diğerine tercih etmeden yürütebilmesinin ancak yumuşak denge stratejisiyle gerçekleştirebileceği ileri sürülebilir. Ayrıca Türkiye'nin savunma sanayindeki atılımları çerçevesinde yeni dönemde iç dengeleme stratejisine daha fazla ağırlık vereceği anlaşılmaktadır. Zira Türkiye, savunma sanayi alanında insansız hava aracı (İHA), silahlı insansız hava aracı (SİHA), stand-off mühimmatı (SOM) füzesi, Roketsan Tanksavar füze sistemi, Altay tankı, Atak helikopteri, Fırtına Obüsü, Akya torpido, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) akıllı bombası, Göktürk keşif uydusu, Kasırga füzesi, Atmaca gemi-savar, milli gemi (Milgem) ve son olarak uçak gemisi yapımıyla iç dengeleme stratejisini uygulayarak güç projeksiyonunu arttırmaktadır.

Dolayısıyla ABD, Türk-Rus yakınlaşmasını bitirmek istediğini açıkça ortaya koyarken ve Türkiye yerine terör örgütlerine silah verirken Ankara'nın bir yandan kendi silahlarını üreterek dışa bağımlılığını azaltan bir güç olma stratejisine devam edeceği öte yandan da bu iki güçle ilişkilerini dengeli biçimde sürdürmesi gereken zor bir döneme gireceği öngörülmektedir. Ayrıca Türkiye, her ne kadar yeni dönemde ABD ile işbirliği arayışını sürdürmek istese de PYD, FETÖ, S-400, F-35 ve Kudüs gibi sorunların ikili ilişkilerde engel teşkil etmeye devam edeceği öngörülebilir.

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ

Batı Perspektifinde Olumsuz Türkiye İmajı: Eşit Aktör Statüsü Talep Eden Yeni Türkiye

26 Şubat 2018

Arap Baharı ve Suriye Krizi sonrası süreçte; özellikle 2013 yılından itibaren Batı medyasında sürekli olarak Türkiye aleyhine haber ve karalama kampanyaları yapıldığı görülmektedir. Devlet'ül Irak ve'ş Şam (DEAŞ) terör örgütüne destek veren ülke, fikri hürriyeti ve demokrasiyi kısıtlayan tek adam diktatörlüğü, İslamcı ve mezhepçi dış politika gibi kara propaganda ve hatta 15 Temmuz Darbe Kalkışması'nı tiyatro olarak lanse eden haberler Batı medyası nezdinde sıkça gündeme getirilmekte ve böylece olumsuz bir Türkiye imajı inşa edilmektedir. Oysa 2003-2013 yılları arasında aynı Batı medyası, Türkiye ve Erdoğan üzerine methiyeler düzmüş; Türkiye'yi bölgesel güç, bölgesel süper güç, bölgesel lider, model ülke ve yükselen güç imajıyla markalamıştır. Ne olmuştur da Batı medyası Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı şeytanlaştıran bir imajla sunmaya başlamıştır?!

Gerçekten Batı demokrasiyi mi önceliyor? Demokrasiden uzaklaştığı için mi Türkiye ve Cumhurbaşkanı Erdoğan hakkında karalama kampanyaları düzenliyor? Gerçekten Batı, Türkiye'deki demokrasi sorununu kendisine dert mi edindi? Türkiye'deki Gezi olayları, Fethullahçı Terör Örgütü'ne (FETÖ) yönelik operasyonlar veya akademisyenler bildirisine imza atanların tutuklanması ve ihraç edilmesini mi sorun yapıyor? Türkiye'nin başta Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Almanya, North Atlantic Treaty Organization (Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütü/NATO) ve Avrupa ülkeleriyle ilişkilerinin bozulmasında "güya" Ankara'nın; Batı'nın liberal değerleri, kapitalist sistemi ve demokrasisinden uzaklaşması mı etkili oldu? HAYIR. Batı medyasında başta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere Türkiye aleyhine sistematik bir biçimde karalama kampanyasının yürütülmesinin arkasındaki saik esasında Yeni Türkiye'dir. Başka bir ifadeyle Batı'nın bağımsız dış politika izleyen Türkiye gerçeğini hazmedememesidir. Çünkü artık Yeni Türkiye, Soğuk Savaş döneminden itibaren Batı'nın çıkarlarının savunuculuğunu yapmıyor, ABD'nin çıkarlarını kendi çıkarıyla özdeşleştirmiyor, Ortadoğu politikasında ABD'nin taşeronu/piyonu gibi hareket etmiyor. Tam tersine Yeni

Türkiye, kendi çıkarını önceleyen bağımsız bir dış politika izliyor. Batı ülkeleriyle eşit aktörler nezdinde ilişki kurmak istiyor. İşte Batı, bu Yeni Türkiye'yi hazmedemiyor.

Batı Çıkarlarını Dış Politikasına Yansıtan Eski Türkiye'den Bağımsız Dış Politika İzleyen Yeni Türkiye'ye

Nitekim 16 Mayıs 2017 tarihinde gerçekleşen ilk Trump-Erdoğan yüz yüze görüşmesinde ABD Başkanı Donald Trump, Türk-Amerikan müttefiklik ilişkilerine atıf yaparak; Soğuk Savaş dönemindeki Türkiye'ye olan özlemini dile getirmiştir. Trump'ın iki ülke ilişkilerinin tarihsel seyrine atıf yapması, 1952 yılında NATO üyesi olmasından 2000'lere kadar Batı'nın çıkarlarını kendi çıkarlarıyla özdeşleştiren Türkiye arzusunu açığa çıkarmıştır aslında. 1 Mart 2003 Tezkeresini reddeden, 2009 Davos Olayı'nda İsrail'i eleştiren ve Filistin-Kudüs meselesinin savunuculuğunu yapan Yeni Türkiye'yi istemiyorlar. Suriye meselesinde ABD'nin politikasından farklı olarak kendi çıkarı temelinde politika izleyen Yeni Türkiye'yi benimseyemediler. Ortadoğu'da Katar Krizi'nde ve Sünni blok politikasında ABD'nin oyununu bozan Yeni Türkiye işlerine gelmiyor. Batı'nın çıkarları yerine kendi çıkarının peşinde koşan Yeni Türkiye'yi istemiyorlar. Bunun da ötesinde ABD ve Avrupa ile eşit statüde ilişki kuracak bir Yeni Türkiye'yi hazmedemiyorlar. İşte bütün mesele bu.

Sert Güç ile Yumuşak Gücü Birleştiren Akıllı Strateji

Peki Türkiye, Batı kamuoyu ve medyasındaki bu olumsuz imajını nasıl düzeltebilir ve karalama kampanyalarına karşı ne yapabilir? Ayrıca Batı ile bozulan ilişkilerini nasıl hizaya getirebilir? Öncelikle Türkiye, Katar Krizi sonrası süreçte dış politikasını tekrar rayına oturttuğu gibi Suriye politikasında uyguladığı sert güç ile entegre yumuşak güç stratejisine tekrar ağırlık vermelidir. Bunun yanı sıra yumuşak güç diplomasisine paralel olarak çok taraflı diplomasi izleyerek; Katar Krizi ve Astana'da başlayan süreçte benimsediği çok boyutlu denge politikasını devam ettirmelidir. Özellikle Ocak 2017 tarihinde Astana süreci sayesinde ABD'ye karşı Rusya-Türkiye-İran ekseninin oluşması, Ankara'nın başta Ortadoğu olmak üzere Suriye politikasında Washington'a rağmen çıkarlarını gerçekleştirme imkanına kavuşmasını sağlamıştır. Nitekim bu sayede Türkiye 24 Ağustos 2016 tarihinde Fırat Kalkanı; 20 Ocak 2018 tarihinde ise Zeytin Dalı Harekatı'nı ABD'ye rağmen gerçekleştirebilmiştir. Şimdi ise tekrar yakınlaşma sürecine giren Türk-Amerikan ilişkileri yeni bir teste tabi tutulmaktadır. Türkiye, ABD ile Rusya arasındaki ilişkileri çok boyutlu denge politikası çerçevesinde yürüteceği bir testi geçmek zorundadır. Türkiye, Suriye politikasında hedeflerini gerçekleştirmek için bir yandan Astana süreci düzleminde Rusya ile ittifak politikasını devam ettirirken öte yandan Suriye'nin kuzeyinde askeri varlığı bulunan NATO müttefiki ABD ile tekrar eşit statüde ittifak ilişkileri kuracağı bir süreçten geçiyor.

Bu bağlamda çok taraflı diplomasi ve bölgesel ittifaklarla birlikte Türkiye, Batı karşısında yalnız kalmayacak; aksine bir denge kurmuş olmaktadır. Böylece Türkiye'nin küresel ve bölgesel anlamda izlediği çok taraflı diplomasi, başta ABD olmak üzere Batı ülkelerinin Türkiye'nin artık özerk dış politika izleyebilen ve Batı'ya karşı denge kurabilen bir ülke kimliği ile statüsüne sahip olduğunu zamanla kabullenmesini sağlayacaktır. Buradan hareketle Türkiye'nin Batı ile ilişkilerinin düzelmesi ve beraberinde Batı medyasındaki olumsuz imaj/algının kırılması öncelikle Batı'nın Yeni Türkiye'yi kabullenmesiyle mümkün olabilecektir. Bahsedilenlere ek olarak belirtilmelidir ki Türkiye; Batı medyasındaki olumsuz imajıyla kamu diplomasisi vasıtasıyla mücadele etmektedir. Nitekim Türkiye, Batı medyasındaki karalama kampanyaları ve dezenformasyonu yoğun bir şekilde düzeltmeye çalışmaktadır.

> ***"Bu durum Türkiye'nin defansif kamu diplomasisi izlemesine ve böylece savunma pozisyonunda kalmasına yol açacaktır. Bunun yerine Türkiye, ön alıcı kamu diplomasisi uygulayacak ve Katar Krizi'nde yakaladığı ittifak ve çok taraflı diplomasi ivmesine ağırlık verecektir. Çünkü başarılı şekilde uygulanan kamu diplomasisi, büyük ölçüde çok taraflı yürütülen ve dünya kamuoyunun takdirini kazanan başarılı dış politikaya doğrudan bağlıdır.***

Küresel Kudüs Diplomasisi ve Uluslararası Muhalefetin Lideri İmajı

ABD Başkanı Donald Trump'ın 6 Aralık 2017 tarihinde uluslararası hukuk ve BM kararlarını umursamaz şekilde Kudüs'ü İsrail'in başkenti ilan eden kararı, Türkiye'ye küresel işbirliği politikası izleyebileceği bir alan açmıştır. Zira Cumhurbaşkanı Recep

Tayyip Erdoğan, Türkiye'nin dönem başkanı olmasını da kullanarak; 13 Aralık 2017 tarihinde İstanbul'da İslam İşbirliği Teşkilatı Zirvesi'ni hızlı bir diplomasi çerçevesinde toplamıştır. Bu vesileyle Ankara karşı hamlede bulunabilmiş; uluslararası hukuk ve BM kararlarıyla mutabık olarak Doğu Kudüs Filistin'in başkenti ilan edilmiştir. Türkiye'nin yürüttüğü küresel Kudüs diplomasisi sayesinde BM Genel Kurulu, 128'e 9 oyla "ezici bir çoğunlukla" ABD'yi uluslararası alanda yalnız bırakmıştır. Böylece Türkiye, Kudüs diplomasisinde uluslararası muhalefetin liderliğini üstlenen kamu diplomasisiyle küresel aktör imajı kazanmıştır.

Özellikle 5 Şubat 2018 tarihinde yapılan Vatikan ziyareti vasıtasıyla Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bir nevi Müslümanların temsilcisi ve hatta İslam Dünyası'nın lideri konumunda Hristiyan Dünyası'nın Ruhani lideri Papa ile görüşmesi, Türkiye'nin küresel düzeyde yürüttüğü Kudüs diplomasisinin önemli bir hamlesi olmuştur. Bu ziyaretle Kudüs meselesi kapsamında yakınlaşan Türkiye-Vatikan'ın oluşturduğu işbirliği ortamı, Türkiye'nin küresel aktör konumuna katkı sağlamıştır. Aynı zamanda bu ziyaret, başta Batı olmak üzere uluslararası kamuoyu nezdinde Türkiye'nin olumlu imajına da fayda getirmiştir. Böylece Türkiye, küresel düzeyde özerk dış politika hamleleri yapabilecek bir ülke statüsüne sahip olduğunu bir kez daha gösterebilmiştir.

Bununla birlikte 23 Şubat 2018 tarihinde Başkan Trump'ın doğum günü hediyesi verir gibi İsrail'in 70. kuruluş yıldönümü olan 14 Mayıs'ta büyükelçiliğini Kudüs'e taşıyacağını duyurmasına müteakip Kudüs meselesi yeniden küresel siyasetin gündemine oturmuştur. ABD'nin İsrail'in kurulmasında sağladığı öncü destek ve kuruluşunun sadece 11 dakika sonrasında söyleme döktüğü tanıma kararı hatırlandığında ABD'nin son Kudüs kararları ve her şeye rağmen başlangıçtan beri devam eden İsrail desteği daha anlaşılır bir hale gelmektedir. Bu minvalde ABD'nin Kudüs kararlarına karşı Türkiye'nin, İslam Dünyası başta olmak üzere BM Genel Kurulu'nda Kudüs lehine oy veren 128 ülkeyle uzun vadeli bir küresel diplomasi stratejisine devam etmesi gereği ortaya çıkmaktadır.

Türkiye Suriye'de Şehir İnşa Ediyor!

Başta Esad rejimi olmak üzere diğer aktörlerin Suriye'yi harabeye çevirdiği bir süreçte Türkiye'nin "Ağustos 2016 tarihinde Fırat Kalkanı Harekâtı ve Ocak 2018 tarihinde Zeytin Dalı Harekatı'nı gerçekleştirerek insanlara yaşam alanı sağlayacak şehirler inşa eden" bir imge yardımıyla kendini dünya kamuoyuna sunması gerekmektedir.

Özellikle 20 Şubat 2018 tarihinden itibaren Esad rejiminin Doğu Guta'da gerçekleştirdiği katliamlar bütün dünyanın tepkisini çekerken; tüm aktörler arasında sadece Türkiye'nin Suriyeli insanlara yardım eli uzatan bir ülke olduğu yönündeki imajını medya ve kamu diplomasisi yardımıyla beslemesi zaruridir. Doğu Guta'da açıkça görüldüğü üzere rejim kendi insanlarını barbarca öldürecek düzeyde saldırılar yaparak; ülkeyi yıkarken başka bir deyişle "kendi ülkesini harap ederken" Türkiye, Suriye'de varlık gösteren diğer tüm aktörlerden farklı olarak bölge halkına ve Suriyeli mültecilere yaşam alanı sağlayacak şehirler inşa etmektedir. Türkiye, Fırat Kalkanı Harekâtı sonrasında bölgeyi terörden temizledikten sonra insanlara sahra hastanesinden okula varıncaya kadar tüm imkanlar çerçevesinde "yaşanabilecek şehirler" oluşturmaktadır.

Başka bir deyişle Türkiye, Suriye'de askeri harekatları sayesinde temizlediği bölgelerin altyapısını inşa eden yönde imar çalışmaları yaparak yaşanabilir alanlar kurmaktadır. Bu anlamda Türkiye'nin Suriye'deki askeri harekatları bir nevi insani diplomasi harekatıdır ve sert güç ile yumuşak güçten aynı safhada beslenmektedir. İşte Türkiye'nin diğer aktörler Suriye'de insanları barbarca öldürürken; kendisinin şehir inşa ettiğini dünya kamuoyuna anlatması gerekmektedir. Böylece Türkiye, savaş alanında şehir inşa eden ve insanlara yaşam alanları oluşturan ülke imgesi kazanacaktır ki; bu durum Türkiye imajını olumlu yönde etkileyecektir.

İşte Türkiye'nin Katar, Kudüs ve Suriye'deki askeri operasyonları kapsamında gerçekleştirdiği başarılı dış politika hamleleri, Batılı ülkelerin Yeni Türkiye'yi kabullenmesini sağlayacaktır. Son tahlilde Batı medyasındaki olumsuz Türkiye imajının düzeltilmesi, başarılı dış politika adımlarının kamu diplomasisiyle entegre edilmesi ve eşit aktör statüsünün kabullenilmesiyle mümkün olabilecektir.

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ

16 Şubat 2018

Zeytin Dalı Askeri Harekâtının Medyadaki Propaganda Savaşı Boyutu

Türkiye'nin 20 Ocak 2018 tarihinde Suriye'nin kuzeyinde bir terör ordusu ve terör devletinin kurulmasını engellemeye yönelik başlattığı Zeytin Dalı Askerî Harekâtı'na müteakip küresel medyada propaganda savaşı başladı. Aslında 21. yüzyıl küresel siyasetinin önemli bir boyutu, medya alanında fikirsel mücadele olarak da cereyan etmektedir. Böylece küresel siyasetteki jeopolitik mücadele aslında medya alanında fikirsel mücadele olarak da gerçekleşmektedir. Örneğin; Suriye'de küresel ve bölgesel aktörlerin jeopolitik mücadelelerini uluslararası kamuoyu nezdinde medyada da yürüttükleri bir olgu söz konusu. Bu bağlamda Türkiye'nin Suriye'deki askerî harekâtını medyadaki propaganda savaşını da kazanmak için kamu diplomasisiyle entegre yürütmesi gerekliliği bir kez daha ortaya çıktı. Zira günümüzde sadece sahada ve diplomasi alanında kazanmak artık tek başına yeterli olmuyor, uluslararası kamuoyu ve medya alanında da aynı başarıyı yakalamak gerekiyor.

Öyle ki 21. yüzyıl imaj siyaseti olgusu çerçevesinde; imajın hakikatin önüne geçtiği ön kabulünden hareketle gerçek farklı da olsa oluşturulan imajın gerçekliği ve inandırıcılığı inşa ettiği bir durum geçerli olmakta. Bu nedenle devletlerin haklılıklarını ve politikalarını aynı zamanda medyada uluslararası kamuoyu nazarında da imajla beslemeleri gerekmekte. Örneğin Zeytin Dalı Harekâtı'nı Birleşmiş Milletler (BM) Antlaşması'nın 51. maddesi olan meşru müdafaa ilkesi ve BM kararlarına dayandırarak uluslararası hukuk bakımından haklılığını ve meşruiyetini açıkça ortaya koymasına rağmen Türkiye, yürütülen propaganda ve karalama kampanyalarıyla da başa çıkmak zorunda kalmıştır. Diğer bir ifadeyle uluslararası hukuk açısından haklı ve meşru olmak yetmiyor, bunun yanında küresel medya alanında da haklılığınızı ve meşruiyetinizi dezenformasyon ve propagandaya karşı savunmanız gerekiyor. İşte karalama kampanyaları, enformasyon savaşı ve propaganda savaşına karşı bir kez daha kamu diplomasisinin kritik önemi ortaya çıkıyor.

İmaj Siyaseti ve Algı Operasyonları

Çünkü günümüz küresel siyaseti de savaşları da artık geleneksel olmaktan çıkmış ve yeni boyutlar kazanmıştır. Küresel siyaset artık

ne sadece diplomasi yöntemiyle de ne de jeopolitik mücadeleden ibaret. Artık küresel siyaset medya siyaseti, enformasyon siyaseti, imaj politikası ve fikirsel mücadeleye dönüşmüş durumda. Çatışmalar ise asimetrik, vekalet ve hibrit savaşlarına dönüştü. İşte bu yeni durum kamu diplomasisini hem devletler hem de devlet-dışı aktörler için vazgeçilmez bir silah konumuna yükseltmiştir. Artık mücadele sadece tank, tüfek, füze ve savaş uçaklarıyla değil; aynı zamanda propaganda, psikolojik harp, enformasyon savaşı, görsellik-imaj savaşı ve algı savaşı olarak da yürütülmektedir. Bu bağlamda Türkiye'nin Suriye'de yürüttüğü askeri operasyonlar beraberinde medya alanında karalama kampanyaları ile algı savaşı, başka bir deyişle propaganda savaşı olarak cereyan etmeye başlamıştır.

Örneğin Türkiye'nin Zeytin Dalı Harekâtı'nda sivillerin, kadın ve çocukların hedef alındığına dair tamamen asılsız iddialar ve görsel malzemeler üretilerek; karalama kampanyalarının medya alanında (hem kitlesel hem de sosyal medyada) yürütülmesi sahanın yanında yeni bir cephe olarak propaganda savaşının da başlatıldığını göstermektedir. Her ne kadar uydurulmuş ve sonradan üretilmiş dahi olsa bu tür karalama kampanyalarıyla dezenformasyon yapılması gerçeğe dayanmayan bir hakikat üretmektedir. Buna karşı Türkiye ise bu tür asılsız ve mesnetsiz iddia ve görselleri yalanlama, gerçeği ispatlama ve bilgilendirmeye dayanan gayretler içerisine girmiştir. Başka bir ifadeyle Türkiye, dezenformasyona karşı gerçek bilgilere dayanan enformasyon politikası izlemek zorunda kalmıştır. Yani defansif kamu diplomasisi yürütmeye başlamıştır.

Ön-alıcı Kamu Diplomasisi

Mesele bu tür karalama kampanyalarının olacağını önceden varsayarak ön-alıcı kamu diplomasisi izleyebilmektir. Bunun için ise öncelikle askeri stratejinin kamu diplomasisi stratejisiyle entegre şekilde formüle edilmesi ve yürütülmesi gerekmektedir. Karşı taraf yalan, mesnetsiz iddia ve görsel üretmeden önce ön-alıcı biçimde Türkiye'nin kendi görselini ve imajını inşa ederek söyleme ve görsele hâkim olması gerekmektedir. Bu da sahada askeri araçların yanı sıra fotoğraf makinası ve kamera gibi cihazları da kullanmayı gerektiriyor. Sahada Türk askeri, teröristlerle mücadele ederken bir yandan da akıl ve gönülleri kazanmayı sağlayacak bir görsel inşa etmelidir. Örneğin Türk askerinin bölge halkıyla kucaklaşan ve halkı Demokratik Birlik Partisi/Halk Savunma Birlikleri (PYD/YPG) terör örgütünün zülüm ve baskısından kurtardığına yönelik fotoğraf ve videoların üretilmesi, Türkiye'nin saha çatışmasının yanında algı savaşını da kazanmasını getirecektir. Çünkü günümüz savaşları sadece sahada gerçekleşmemekte medyada imaj, görsel ve algı savaşı olarak da gerçekleşmektedir.

> ***"Türkiye'nin 20 Ocak'tan itibaren yürüttüğü Zeytin Dalı Harekâtı'na karşı PYD/YPG terör örgütü, Türkiye'nin orantısız güçten faydalandığı, uluslararası hukuk tarafından yasaklanmış askeri mühimmat kullandığı ve masum sivilleri öldürdüğü gibi gerçekle hiçbir ilgisi olmayan kara propaganda niteliğinde görsel ve haber üretmekte ve bunu hem sosyal medyada hem de Batı medyasına sunmaktadır.***

Öncelikle Türkiye'nin tarihsel olarak hiçbir zaman İsrail gibi ne orantısız güç kullandığı ve uluslararası hukuk tarafından yasaklanmış askeri mühimmat kullandığı ne de sivilleri öldürdüğü vaki olmasa da bu tür karalama kampanyaları ile Türkiye'nin Suriye'deki askerî harekâtının meşruiyetinin yıpratılmak istendiği aşikârdır. North Atlantic Treaty Organization (Kuzey Atlantik Anlaşması Örgüt/NATO) ve insani yardım çerçevesinde Afganistan'dan Afrika'ya kadar Türk askerinin görev yaptığı tüm coğrafyalarda nasıl şerefli ve uluslararası hukuka uygun olarak harekât ettiğini aslında bütün dünya bilmektedir. Ancak bu hakikat günümüzde yeterli olmamakta, çünkü bu hakikatin sürekli yeni görsel ve söylemle beslenmesi gerekmektedir. Ayrıca Zeytin Dalı Harekâtı, Türkiye'nin haklılığının sadece devlet kurumları tarafından savunulmasının da yeterli olmadığını da ortaya çıkarmıştır.

Örneğin; İngiltere merkezli Suriye İnsan Hakları için Gözlemevi (SOHR), PYD/YPG'nin bir propaganda aracı gibi Türkiye'yi suçlayan karalama kampanyasıyla kendini ifşa etmiştir. Buradan hareketle Türkiye'de de artık bu tür sivil toplum kuruluşları (STK)'nın kurulmasının gerekli olduğu ileri sürülebilir. Zira çoğunlukla Batı hegemonyasının bir enstrümanı ve bir baskı aracı olarak işlev gören bu tür STK'lar, günümüz küresel siyasetinin vazgeçilmez

bir aracı konumundadır. Türkiye'nin de hem küresel aktör iddiasına hem de insani yardım politikasına uygun biçimde insan hakları örgütleri şeklinde Türkiye merkezli olarak kurulacak bu tür STK'lara sahip olması gerekmektedir.

Sonuç olarak 21. yüzyıl küresel siyasetinde mücadelenin en önemli sahalarından biri medya alanında enformasyon savaşı olarak cereyan etmektedir. Çünkü artık hem küresel siyaset hem de mücadele; propaganda, algı ve imaj savaşına dönüşmüş durumdadır. Bu da yeni araç ve yöntemleri gerektirmektedir. Bu bağlamda Türkiye'nin Münbiç'e doğru ilerleyeceği iddia edilen harekatının sadece askeri angajman stratejisine göre formüle edilmeyip diplomatik angajman ve kamu diplomasisi boyutlarıyla entegre yürütülmesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır. Başka bir deyişle askerî harekât planlanırken bunun stratejik iletişim ve kamu diplomasisi boyutlarının da entegre biçimde formüle edilmesi gereklilikten öte bir zorunluluktur. Çünkü ancak bu şekilde ön-alıcı kamu diplomasisi stratejisiyle Türkiye'nin askeri harekatlarına karşı yürütülecek karalama kampanyaları, propaganda ve algı savaşının önüne geçilmiş olacaktır.

Son tahlilde Aylan bebeğin fotoğrafının yarattığı etkiden hareketle günümüz küresel siyasetinde görselin ne kadar önemli olduğu yadsınamaz bir gerçekliktir. Bu bağlamda Aylan bebeğin fotoğrafı nasıl Avrupalı devletlerin mülteci politikalarını etkilediyse Türkiye'nin ön-alıcı biçimde kamu diplomasisinin yöntemlerini kullanarak politikalarının meşrutiyetini sağlayacak görsel inşa etmesi de kendisine karşı yapılacak karalama kampanyalarının önüne geçecektir.

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ

Trump-Kim Zirvesi: Kuzey Kore'nin Yumuşak Denge Arayışı

11 Temmuz 2018

Kuzey Kore'nin 2017 yılından itibaren artırdığı nükleer balistik füze denemeleri, Trump ile Kim arasında karşılıklı savaş tehditlerine yol açmıştı.

Ancak Kuzey Kore ile ABD'nin savaşın eşiğine geldiği bu gerilimli süreç, Nisan ve Mayıs 2018 tarihlerinde Güney Kore lideri Moon ile Kuzey Kore lideri Kim arasında barış görüşmelerine dönüşmekle kalmadı, Kim ile Trump'ın 12 Haziran'da Singapur'daki zirvede anlaşma imzalamasına kadar uzandı. İşte asıl merak edilen ne oldu da ABD ile Kuzey Kore savaşın eşiğinden barış görüşmeleri aşamasına geldi! Her ne kadar içsel bir dinamik olarak Kore yarımadasında barış sürecinin başlamasında Güney Kore lideri Moon'un yadsınamaz katkısı söz konusu olsa da Trump ile Kim'i görüşmeye iten asıl dinamik, büyük güç politikasındaki ABD'nin Kuzey Kore'yi kendi yanına çekme ve Çin'i çevreleme politikası ile Kuzey Kore'nin Çin bağımlılığını azaltma arayışı olmuştur. Bu bağlamda ABD, bir yandan Kuzey Kore politikasında yumuşama aşamasına geçerken öte yandan Çin'i ticaret savaşının yanında jeopolitik geri çekilmeye zorlama stratejisine geçmektedir. Bundan sonra ABD'nin Kuzey Kore ile yakınlaşma sürecini Çin'e karşı jeopolitik manevraya dönüştürmeye çalışacağı ileri sürülebilir. Bunun ilk aşaması olarak Trump'ın Kuzey Kore'ye uygulama kararı aldığı son yaptırımları iptal etme kararını açıklaması, iki ülkenin düşmanlıktan yakınlaşma aşamasına geçeceğine işaret etmektedir. Oysa Çin, Kuzey Kore'nin nükleer sorunu üzerinden ABD'yi kendi nüfuz alanı olan Doğu Asya bölgesinden uzak tutma stratejisi izlemekte ve böylece ABD'yi Kore girdabında meşgul tutmaktaydı. Ancak ABD, angajman politikasıyla Kuzey Kore'yi kendi yanına çekerek klasik çevreleme stratejisini bu sefer Çin'e karşı uygulamaya başlamıştır.

Diğer taraftan Kuzey Kore de Çin'e karşı bağımlılığını azaltma ve uluslararası izolasyondan kurtulmak için ABD ile angajman politikasına yönelerek Çin'e karşı yumuşak denge stratejisini uygulamaya geçmiştir. Kuzey Kore'nin ABD ile angajman politikasına girmesinde etkili olan unsurların başında Çin'e bağımlılığı azaltma, uluslararası izolasyondan

kurtulma ve son tetikleyici unsur ise son yaptırımlar olmuştur. Özellikle Ağustos 2017 tarihinde BM'de Çin'in Kuzey Kore'ye karşı yaptırımlara evet oyu kullanması, Kuzey Kore'nin Çin'e aşırı güvenme ve bağımlılığını sorgulamasına yol açmıştır.

İşte bu faktörler, Kuzey Kore lideri Kim'i Çin'e karşı yumuşak denge stratejisini uygulamaya sevk etmiştir. Kuzey Kore, ABD ile yakınlaşmaya yönelerek hem Çin'e karşı avantaj elde etmenin ötesinde yumuşak denge stratejisini uygulayarak kendine alan açmakta hem de uluslararası sisteme katılmaktadır. Bu anlamda Kuzey Kore'nin şer ekseni olmaktan çıkıp ABD'nin Doğu Asya ve Çin politikasında eksen ülke olmasının da önünün açıldığı iddia edilebilir. Böylece Kuzey Kore, nükleer füze denemelerini hem ABD ile ilişkilerinde bir pazarlık unsuru olarak kullanmayı başarmış hem de izolasyondan kurtulup büyük güç politikası kulübüne katılmaya hak kazanmış görünmektedir.

Sonuç olarak Trump ile Kim arasında 12 Haziran'da gerçekleşen zirve, iki ülkenin stratejik çıkarlarına endeksli yeni ilişki biçiminin önünü açmış gözükmektedir. Bu tarihi zirve, iki ülke ilişkileri için bir dönüm noktası olduğu kadar başta Doğu Asya politikası olmak üzere ABD-Çin ilişkileri açısından da yeni ve daha sert politikaların uygulanacağı bir döneme geçileceği izlenimini vermektedir.

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ

EXPERT SPOTLIGHTS

September 20, 2018

Turkey's Triumph of Humanitarian Diplomacy: Sochi Summit

Sochi Deal has been the first achievement of the 'enterprising and humanitarian Foreign Policy', which was, declared during the 10th Ambassadors Conference on 13th August 2018 in Ankara. Turkey showed a great diplomatic success at Idlib crisis with its public diplomacy aiming at prevention of a humanitarian catastrophe by winning over the support of international community and public opinion.

A potential major scale military operation of Russia, Assad's regime and Iran-backed militias against Idlib, which is the last bastion of the armed opposition groups, has brought the Syrian crisis on the international agenda again and at the same time it has accelerated the international diplomacy traffic. Such in a manner that, Turkey has had to perform such an active diplomacy again since it might be the most effected country by the human catastrophe and flood of millions of refugees as Idlib is located on its borderline. First Turkey focused on dealing with the Idlib crisis at Tehran Summit which was broadcasted live on 7th September 2018, but Turkish President Recep Tayyip Erdogan's cease fire call which he suggested in order to prevent the humanitarian tragedy at Idlib, was rejected with a diplomatic language by the Russian President Putin due to the absence of the armed opposition groups of the region at the meeting.

Upon this, while it was thought that Astana talks would be dispersed and Turkish-Russian cooperation would be over, especially looked forward by the US, actors of Astana process announced a 12-point-declaration and ensured the continuation of the talks. The rejection of the Turkey's ceasefire call has created the impression of the failure of the Tehran Summit.

However, even though it was rejected by Russia and Iran, Turkey's call for ceasefire during the live broadcast was welcomed by international society and world public opinion. Hence, Turkey was

appreciated by the international community as the sole actor of Astana Talks wanted to prevent the humanitarian tragedy at the Summit. After, President Erdoğan made his ceasefire call this time to the international community in order to prevent a potential humanitarian crisis and influx of millions of refugees after a possible military operation in Idlib, with the article he wrote for the Wall Street Journal (WSJ) on 11th September 2018. On the same day, during the UN Security Council meeting, both the US and the UK's declarations, that they support the President Erdogan's ceasefire calls at Tehran Summit and on his article at WSJ, showed that Turkey had had gained the support of international community on its Idlib diplomacy.

Not satisfied with these developments, Turkey succeeded at conducting a quadruple conference among the diplomacy senior advisors of the presidents of Germany, France and Russia on 14th September, a week later than the Tehran summit, in order to create a balance with Germany and France against Russia and Iran for the ceasefire of Idlib crisis. On the same day during the Foreign Minister of Russia Lavrov's visit in Berlin, Germany's attitude that they do not want to encounter an influx of refugees after a potential operation on Idlib, like in Turkey's policy, put Russia under Europe's pressure. In this regard, Turkey created a balance against Russia and Iran by taking Germany and France on its side. In this way, Russia had to accept Turkish Idlib thesis due to the international community that had been influenced by Turkey's ceasefire call and European pressure. In this way, Turkey's humanitarian diplomacy that started with its call for ceasefire in Idlib, which welcomed by European states and international community, came to effect at Sochi Summit.

Turkey's standpoint on Idlib crisis of 'humanitarian catastrophe and refugee crisis based diplomacy' which was supported by international community and public opinion, and therefore disagreed by Russia, helped to accomplish the goal which it could not attain at Tehran summit but at Sochi. In this regard, Turkey's Idlib diplomacy can be regarded as the first achievement of the principle of 'enterprising and humanitarian foreign policy' that was declared at Ambassadors Conference on 13th August 2018 after Turkey's shift to the presidential system.

'The Memorandum of Understanding on Stabilization of the Situation in Idlib's De-Escalation Zone' was signed at Sochi Summit between Turkey and Russia on 17th September 2018. According to this MoU, parties agreed on establishment of a de-militarized zone in Syria between the opposition forces and the regions under the regime's control. Therefore, Turkey undertakes the establishment of a 15-20 km de-militarized zone in Idlib. This also means that Turkey undertakes a very problematic mission of persuading opposition groups to disarm. Addition to that, as Turkey and the US did at Manbij, Russia and Turkey will conduct patrols in coordination in order to control the borders of disarmed zones in Idlib.

> ***"Furthermore, with this MoU, opposition groups in Syria will be able to remain where they are already situated. This also means Turkey's operation in the region will continue. Otherwise, a potential military operation in Idlib could have caused the destruction of Turkey backed-opposition groups by Asad regime. This might have led the Asad regime to become the sole actor and might have resulted in Turkey to acknowledge the new Syria with the Asad regime.***

The most striking article of the MoU, which Turkey could not achieve at Tehran Declaration but did in Sochi, is that the one where the terror group PYD/YPG is described as the main structure aiming to destruct the territorial integrity of Syria and national security of Turkey. The provision of the MoU, that reads as 'the biggest threat to the future of Syria is the PYD/YPG terror nests on the east of the Euphrates rather than Idlib', directly points at the US.

The US stands out as the unwanted actor at the Syrian equation as the common policy of Russia and Turkey. In this context, the reference to the east of the Euphrates and YPD/YPG demonstrates that Russia and Turkey adopt a joint position in order to leave the US out of the Syria equation. This progress also disproves the arguments that Turkey will turn onto the US by withdrawing from the cooperation with Russia after the Tehran Summit.

To conclude, Turkey's humanitarian diplomacy that prioritizes Syrian people prevented a possible humanitarian tragedy in Idlib. In fact this is not a new concept. Yet, Turkey pursued humanitarian diplomacy in the framework of

political resolution strategy rather than military one in order to prevent a massacre in Aleppo before Idlib crisis. In this sense, it can be said that Turkey consistently maintains its political solution oriented policy since the beginning of the Syria crisis. With this aspect, it can be seen that while Turkey has been trying to support Syrian people, Russia and Iran have been pursuing policies to sustain Esad's regime. As a result, Turkey's humanitarian-based policy which aims at enabling Syrian peoples peaceful coexistence is welcomed by particularly Syrian peoples and by international community, since Turkey both shelters around 4 million of Syrian refugees on its soil and it ensures ceasefire, before in Jarabulus, Azez, Al-Bab and Afrin and now in Idlib. In fact, Turkey's Syria policy, in this context, constitutes the most attractive story of Ankara that can tell the world with public diplomacy.

Assoc. Prof. Muharrem EKŞİ

Tehran Summit in The Context of Public Diplomacy: How To Understand The Whole Picture?

September 13, 2018

During the Tehran summit, Turkey came to the forefront, expressing its position regarding attempts related to preventing a humanitarian catastrophe and influx of Syrian refugees, which could be possible as a result of the operation in Idlib."

Tehran summit has gone down in history as negotiations conducted between leaders in a very rarely-seen live broadcast format. World mass-media attention was focused on the situation when President Erdogan during the live broadcasted negotiations objected to the inclusion of article three of the Tehran Declaration and insisted on including a provision concerning a cease-fire to prevent a humanitarian tragedy. This scene has become one of the most popular in social networks.

However, Russian President Vladimir Putin diplomatically responded to President Erdogan's call for the ceasefire and rejected it on the grounds that the parties did not see aforementioned as necessary. Undoubtedly, in order to avoid debates in front of the journalists and not to worsen relations with Ankara, Putin indeed expressed the opinion that Turkey's position looked correct, but in view of the absence of representatives of the armed opposition at the Summit, the Russian president kindly refused to include the provision about ceasefire in the text of the Declaration.

Erdogan's call for a ceasefire was addressing Russia, which initiated the aerial bombardment of Idlib much more active than the armed opposition. Taking into consideration that bombing was carried out before the Summit; it was clear to whom Erdogan's message was addressed. In this context, the signing of the Tehran Declaration by Turkey demonstrates that, keeps participating in the Astana process and making a choice in favor of further cooperation with Russia. At the same time, Turkey, acting together with the United States and European allies against Russia, is making huge effort to prevent Russia from carrying out a military operation in Idlib and thereby prevent a humanitarian catastrophe.

"At this point, Turkey positioned itself as a country that wants to prevent the

humanitarian tragedy in Idlib and the influx of refugees all over the world after the Tehran summit. In contrast to the war Cabinets of Russia and Iran, Turkey showed a humane approach to the issue of Idlib humanitarian drama and the refugee problem.

President Erdogan invited Cabinet Foreign Minister Mevlüt Çavuşoğlu and Treasury Minister Berat Albayrak and the Presidential Office of Communication Director Fahrettin Altun and the Presidential spokesperson Ibrahim Kalin behind them at the summit, and showed the whole world that he was looking at the Syrian crisis from the perspective of "humanitarian diplomacy". President Erdoğan was accompanied by Foreign Minister Çavuşoğlu, Minister of Treasury and Finance Berat Albayrak, Communications Director Altun and Press Secretary of the President Kalın, who was in fact the founder of the Office for Public Diplomacy, which demonstrated the approach to solving the Syrian crisis in the framework of refugee-driven "humanitarian diplomacy".

This image created by Turkey during the Tehran Summit enabled to gain a high reputation in the international community and public opinion after the Davos Summit. Besides, this brief diplomatic discussion between the leaders presented the world that Turkey promoted humanitarian diplomacy, paying particular attention to the humanitarian tragedy and the problem of refugees in Syria. As a result, at the meeting of the United Nations Security Council, the United States and the UK took a position defending Turkey.

During the live broadcast, President Erdogan quoted the Iranian poet, who said: "If you do not care about the fate of other people, then you cannot be called a human", directly referring to his partners with the words: "Those who close their eyes to death in Syria are inhuman", which made this video the most sharead in social networks. This position allowed Erdogan and Turkey to take their place on the world agenda after the Davos Summit.

Erdogan focused on the fact that Turkey has exhausted the possibilities for receiving refugees from Syria and that upon completion of the operation in Idlib a humanitarian catastrophe would occur; 3.5 million civilians and foreign fighters would form a new wave of refugees to Turkey and then to Europe which should be prevented. Europe and the US at the UNSC meeting openly demonstrated support for Turkey's position on this issue.

In this regard, it can be assumed that after the Tehran summit, a new area for maneuver appeared. Now Turkey will cooperate with European countries, in particular, the United States, Britain, Germany, France against Russia, to prevent a new flow of refugees. The upcoming meeting on the situation in Idlib with European partners on September 14, 2018, in Istanbul is the confirmation of this fact. The Istanbul Summit can be considered as a new step after Russia and Iran refused to offer a ceasefire at the Tehran Summit.

The Istanbul Summit is a strategy of balancing Turkey against the Russian-Iranian duet within the framework of the Astana process. While the Syrian Civil War is coming to an end, a new direction of Turkey's cooperation with European countries has been added to the joint plan of Turkey's actions with Russia within the framework of the Astana process.

It can be argued that this factor strengthens the rapprochement between Turkey and the EU, and can also bring the country closer to the United States. Thus, it can be argued that the connection of European countries to the process against Russia and Iran can be considered as a balancing factor.

Assoc. Prof. Muharrem EKŞİ

June 25, 2018

From Strategic Depth to Soft Balancing Strategy: Turkish Foreign Policy after 24th of June

Turkish foreign policy was radically altered by Ahmet Davutoglu — an advisor who later became Minister of Foreign Affairs and Prime Minister — under the administration of the Justice and Development Party (AK Party) which became victorious in the 2002 General Elections. The traditional policy of non-interference with the Middle East and perseverance of the status quo was abolished to make way for a proactive foreign policy strategy that demanded Turkey be a regional and global actor within the international balance of power system. Moreover, Turkey began to engage intensely in the Middle Eastern issues.

As indicated in Davutoglu's Strategic Depth (Stratejik Derinlik); Turkey, which had the potential of becoming a regional power and a global actor due to its near geography and Ottoman heritage had began a quest to become a "central state" through active diplomacy. In this context, Turkey began to pursue an unprecedented proactive diplomacy which lasted until the Arab Spring of 2010 and had extended to a vast geography from Latin America to Africa and the Middle East as well as Europe, the Balkans and even China. This new understanding of foreign policy based upon Davutoglu and his work, led to notable dynamism in Turkish foreign policy and heightened Turkey's influence around the globe. In addition, Turkish foreign policy became multidimensional and was diversified along the framework of soft power and public diplomacy. While new institutions such as the Yunus Emre Institute, Presidency for Turks Abroad and Related Communities and Coordinating Office of Public Diplomacy supplemented Turkish foreign policy, establishments such as the Turkish Cooperation and Coordination Agency (TIKA) and the Red Crescent (Kızılay)

began to be utilised more effectively. Hence Turkey harmonized a multidimensional foreign policy strategy that comprehended soft power diplomacy, public diplomacy, cultural diplomacy, humanitarian diplomacy, diaspora diplomacy and foreign aid diplomacy.

However, with the leaping of the Arab Spring into Syria in March 2011, Turkey's multidimensional foreign policy was forced to be trapped into its neighboring country for a long period of time. In fact, at the beginning of the Arab Spring, Turkey had foreseen the opportunity to manage the process and be a model. Albeit Turkey's tools and facilities including its soft power was way beyond administrating the Arab Spring. With the advent of the Syrian Civil War and the threat it possessed towards Turkey's national security, Ankara was forced to abandon its soft power strategy in favour of hard power.

In the aftermath, Turkey began to trail a struggle for perpetuity due to the emergence of threats from ad-Dawlah fī'l-ʿ Irāq wa-sh-Shām (DAESH/ ISIS/ISIL) and the extension of Partiya Karkerên Kurdistanê (Kurdistan Workers' Party/PKK) in Syria, Partiya Yekîtiya Demokrat (Democratic Union Party/PYD)/ Yekîneyên Parastina Gel (People's Protection Unit/YPG). Furthermore, the unison alliance between Turkey and the United States (US) based on strategic partnership during Bush administration and the model partnership of Obama's first term began to disintegrate due to differences regarding PYD in Syria. With the inclusion of Fethullahçı Terör Örgütü (Gulen Movement/Fethullah Terror Organisation/FETO) into the equation, the alliance between Turkey and the US was dealt a great blow.

In short, the conflict of interests between Turkey and the US in Syria, conduced cooperation with Russia. Peculiarly, the participation of Ankara to the Astana Process in January 2017, influenced the Astana Axis and constituted a de facto concord. The rapprochement of Turkey—US's staunch Cold War ally—with Russia, in a period of regional and global geostrategic clash between the US versus China, Russia and Iran induced the controversy of "Is Turkey forfeited?". Intrinsically, this plight eventuated due to the United States allying with PYD—designated as a terrorist organization by Turkey—in Syria. In contrast, through military engagement strategy Turkey proved its presence on the field at the expense of conflicting with US interests. Hence, Ankara commenced on with Operation Euphrates Shied in August 2016 and Operation Olive Branch in order to protect its interests in Syria.

> ***"The successful military operations carried out by Ankara within the context of its Syrian policy as well as its reconciliation with Russia prompted the US to make concession with Turkey, which led to assent in Manbij. In this sense, Turkey's coercive diplomacy toward Manbij has been efficacious. On the other hand, by coming to terms in Manbij, the US has forestalled the deepening resolution with its former ally in order to halt its rapprochement with Russia.***

Based on the current events in Turkish foreign policy and the recent conciliation with the US, it is stipulated that Ankara will switch to soft balancing strategies in the post-election period. Ibrahim Kalin, the current spokesperson of the President of Turkey who also has authored numerous studies on Islam and Western relations is stipulated to be the architect of this new era of foreign policy. With Ibrahim Kalin, being the new patron of foreign policy, it could be argued that the remnants of Davutoğlu such as conquest and heroic discourse will be abandoned and to be taken the care of the use of a more conciliatory and more diplomatic language. Thus, the image and perception of Turkey in the international arena will be targeted to be changed in a positive way.

In addition to these considerations, the abolition of the State of Emergency (OHAL) can also be stated to contribute positively to Turkey's image and particularly its relations with the European Union (EU). Furthermore, with the abolition of the State of Emergency and with the efforts of Ibrahim Kalin who works in the field of Islamic-Western relations, it may be desirable to capture a new momentum in Turkey-EU relations. The conjuncture also requires Turkey to focus on relations with the EU in the new period. Because the closer relations of Turkey with the EU may serve to reduce the pressure on itself within the scope trade wars between the EU and the US as well as the US-Russia rivalry. For this reason, it could be argued that Turkey will focus on a strategy to use the EU as a soft balancing instrument against the US in the new era.

On the other hand, it is predictable that Turkey will follow a soft balancing strategy between the US and Russia in Syria. Turkey, on the one hand could be in cooperation with Russia in the execution of military operations in Syria, on the other hand, extend its sphere

of influence in developing cooperation with the US as in Manbij. Therefore, it is strongly likely that Turkey will continue to seek the soft balancing of working together with both of these powers rather than making a choice between them. However, after the missile attack by the US, Britain and France coalition forces in Syria, French President Emmanuel Macron's statement in April that "We have separated Turkey from Russia", has clearly revealed that Washington and Paris want to end the rapprochement of Ankara-Moscow.

Moreover, the rapprochement between the two countries in the military sense, as NATO ally Turkey's acquisition of the S-400 missile defense systems from Russia is seen by the US contrary to its own interests. Indeed, the adoption of the bill, which includes the suspension of the issuance of the F-35 fighter planes in the US Senate, in response to Turkey's acquisition of the S-400 system from Russia, has targeted directly the Turkey's rapprochement with Russia. Because Turkey has established strategic relations with Russia in both military and energy fields. Neither it is possible for Turkey to give up these strategic relations with Russia, nor it could get the Patriot missile system from the US instead of the S-400 from Russia.

In this context, it may be suggested that Turkey can carry out its relations with the US and Russia in the coming period, just with a soft balancing strategy without preferring one another. It is also understood that Turkey will give more weight to its internal balancing strategy in the framework of its breakthrough in the defence industry. Because Turkey is increasing the power projection by implementing the internal balancing strategy in the field of defense industry by constructing the unmanned aerial vehicle (UAV) armed unmanned aerial vehicle (Drone), the stand-off munitions (SOM) missile, ROKETSAN antitank missile system, Altay tanks, Combat helicopters, T-155 Storm, Aerial torpedo, Turkey Scientific and Technological Research Institution's (TÜBİTAK) smart bomb, Göktürk discovery satellite, Tornado Rocket System, Atmaca (Hawk) anti-ship missile, National ship (Milgem) and finally the airplane ship.

Therefore, as the US has made it clear that it wants to end the Turkish-Russian rapprochement and giving weapons to terrorist organisations instead of Turkey, Ankara on the one hand will continue its strategy of becoming a power that reduces its dependence by producing its own weapons on the other hand, it is predicted that it is entering in a difficult period to maintain the relationship with these two powers in a balanced manner. In addition, although Turkey wants to continue to seek cooperation with the US in the new era, it can be expected that problems such as PYD, FETÖ, S-400, F-35 and Jerusalem will remain obstacles in bilateral relations.

Assoc. Prof. Muharrem EKŞİ

Turkey's Public Diplomacy Approach

June 07, 2018

Turkey has started to use public diplomacy in its modern sense and as a state policy for the first time during the AK party era. Institutionalization activities which enhance public diplomacy were also started to be realized in Turkey. In this regard, the Public Diplomacy Coordinator under the Prime Ministry, the Yunus Emre Institute and the Presidency for Turks Abroad and Related Communities (YTB) have been established. In addition, TIKA (Turkish Cooperation and Coordination Agency) the first soft power institution of Turkey (opened in the 1990s), has been restructured in order to adapt to public diplomacy. From this point of view, Turkey's approach to public diplomacy, in the first instance, has taken the form of institutional structuring. Together with opening of new institutions which lead public diplomacy, measures were also taken to restructure old institutions.

"Hand in hand with adopting the policy of public diplomacy in 2000s, AK Party leaders effectively propagate the idea of New Turkey to the world community. As a result of the transformative policies implemented by AK Party in domestic and foreign politics, since the middle of the 2000s, Turkey has begun to emerge as a rising power.

Here, the government has started to share its remarkable development experiences to the whole world in general and that of the Middle East in particular. In this respect, AK Party leaders have adopted the approach of propagating the Turkey's model using public diplomacy as a strategy.

Within the framework of public diplomacy, AK Party leaders have put forward a perspective that claims a change in mentality within the administration. In this new perspective, Turkey forwards its foreign relations not based on security but on the basis of economic benefits. In this context, a policy of zero problems with neighbors has begun to be implemented in foreign policy. This is by addressing the problems with neighbors of Turkey and promoting mutual commercial relations based on the win-win strategy. In addition, the introduction of a new foreign policy approach carried out by the methods of public diplomacy

also assisted the image building and branding activities. In this context, AK Party's foreign policy is marked as a very active foreign policy. Besides, Turkey's humanitarian aid enabled it to build its image as a donor country. By applying a proactive diplomacy, Turkey has also emerged as a center country. Furthermore, promoting the idea of New Turkey using discourses such as intelligent country, model country, soft power, regional power and global actor under the public diplomacy strategy was also desirable.

The new public diplomacy institutions that were opened during the AK Party era have begun to carry out activities to promote the idea of New Turkey in different fields of the foreign policy axis. In this context, the Yunus Emre Institute, which was opened in 2009, has started to carry out the cultural diplomacy activities of public diplomacy. In this respect, Turkish foreign policy has also opened up to the cultural and social fields. In other words, Turkish foreign policy has begun to be diversified and carried out through socio-cultural and civil actors. In addition, the Presidency for Turks Abroad and Related Communities, which was opened in 2010, has started to carry out public diplomacy on the diaspora. On the other side, the Public Diplomacy Coordinator under the Prime Ministry, which was also opened in 2010, has introduced the strategy of coordinating Turkey's public diplomacy from one center.

In addition, TIKA, which was opened in the 1990s, was restructured in the context of public diplomacy in 2011 and has introduced a coordinated working system with other public diplomacy institutions and Non-Governmental Organizations (NGOs).

As a result, Turkey's public diplomacy in its modern sense and at an institutional and policy context has firstly begun to be implemented in the 2000s. When we compare with the global context, Turkey has entered the public diplomacy very late. The result of this is that Turkey is a new comer to public diplomacy and its culture has not yet well formed. Considering the relatively long time which is needed for any culture to be formed, time is also required for Turkey to nurture a culture of public diplomacy. Opening of a new institution by itself is not enough to implement public diplomacy. Rather, cultivating the human resource who will be responsible to execute public diplomacy needs maximum attention. Together with that, it is essential to use the public diplomacy to realize certain policies which may not be implemented just by using the existing institutions. For example, it is necessary to conduct the public diplomacy to deal with the Armenian issue, the Greek issue and terrorism as well. In this context, it can be concluded that Turkey still has to develop its public diplomacy capabilities.

Assoc. Prof. Muharrem EKŞİ

Interview With Muharrem EKŞİ About His Book

December 23, 2015

1) Your book, Public Diplomacy and Turkish Foreign Policy during the AK Party Era has recently been published by Siyasal Kitabevi, and is commented to be a great contribution to the academia. Can you elaborate on the process of the book's origin?

Published in July 2014, this study is a transformation of a PhD dissertation completed at Ankara University Faculty of Political Science in 2009. In 2009, when I first decided to write a dissertation with my advisor, Prof. Dr. İlhan Uzgel, the Public Diplomacy Coordinatorship was not yet opened in Turkey. Considering that the Coordinatorship was opened in January 2010, this work can be conveyed as the first PhD level study. Nevertheless, the thesis, granting special emphasis on the theoretic and conceptual framing of public diplomacy, had a lengthened completion process. What's more, I was able to go to the Diplomatic Institute of George Washington University as a visiting researcher and work with the academicians who were preparing their early works on public diplomacy. In addition, under the framework of public diplomacy and soft power relations I was able to exchange thoughts with Prof. Dr. Joseph Nye. During this temporal dimension, there emerged PhD dissertations in Turkey concentrating on public relations and communication. Nonetheless, it can be stated that this work is the first PhD level study on public diplomacy elaborated under the International Relations discipline. Thinking that it would make a contribution to the literature while examining the topic under the International Relations discipline, Siyasal Kitabevi, which works nearly as the publication house for Ankara University Faculty of Political Science, after getting the approval of the faculty academics, embraced the idea of publishing this dissertation as a book.

2) What is the contribution of the book to the literature?

Firstly, by producing a novel source work under the discipline of International Relations and public opinion conceptualization, a contribution has been made to fill the gap within the Turkish literature. Besides, a work that examines public diplomacy both in institutional level and in the Turkish foreign policy level was eventually produced. Therefore, the first part of the study is given to the examination of the theoretical and conceptual framing of public diplomacy. The theoretical conceptualization of public diplomacy was elaborated under the Constructivist International Relations Theory and within the technical variables of the Information Age Paradigm. Since public diplomacy takes place in societal and civil society spaces, Constructivism's ideational approach composed the first building block of the study's theoretical chapter. In other words, in conjunction with the implementation of

global politics at the societal level, the end of the Cold War influenced the transformation of diplomacy towards the civil society dimension, thereby affecting the emergence of public diplomacy.

3) In your book you mention that diplomacy has transformed into a new era. Does the state, under the conceptualization of this new emerging diplomacy, sustain its position as the most important actor?

With the emergence of new actors in global politics, states, in parallel, with the increase of the influence of civil society and societal elements, has developed public diplomacy to adapt to this new environment. In this way, states, to influence the public opinion, has developed new methods, tools, mechanisms, & behavioral attitudes. Thus, public opinion, in its essence, is a new diplomacy type of states, trying to adapt to the new environment. Yet, states, apart from conventional diplomacy and propaganda, prefer to implement public opinion through civil actors. In conjunction, states can also practice public opinion through their newly structured institutions that has a civil, rather than a bureaucratic, nature. If we give an example from Turkey for instance, Yunus Emre Institution and Cultural Centers, which are funded by the state, are organized abroad as semi-autonomous civil society organizations, targeting societies rather than states, thereby are conceptualized as civic institutions. In other words, with the state sustaining its position of main actorship, we can observe that since its interlocutor in public diplomacy is the public opinion and society, in essence, the subject of diplomacy has changed; in general, it is also transformed.

Yayınlar

Genişletilmiş 2. baskı
Kamu Diplomasisi ve AK Parti Dönemi Türk Dış Politikası
Sivil Toplum Diplomasisi
Yumuşak Güç
Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü
TV diplomasisi
Dijital Diplomasi
Diaspora Diplomasisi
Siber Diplomasi
Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı
TRT
Yunus Emre Enstitüsü
Medya Diplomasisi
Kamuoyu Diplomasisi
TİKA
Kültür Diplomasisi
Muharrem EKŞİ
siyasal

Turkish foreign policy faced a paradigmatic transformation in foreign policy as well as domestic politics with respect to mentality, identity, style and rhetoric under Justice and Development Party (JDP-Adalet ve Kalkınma Partisi-Ak Party) rule. This study also evaluates Turkey's Middle East policy within the framework of public diplomacy under JDP governments. The ruling party initiated its Middle Eastern policy by highlighting its Muslim identity. Islamic identity opened space for Turkey in its Middle East policy on one hand, while it built the cultural foundation of racing to the top with a Turkey-inspired Islamic model through the country story rhetoric of the public diplomacy in the Muslim world. This public diplomacy and soft power was the most authentic aspect of the AKP government in foreign policy and implemented successfully between 2003-2011 in general and the soft power momentum of Turkey took place particularly between 2005-2010. However, as of 2011, that is with the Arab Spring process, the relations particularly with Syria came to a point of conflict from the soft power peak and it ended up with the fall of soft power in the Turkish foreign policy.
Public diplomacy
Muharrem Eksi
The Rise and Fall of Soft Power in Turkish Foreign Policy During JDP
The rise and fall of the 'Turkish model' in the Muslim world
Dr. Muharrem EKSI is an assistant professor in the department of International Relations, Kırklareli University, Turkey. He is a director of Center for Public Diplomacy. He received PhD from Ankara University. He was a visiting scholar at the Institute for Public Diplomacy, the George Washington University.He has authored numerous articles and book
978-3-659-85340-1
Eksi
LAP LAMBERT Academic Publishing

KONFERANS, SEMPOZYUM & PANELLER

14 Nisan 2016

Türkiye'nin Suriye Politikası Üniversitemizde Düzenlenen Konferansta Ele Alındı

Üniversitemiz Kamu Diplomasi Uygulama ve Araştırma Merkezi (KADAM) tarafından "Türkiye'nin Suriye Politikası" başlıklı konferans gerçekleştirildi.

Rektörlük Kültür Merkezinde düzenlenen konferansı; Rektörümüz Prof. Dr. Mustafa Aykaç, Vali Yardımcısı Bekir Sıtkı Kocakundakçı, Kamu Kurum ve Kuruluşlarının temsilcileri, Üniversitemiz akademik ve idari personeli ile öğrenciler dinledi. ODTÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hüseyin Bağcı ise konferansa konuşmacı olarak katıldı.

Dünyada soğuk savaş sonrası yeni bir yapılanma olduğunu belirten ODTÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hüseyin Bağcı, Türkiye'nin bulunduğu coğrafi konum itibariyle Doğu ve Batı'yı idare eden bir siyaset ve dünya anlayışına sahip bir ülke konumunda olduğunu söyledi.

"Devletlerin politikaları daimi dostluklar değil, daimi çıkarlar üzerinedir"

Türkiye'nin nükleer silahının olmadığı için süper güçler arasında bulunmadığını aktaran Prof. Dr. Bağcı, bölgesel güçler alanında da Türkiye'nin orta güce sahip olduğunu dile getirdi.

"Devletlerin politikaları daimi dostluklar değil, daimi çıkarlar üzerinedir" diyen Prof. Dr. Bağcı şunları kaydetti: "Türkiye bulunduğu coğrafi konum itibarıyla Doğu ve Batı'yı idare eden bir siyaset ve dünya anlayışına sahip bir ülke konumundadır. Türkiye'nin 11 komşusu var ve 10 bin kilometreden fazla sınırı bulunuyor. Türkiye özelikle son 20-30 yılda ekonomik anlamda yükselmeye başlayan, ekonomik gelişmeyi ön plana çıkartan, ekonomi olmazsa olmaz gören ülkeler kategorisindedir. Türkiye'den daha iyi ülkeler vardır ama daha kötü ülkeler de bulunmaktadır"

Prof. Dr. Çağrı ERHAN'ın Katılımıyla Türkiye'nin Suriye Politikası Konferansı

09 Mayıs 2016

Kırklareli Üniversitesi Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin Suriye konulu etkinlik serisinin ikinci toplantısı İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Çağrı Erhan'ın katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Prof. Dr. Çağrı Erhan, "Türkiye'nin Suriye Politikası" başlığı altında yaptığı sunumda tarihten günümüze Türkiye-Suriye ilişkilerini derin bir tarihsel süzgeçten geçirerek değerlendirmiştir.

Prof. Dr. Erhan, Türkiye ile Suriye arasında yaşanan ilişkilere değinmeden önce 16. yüzyıldan Suriye'nin bağımsızlığını kazandığı döneme kadar Suriye tarihini detaylı bir şekilde mercek altına almıştır. Genel olarak Ortadoğu coğrafyasının, özel olarak ise Suriye'nin kuruluş sürecinden bahseden Erhan, dünya siyasetine yön veren ülkelerin tasarrufları altında bölge ülkelerinin ortaya çıktığını ve bugün yaşanan çeşitli sorunlara kaynaklık ettiğinden bahsetmiştir. Sınırları cetvellerle çizilen bu coğrafyanın ülkeleri etnik ve dinsel olarak bir bölünme ve ayrışma zemini üzerinde kurulmuş ve bölge ülkelerinin tarihten günümüze yaşadığı sorunların temelleri 20. yüzyılın ilk çeyreğinde atılmaya başlanmıştır.

Suriye'nin kuruluş dönemi ile birlikte Türkiye ile ilişkilerine de değinen Erhan, Türkiye-Suriye ilişkilerinin temel sorun alanlarından bahsetmiştir. Hatay sorunu ve Su sorununun iki ülke ilişkilerinin büyük ölçüde etkilediğini belirten Erhan, Türkiye-Suriye ilişkilerinin niteliğinin Soğuk Savaş sürecinde çok daha belirgin bir hale geldiğini belirtmiştir. Türkiye, NATO üyeliği bağlamında ABD ile yakın ilişkiler geliştirirken Suriye, 50'li yılların ortalarından itibaren BAAS yönetimi altında SSCB ile yakın ilişkiler kurmuştur. İki ülkenin politik konumlarının farklılığı ikili ilişkilerde yaşanan sorunlara bölgesel dengelerin de eklenmesiyle sonuçlanmış ve 2000'li yılların başına kadar iki ülke ilişkileri beklenen seviyeye ulaşmamıştır.

Suriye devletini 30 yıl boyunca yöneten Hafız Esad'ın ölümünün ardından Beşar Esad'ın yönetime gelmesi ile birlikte iki ülke ilişkilerinde yeni bir döneme girilmiştir. Erhan, bu dönemi iki ülke arasında bir bahar dönemi olarak adlandırmıştır. 2010 yılından itibaren yaşanan gerilime de değinen Erhan, Suriye'nin demokratik reformlar konusundaki isteksizlikleri ve muhaliflere yönelik olarak gerçekleştirilen siyasi baskıyı bu gerilimin nedenleri olarak belirtmiştir.

Rektör Prof. Dr. Erhan; "Türkiye ve Suriye arasında ilk milli kriz 1957 yılında gerçekleşti. Ordu Suriye sınırına gitmiş ve Sovyetler Birliği Türkiye'yi uyardı. Amerika'da üçüncü dünya savaşı olmasına izin vermedi. 1997 yılında Suriye PKK'yı desteklerse askeri çıkarma yapılacağı gündeme geldi. Suriye ise PKK'ya destek vermeyeceğini söyledi. Bu sürede Suriye PKK ile ilişkilerini bitirdi. 2002 ve 2010 yılları arasında Suriye ile Türkiye arasında ciddi bir sorun kalmadı. Ancak Beşar Esad döneminden sonra Türkiye ve Suriye ilişkileri iyice zayıfladı. 5 yıl

içinde iç savaş dolayısıyla Suriye'nin kimyası değişti. 10 milyon insan yerlerinden hareket etti. 7 milyon insan ülke dışına kaçtı. Ekonomisi bozuldu. Birlik, beraberliğini ve siyasetini koruyamayacak hale geldi. Şu anda Türkiye'de 3 milyon Suriyeli insan var. Kimisi burada kalıyor kimisi ise Avrupa'ya göç ediyor. Suriyelilerin büyük bir kısmı burada kalmaya devam edecektir. Hatta vatandaşlık hakkının verilmesi de yakındır. Suriye'nin şu anki halinin sebebi, batı devletlerinin sözünü yerine getirmemesi ve Türkiye'ye gerekli desteğin verilmemesidir. Baştaki kararlılık devam etse idi bu iç savaş şu ana kadar bitmiş olurdu" ifadelerini kullandı.

Konuşmasının Türkiye'nin son dönemdeki Suriye politikasının içeriği ile ilgili bölümünde Erhan, Türkiye'nin bölgedeki aktif siyasetinin sorunun çözümüne yönelik olduğunu belirtmiş ancak bölgesel denklemde bir yalnızlık sürecine terk edildiği için Suriye meselesinde oldukça zorlu bir sürece girdiğinin altını çizmiştir. Türkiye'nin yalnızca Suriye ile değil Rusya ile de ilişkilerinin bozulduğunu, bunu giderebilmek için Türkiye'nin Suriye politikasının gözden geçirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Türk dış politikasında karar alıcıların verdikleri sözleri tutamadığını belirten Erhan, Türkiye'nin yalnızlaştırılmasının Suriye meselesindeki kırmızı çizgileri ortadan kaldırdığını ifade etmiştir.

Konuklardan gelen sorular üzerine DAEŞ/IŞİD meselesine de değinen Erhan, Kilis'e yapılan saldırıların aslında Türkiye'yi Suriye savaşına çekmek olduğunuvurgulamıştır. Türkiye'nin sorunu tek başına çözemeyeceğini ve ulusal güvenliğin tehdit edilmesi noktasında NATO üyeliği koşullarının hayata geçirilmesi için konunun NATO'nun gündeme getirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Son tahlilde Prof. Dr. Erhan, Türkiye'nin Suriye krizini ancak NATO vasıtasıyla çözebileceğini, bunun için Türkiye'nin Suriye'den gelen saldırıları, NATO ülkesine yapılan saldırılar olarak değerlendirip NATO konseyine sunması gerektiğini ileri sürmustur.

T.C. KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
KAMU DİPLOMASİSİ UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
ULUSLARARASI İLİŞKİLER BÖLÜMÜ

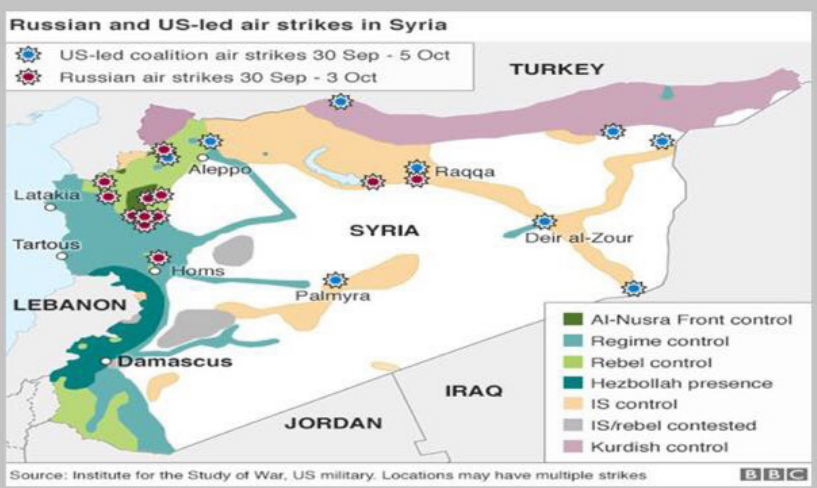

SURİYE PANELİ:
Küresel ve Bölgesel Aktörlerin Suriye Politikası

Konuşmacılar

Doç.Dr. Neziha Musaoğlu, Rusya'nın Suriye Politikası
Yrd. Doç. Dr. Muharrem EKŞİ, ABD'nin Suriye Politikası
Yrd. Doç. Dr. Emre Ozan, Türkiye'nin Suriye Politikası

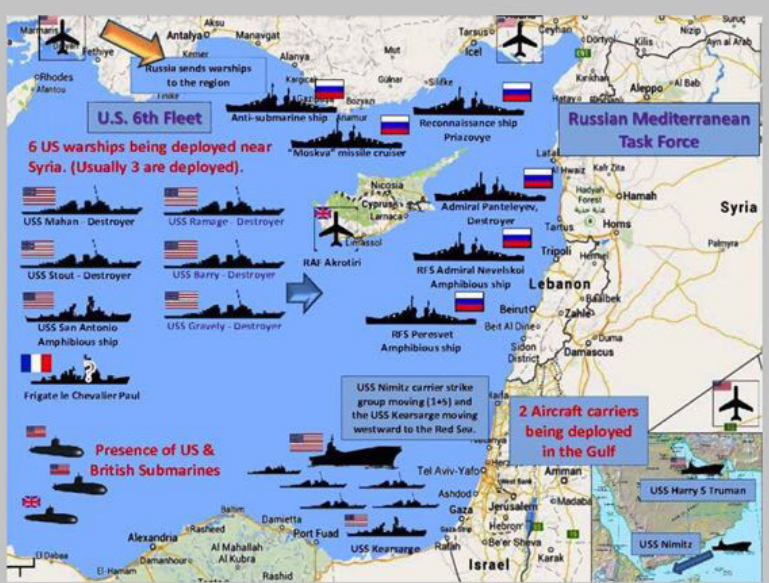

17 MAYIS 2017, ÇARŞAMBA/ Saat 14:00
Kırklareli Üniversitesi, İİBF, Konferans Salonu

Uluslararası İlişkiler Bölümü

17 Mayıs 2017

Suriye Paneli

Kırklareli Üniversitesi Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin Uluslararası İlişkiler bölümü ve Uluslararası İlişkiler Kulübü ile ortaklaşa düzenlediği Suriye Paneli: Küresel ve Bölgesel Aktörlerin Suriye Politikaları başlıklı panelde Merkez Müdürü Yrd. Doç. Dr. Muharrem EKŞİ, "ABD'nin Suriye Politikası'nı, Bölüm Başkanı Doç. Dr. Neziha Musaoğlu, Rusya'nın Suriye Politikası, Uİ bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç .Dr. Emre Ozan ise Türkiye'nin Suriye politikası başlıklı tebliğlerini sundu.

"Orta Doğu Bağlamında Türk-Amerikan İlişkileri ve Referandum Etkileri" Konuşuldu

09 Mayıs 2016

Sabancı Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Fuat KEYMAN, Üniversitemizde "Orta Doğu Bağlamında Türk-Amerikan İlişkileri ve Referandum Etkileri" konulu bir konferans verdi. Üniversitemiz Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından 20 Kasım Pazartesi günü İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Konferans Salonu'nda düzenlenen etkinliğe; Kırklareli Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Ertuğrul Ziya ÇETİNTAŞ, Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Yrd. Doç. Dr. Muharrem EKŞİ, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı Doç. Dr. Neziha MUSAOĞLU, akademik ve idari personel ile öğrenciler katıldı.

Sabancı Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Fuat KEYMAN konferansta, Uluslararası İlişkiler kuramına göre Irak ve Suriye'nin devlet niteliğinde olmadığını savunarak, iki ülkenin de sınırlarını kontrol edemeyecek durumda olduğunu söyledi. Türkiye'nin dünyada önemli bir güce sahip olduğunu vurgulayan KEYMAN, konuşmasına şöyle devam etti: ''Türkiye bulunduğu konumu itibarıyla bölgesel güç ve kilit ülke olarak görülüyor. Orta Doğu'da yaşanan sorunlara çözüm bulmada önemli bir aktör. Türkiye dünya coğrafyasında önemli bir konuma sahip. Irak, 2003 yılındaki Amerika işgalinden bu yana, Suriye de 2011 yılı sonunda başlayan iç savaştan beri artık ne ulus ne de devletler. Esasında ulus devletin önemli olduğu bir dönemden geçiyoruz. Türkiye'de bunu konuşmak önemli. Türkiye; bu bağlamda hem sınırıyla hem de bölgesel güç olma durumuyla, hem bu ülkelerin çökmüş devlet olması nedeniyle hem de buradan gelen güvenlik riskleri temelinde esaslı bir laboratuvardır."

Türkiye'nin Suriye'deki iç savaş ve Irak'ın Amerika işgaliyle zorunlu göçe maruz bırakılan insanlara kucak açtığını da ifade ederek Türkiye'nin yaptığı misafirperverliğin çok önemli olduğunun altını çizen Prof. Dr. KEYMAN; "Suriye'deki savaş göçmenleri değil, zorunlu olarak kendi evlerinden kopartılmış mülteci insanları içeriyor. Dünya ekonomisi için güçlü ülkeler nedir diye sıralayabiliriz, gelişmekte olan ülkeler nedir diye sıralayabiliriz, sorunlu ülkeler nedir diye sıralayabiliriz; ancak 6 milyon mültecinin yükü kimler tarafından çekiliyor? Aklımıza büyük güçler gelebilir Amerika, İngiltere, Almanya, Fransa, Rusya ve Çin gibi. Fakat maalesef bunların hiçbiri mülteci konusuyla ilgili değiller, hiç biri mültecileri almıyor. Türkiye, Ürdün ve Lübnan mültecilerin yükünü çekiyor. Ürdün ve Lübnan'a göre Türkiye'deki mülteciler kamplarda daha insancıl koşullarda yaşıyor ve Türkiye bunu kendi kaynaklarıyla yapıyor. Türkiye'nin ilgisi olmadığı, Türkiye'nin ortaya çıkmasına dahil olmadığı bir olaydan dolayı yaşanan sorun nedeniyle mülteciler için harcadığı para 50 milyar dolara yaklaşıyor.''

Soru-cevap bölümüyle devam eden konferans, Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Yrd. Doç. Dr. Muharrem EKŞİ'nin verdiği konferans için Sabancı Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Fuat KEYMAN'a teşekkür ederek günün anısına plaket takdim etmesiyle tamamlandı.

TUiC AKADEMİ

KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ 2007

Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi KADAM

TÜRK DIŞ POLİTİKASINDA GÜNCEL SORUNLAR

Yrd. Doç. Dr. Ali Hüseyinoğlu,
Trakya Üniversitesi

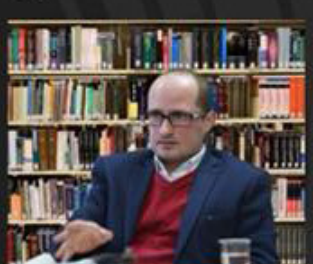

Yrd. Doç. Dr. Muharrem Ekşi,
Kırklareli Üniversitesi

Tarih: 21 Mart Çarşamba
Saat:14.00-16.00
Yer: KLÜ Hasan Zan Konferans Salonu

@Tuic.klu

@kamudiplomasisi

@kadam_KLU

Bizi sosyal medya hesaplarımızdan takip edebilirsiniz.

21 Mart 2018

"Türk Dış Politikasında Güncel Sorunlar" Konulu Konferans Düzenlendi

Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi (KADAM) ile Türkiye Uluslararası İlişkiler Çalışmaları (TUİÇ) Derneği tarafından Hasan Zan Konferans Salonu'nda "Türk Dış Politikasında Güncel Sorunlar" konulu konferans gerçekleştirildi.

Konferansa Trakya Üniversitesi Balkan Araştırmaları Enstitüsü Dr. Öğretim Üyesi Ali Hüseyinoğlu ve Kırklareli Üniversitesi Kamu Diplomasisi Merkez Müdürü ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Dr. Öğretim Üyesi Muharrem EKŞİ konuşmacı olarak katıldı.

Dr. Öğretim Üyesi Ali Hüseyinoğlu, konferansta "Türk Dış Politikasında Batı Trakya Türklerinin Yeri ve Önemi" başlıklı sunumunu katılımcılara aktardı. HÜSEYİNOĞLU sunumunda, Batı Trakya Türklerinin Yunanistan'da emperyal bir azınlık olduğuna vurgu yaparak Batı Trakya'nın %84'ünün Lozan Barış Görüşmelerinden 1 sene

önce Türklere ait olduğunu gösteren ve Batı Trakya "Türklere aittir" ifadesinin yer aldığı haritayı paylaştı.

Türk Dış Politikasının olduğu kadar Türk-Yunan İlişkilerinin de akademik anlamda en az irdelenen konularından birinin Batı Trakya Türkleri olduğunun altını çizen Ali Hüseyinoğlu, özellikle 1990 sonrası Türk akademisinde bu alanda yazılmış orijinal eserlerin azlığına değindi. Türkiye Cumhuriyeti'nin Batı Trakya'daki Müslüman ve Türk varlığının korunmasında en önemli dış aktör olduğunun altını çizen Hüseyinoğlu, sunumu boyunca 1923 sonrası dönemden 1990'lı yılların başına kadar Batı Trakya Türklerinin varlığı ile ilgili temel hususları ele aldı. 1955-1991 arası dönemde Türklerin en temel hak ihlallerine maruz kaldığının altını çizen Hüseyinoğlu, 1991'den günümüze bu ihlallerin büyük oranda sona erdiği fakat kolektif azınlık hakları alanındaki birçok konuda (Türk kimliği, dini özgürlükler, eğitim, vd.) Batı Trakya'daki Türklere ait hak ihlallerinin Yunanistan'ın on yıllardır AB, AGİT, Avrupa Konseyi ve BM üyesi bir ülke olmasına rağmen 2018 itibarı halen devam ettiğini ifade etti.

Kamu Diplomasisi Merkez Müdürü ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Dr. Öğretim Üyesi Muharrem EKŞİ ise, Türkiye-Suriye sorununu kırılma ve dönüm noktaları çerçevesinde anlatmıştır. Tarihsel olarak Türkiye-Suriye ilişkilerinin hep sorunlu olduğu ve bunun Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren devam ettiğini belirten Ekşi, iki ülke ilişkilerinde 1936-39 Hatay sorunu, su sorunu, iki ülkenin savaşın eşiğine geldiği 1957 Suriye bunalımı ve 1979-1998 arası PKK terörü sorunu gibi temel kırılma noktaları bulunmaktadır. Ekşi'ye göre, Soğuk Savaş döneminde iki ülkenin farklı bloklarda yer alması nedeniyle düşmanlık ilişkileri devam etmiş, ardından 1990'larda ise Türkiye'nin İsrail ile stratejik ortaklık düzeyinde ilişkilerini geliştirmesinin Suriye tarafından tehdit olarak algılandığı bir dönem yaşanmıştır. 1998 yılında imzalanan Adana Mutabakatı, iki ülke ilişkilerinde yeni bir dönemi başlatmıştır. Bu bağlamda Ekşi, bu antlaşmanın 2000'lerde Türkiye-Suriye ilişkilerinin dostluk temelinde gelişmesinin önünü açan kritik bir dönüm noktası olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca bu mutabakat, iki ülke ilişkilerinde normalleşmeyi başlattığı gibi aynı zamanda ilişkilerin önündeki psikolojik bariyerin de kalkmasını sağlamış ve böylece AK Parti döneminde ilişkilerin gelişmesi için gerekli güven ortamının temeli Dışişleri Bakanı İsmail Cem döneminde atılmıştır.

2003-2011 arası dönem Türkiye-Suriye ilişkilerinin balayı dönemi olmuş, özellikle 2009 yılı ilişkilerin zirvesini temsil etmiştir. Öyle ki, 2009 yılında iki ülke ilk defa ortak askeri tatbikat, savunma sanayi işbirliği antlaşması ve yüksek düzeyli stratejik işbirliği antlaşması yaparak ilişkileri stratejik ortaklık düzeyine çıkarmıştır. 2011 Arap Baharı sürecinin Suriye'ye sıçramasıyla ülkede başlayan iç savaş durumunun ilişkilerde bir dönüm noktası olduğunu vurgulayan Ekşi, bu tarihten itibaren Türkiye'nin 2003 yılından 2011 yılına kadar Suriye'ye karşı yürüttüğü yumuşak güç politikasını terk ederek tekrar sert güç politikasına yöneldiğini belirtmiştir. Ekşi, Suriye iç savaşının 2013 yılından itibaren küresel ve bölgesel güç mücadelesinin bir alanı haline gelmesinin ise Türkiye-Suriye ilişkilerini aştığını, yani artık Suriye'deki gelişmelerin sadece iki ülke ilişkilerini değil, bütün bölgesel hatta küresel güç rekabetini dönüştüren bir olgu olduğunu iddia etmiştir. Son olarak EKŞİ, Suriye'nin Türkiye'nin Ortadoğu politikasının kapısı olması bağlamında Türkiye'nin 2016 yılındaki Fırat kalkanı ve şimdi de Zeytin Dalı askeri harekatlarıyla verdiği mücadelenin sadece sınır güvenliği ve terör sorunu olmasının ötesinde bir gelecek mücadelesi olduğunu ileri sürmüştür. Dr. Ekşi'ye göre Türkiye, Araplarla bağlantısını koparan Suriye'nin kuzeyindeki oluşumla mücadele ederek aslında Ortadoğu kapısını açık tutma mücadelesi vermektedir.

Konferans soru cevap bölümü ve plaket takdimi ile son buldu.

T.C. KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ

KAMU DİPLOMASİSİ UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
(KADAM)

Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi

PANEL

SURİYE'DE JEOPOLİTİK MÜCADELE

Prof. Dr. Mustafa KİBAROĞLU, MEF Üniversitesi, BİLGESAM Başkanı
Prof. Dr. Ayşegül KİBAROĞLU, MEF Üniversitesi

Tarih: 26 Nisan Perşembe
Saat: 14:00-17:00
Yer: KLU İİBF Konferans Salonu 4

Prof. Dr. Mustafa KİBAROĞLU,
MEF Üniversitesi
İİSBF Dekanı,
SB&Uİ

Prof. Dr. Ayşegül Kibaroğlu,
MEF Üniversitesi,
SB&Uİ Bölüm Başkanı

Moderatör: Yrd. Doç. Dr. Muharrem EKŞİ
Kamu Diplomasisi Merkezi Müdürü

Moderatör: Yrd. Doç. Dr. Muharrem EKŞİ,
Kamu Diplomasisi Merkezi Müdürü

@kamudiplomasisi

@kadam_KLU

Suriye'de Jeopolitik Mücadele Paneli

26 Nisan 2018

Üniversitemiz Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından "Suriye'de Jeopolitik Mücadele" konulu panel düzenlendi.

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Konferans salonunda gerçekleştirilen panele, Rektör Yardımcımız Prof. Dr. Neziha MUSAOĞLU, akademik ve idari personel ile öğrenciler katılım gösterdi. Moderatörlüğünü Üniversitemiz Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Dr. Öğr. Üyesi Muharrem EKŞİ'nin yaptığı panele; MEF Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanı ve BİLGESAM Başkanı Prof. Dr. Mustafa KİBAROĞLU ile MEF Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı Prof. Dr. Ayşegül KİBAROĞLU konuşmacı olarak katıldı.

Panelin Moderatörü Dr. Öğr. Üyesi Muharrem EKŞİ, Suriye sorununun Türk dış politikasının ana gündem konusu olduğu gibi küresel siyasetin de jeopolitik mücadele alanı olduğuna vurgu yaparak panelin önemine dikkat çekti.

Panelin ilk konuşmacısı Prof. Dr. Ayşegül KİBAROĞLU, Türkiye ile Suriye ilişkilerinde sınır aşan sular olan Fırat ve Dicle nehirlerinin bir dış politika ve güvenlik konusu haline dönüşme sürecinin önemli aşamalarını anlatarak başladığı konuşmasında, Türkiye'nin sorunun barışçıl yöntemlerle kalıcı bir şekilde çözümüne yönelik kıyıdaş ülkeler olan Suriye ve Irak'a yaptığı önerilerinin teknik, ekonomik, siyasi ve hukuki boyutlarıyla ilgili kapsamlı bilgiler verdi. Ardından Suriye'de son yıllarda yaşanan iç karışıklığın ortaya acıkışında ve gelişiminde Şam rejiminin su kaynakların, özellikle tarım

sektöründe, kötü yönetilmesinin etkilerini analiz etti. Prof. Dr. KİBAROĞLU, ayrıca Suriye iç savaşında ortaya çıkan DAEŞ gibi devlet-dışı aktörlerin ve terör gruplarının hakim oldukları bölgelerde su kaynaklarını ve su yapılarını ele geçirmelerinin yarattığı insani krizlere değindi ve devletlerin benzer tehditlere karşı uluslararası hukuk çerçevesinde su güvenliğini sağlayacak önlemleri almaları gerektiğine işaret ederek, Suriye'deki iç çatışma ve sonrasındaki yeniden yapılanma sürecinde Suriye'deki sivil toplum kuruluşlarına bölge ülkeleri ve uluslararası örgütler tarafından teknik ve mali destek verilmesinin önemine dikkat çekti ve böylelikle Suriye'de hakkaniyete dayalı iyi su yönetimin sağlanabileceğini ifade etti.

Prof. Dr. Mustafa KİBAROĞLU ise; Suriye'nin jeopolitik ve jeostratejik konumunun Türkiye açısından yakın geçmişte ve günümüzde hangi güvenlik tehditlerini ortaya koyduğunu ela alan konuşmasında, NATO üyesi bir ülke olmasına rağmen, Türkiye'nin Soğuk Savaş dönemindeki Doğu-Batı kamplaşması ile oluşan dengeler sebebiyle, Suriye'nin teröre verdiği desteği engellemekte yaşadığı sıkıntıları detaylı bir şekilde anlattı. Prof. Dr. KİBAROĞLU, konuşmasında ayrıca, Soğuk Savaş sonrası dönemde meydan gelen gelişmelerin Türkiye'nin Ortadoğu bölgesine daha fazla yönelmesine ve askeri kuvvet konuşlandırmasını bu bölgeden kaynaklanan tehditlere göre düzenlemesine fırsat vermesiyle Suriye ile olan ilişkilerde yeni bir dönem yaşandığını ancak, "Arap Baharı" etkisine sert bir şekilde direnen Şam yönetiminin sebep olduğu istikrarsızlık ve iç karışıklığın Türkiye'nin bölgeye aktif müdahalesine yol açtığını, bu sürecin bir süre daha devam etmesinin beklendiğini dile getirdi.

Soru cevap kısmı ile devam eden panel, Rektör Yardımcımız Prof. Dr. Neziha MUSAOĞLU'nun panelistlere plaket takdim etmesiyle sona erdi.

Panelin akabinde MEF Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanı ve BİLGESAM Başkanı Prof. Dr. Mustafa KİBAROĞLU ve MEF Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı Prof. Dr. Ayşegül KİBAROĞLU, Rektörümüz Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR'ü makamında ziyaret etti.

06 Kasım 2018

"Türkiye'nin Suriye Politikası ve Türk Amerikan İlişkileri" Konferansı

Üniversitemiz Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi ve Uluslararası İlişkiler Öğrenci Kulübü işbirliğinde düzenlenen "Türkiye'nin Suriye Politikası ve Türk Amerikan İlişkileri" konulu konferans 05 Kasım 2018 tarihinde 15 Temmuz Şehitler ve Gaziler Hasan Zan Konferans Salonunda gerçekleştirildi.

Konferansa; Rektörümüz Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR, Rektör Yardımcımız Prof. Dr. Neziha MUSAOĞLU, Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Tayyar ARI, Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi (KADAM) Müdürü Doç. Dr. Muharrem EKŞİ, Üniversitemiz akademik ve idari personeli ile çok sayıda öğrenci katıldı.

Konferans, Uluslararası İlişkiler Öğrenci Kulübü Başkanı Anıl ACAR'ın 2016 yılında kurulmuş olan kulüpleriyle ilgili bilgilendirme konuşması ile başladı.

Ardından kürsüye gelen konferansın moderatörü KADAM Müdürü Doç. Dr. Muharrem EKŞİ, Kırklareli Üniversitesi'nin 2007 yılında kurulmuş olmasına rağmen ilkleri gerçekleştiren bir üniversite olduğunu belirterek Türkiye'de devlet ve vakıf üniversiteleri

içerisinde ilk defa Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi'ni açmış olduğunu ve Merkezin yoğun bir şekilde faaliyetlerine devam ettiğini vurguladı. Doç. Dr. EKŞİ, Merkezin kamuoyunun gündeminde olan konuları ele alma ve Ülkemizin sorunlarını çözmeye yönelik konferanslar düzenleme misyonu bağlamında alanın duayen isimlerinden Sayın Prof. Dr. Tayyar ARI'yı İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileriyle buluşturduklarını ifade etti.

Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Tayyar ARI, Türkiye'nin Suriye sorununa hassasiyetle yaklaştığını dile getirerek her zaman mazlumların ve ihtiyaç sahiplerinin yanında olduğunun altını çizdi.

Türkiye'nin Suriye politikasının inişli çıkışlı bir seyir izlediğini ve zaman içerisinde değişiklik gösterdiğini bildiren Prof. Dr. ARI, dış politikanın statik olmadığını yani bir kere belirlendikten sonra hiç değişmeyecek kurallarının bulunmadığını ifade etti. Uluslararası İlişkilerin; konjonktüre, zamana, aktörlere ve bölgesel değişimlere bağlı olarak sürekli değişen, esnek ve dinamik bir süreç olduğunu kaydeden ARI, şöyle konuştu:

Suriye Sorunu, Türkiye'yi Müdahaleci Bir Dış Politika İzlemek Durumunda Bıraktı

"Türkiye, uluslararası meşruiyet, uluslararası anlaşmalara saygı ve sorunları barışçı yollarla çözme ilkelerden hiçbir zaman ayrılmadı. Suriye politikasını bir meşruiyet temelinde oluşturdu. Birleşmiş Milletler (BM) Şartı'nın 51. Maddesine, uluslararası hukuk kurallarına ve uluslararası anlaşmalara saygı gösterdi. Suriye tarafından atılan toplar, füzeler varken ve artık sınır güvenliği kalmamışken 'Ben, 900 km sınırımın bulunduğu Suriye'deki krizin dışında kalayım' diyemezsiniz. Kilis ve Hatay'da

insanlar göç etmeye başlamışlardı. İnsanlar, kendi ülkesini terk etmeye başlamıştı. Kendi vatandaşlarınızın, sınırlarınızın güvenliğini sağlamak mecburiyetindesiniz. Dolayısıyla Suriye sorunu Türkiye'yi müdahaleci bir dış politika izlemek durumunda bıraktı. Aksi halde her gün vatandaşlarımız ölüyordu."

Türkiye Mültecilere Kapılarını Hiç Bir Zaman Kapamadı

Türkiye'nin mültecilere kapılarını hiç bir zaman kapamadığını ifade eden ARI, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Suudi Arabistan, Yemen sorunlarından dolayı bir tek mülteci almıyor. Yemen, bu coğrafyanın en fakir ülkesidir. Hala insanlar orada açlıktan ölüyor ve hiçbir Arap ülkesi mülteci kabul etmiyor. Biz de mülteci kabul etmeyebilirdik ama Anadolu insanları olarak böyle bir acımasızlığı yapamıyoruz. Bu bizim karakterimize uymuyor. Bugün de olsa aynısını yapardık. Ekmeğimizi, aşımızı paylaştık. Bu bir tercih değil; tarihimizin ve kültürümüzün önümüze koyduğu bir faturadır.

Biz de Araplar gibi olsaydık o zaman biz de kapıları kapatır, duvar örer, 'bize ne' der ve geçer giderdik. Avrupa'ya göçler oluyor, Almanya bile mülteci kabul ediyor. Ancak; Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Kuveyt ve Katar ülkelerinde parası olan birkaç bin kişi dışında ne Suriyeli ne de Yemenli var. Bizde 3,5 milyon insan var dile kolay!"

Amerikalıların Esad ile Bir Sorunu Yok

Amerikalıların Esad ile bir sorunu yok. Esad'ın düşmesini istemezler. 21 Ağustos 2013'te Esad kimyasal silah kullandı ve 1200 kişi yaşamını yitirdi. Sonrasında bu durum Birleşmiş

Milletler Güvenlik Konseyi'ne havale edildi. ABD ile Rusya anlaştı. O sırada ABD, Suriye'ye müdahale edecekti. Kongre ikna edilmeye çalışıldı; fakat ABD Genel Kurmay Başkanı, 'Bizim böyle bir niyetimiz yok' diye açıklama yaptı. Şunu söylediler: 'Bir müdahale, oyunun kurallarını değiştirmeyecek. Biz, müdahale edersek oyundaki dengeyi değiştirmeyecek bir müdahale yapacağız.' Bunun altını çizmek zorunda kaldılar. Yani Esad'a karşı müdahale değil sadece kimyasal silahlara karşı bir müdahale edeceklerini söylediler.

Neden Kimyasal Silahlara Karşı Bir Müdahale?

Bu silahların Hizbullah üzerinden Lübnan'a taşınması ve oradan İsrail'e karşı kullanılması ihtimalinden ötürü kimyasal silahlarla uğraşıyorlar. Onun dışındaki yani Kimyasal silahları Esad'ın zehirli bir dişi olarak görüyorlar. Zehirli yılanın dişini sökersiniz, hiçbir zarar vermez. Her zaman bununla uğraştılar. Dolayısıyla kimyasal silahları imha ettiler ve ondan sonra her şey normalmiş gibi hareket etmeye devam ediyorlar. Suriye meselesi Kimyasal Silah Meselesi değildir. Bu, olayın belli bir anında çıkmış bir meseledir. İsrail tarafı

ABD'ye şunu söyledi: 'Müdahalenin adını dahi zikretmeyin. Bir müdahalede bulunursanız, Esad düşer ve muhalifler gelir. Merkezi otoriteyi yıpratıcı, onu zaafiyete düşürücü en ufak bir hareket yapmayın.' Bu noktada İsrail acayip bir şekilde Amerikan Kongresini ve Amerikan siyasetini etkilemiştir.

Türkiye, Suriye meselesinde görünürde Amerika ile beraberdi. Aslında Amerika ile aynı şeyi düşünmüyorduk. Biz, Esad karşıtıyız. Muhalifleri destekliyoruz. Amerika'nın Esad ile problemi yok. Muhalifleri destekliyor mu meçhul. Çünkü Amerika muhaliflere ağır silahlar verilmesine karşı çıktı. Hafif silahlar verilmesini istedi. Oysa Suriye'nin ağır silahları; uçağı, tankı, hava unsurları ve füzeleri var. Dolayısıyla ABD'nin tavrı şu: 'Muhalifler bu silahları alırlarsa, Esad'ı düşürürler ve İsrail'in istemediği bir durum ortaya çıkar.'

Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Harekatlarımızda Askeri ve Diplomatik Başarı Var

Biz 2016 Aralık ayında Astana sürecini başlattık. 2017 Ocak ayında sürecin ilk toplantısını gerçekleştirdik. Şimdiye kadar 9 toplantı yapıldı. Bu arada 3 tane; Soçi, Tahran ve İstanbul zirvelerini gerçekleştirdik. Bu zirvelerin sonucu olarak Fırat Kalkanı Harekatı ve Zeytin Dalı Harekatı'nı yaptık. Bu harekatlarımızda askeri ve diplomatik başarı var. Çünkü Türkiye, Hatay'ın ve Kilis'in güvenliğini sağladı. Sınır güvenliğini temin etti.

Amerika ile PYD meselesinde, Fırat'ın doğusunda ve Fethullahçı Terör Örgütü (FETÖ) meselesinde farklı düşünüyoruz. Ama biz bir NATO ülkesiyiz. Türkiye ile ABD, NATO üyesi olarak birçok yerde beraber çalışıyor. Hayat düz bir çizgide ilerlemiyor. Sürekli pozisyonunuzu açık tutmak durumundasınız. Opsiyonlarınızı açık tutmak zorundasınız. Yeni bir sorun çıkıyor, Rusya ile karşı karşıya geliyorsunuz. O nedenle ABD ile de opsiyonları açık tutmak zorundayız. ABD, dünya finans sistemini kontrol etmesi dolayısıyla da büyük bir avantaja sahip. Bunu da TRUMP maalesef kullandı. Bu durumun Avrupa'da ve dünyanın bazı ülkelerinde olumsuz etkileri oldu.

ABD, Suriye'de operasyonların devam etmesini istiyor. Almanya ateşkesin olmasını istiyor. Rusya ve İran ateşkesin olmasını ve bir an evvel siyasi sürece geçilmesini istiyor. Ama Fırat'ın doğusundaki Amerikan varlığının da bitmesini

istiyorlar. Fransa'nın umurunda değil. Biraz ABD ile aynı fikirde. İşin sonunda herkesin kontrol ettikleri bölgelerde sınırlı özerklikler olacak. Artık eski Suriye olmayacak. Suriye'de bir Kürt devleti de olmayacak. ABD'nin Suriye Özel Temsilcisi James Jeffery dedi ki; 'Biz Suriye'de bir Kürt devletine karşıyız; çünkü bu şartlarda Türkiye ile beraber olamayız ve bağımsız bir Kürt devletinin mümkün olmadığını biliyoruz'. ABD bölgedeki varlığını korumak için o bölgedeki yerel unsurlara özerklik tanınmasını sağlayacak. Suriye, Esad'ın daha az yer yönettiği, büyük ölçüde farklı yapıların ortaya çıktığı istikrarsız bir ülke haline gelecek. Biz de bu duruma karşı pozisyon alıyoruz. Bu istikrarsızlığa karşı kendi sınır güvenliğimizi daha ötede kurmak için pozisyon alıyoruz."

Uluslararası İlişkiler, Çok Önemli Bir Bilim Dalı

Soru-cevap bölümüyle devam eden konferansın sonunda Rektörümüz Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR, gerçekleştirdiği selamlama konuşmasında Uluslararası İlişkilerin çok önemli bir bilim dalı olduğuna değinerek öğrencilerin gelecekte başarılı bir kariyere sahip olmaları için aldıkları eğitimin yanı sıra bu tür programlardan da en iyi şekilde istifade etmeleri tavsiyesinde bulundu. Rektörümüz ŞENGÖRÜR, konuşmasının akabinde Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Tayyar ARI'ya ve Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Doç. Dr. Muharrem EKŞİ'ye günün anısına plaket takdim etti.

"Kariyer Planlamasında Yabancı Dilin Önemi" konulu konferans düzenlendi

25 Aralık 2018

Üniversitemiz Uluslararası İlişkiler Kulübü tarafından "Kariyer Planlamasında Yabancı Dilin Önemi" konulu konferans düzenlendi.

25 Aralık 2018 Salı günü 2. Merkezi Derslikler Binası 1 No'lu Salonda yapılan konferansa Kırklareli Amerikan Kültür Yabancı Dil Kursu Direktörü Orhan SÖZER konuşmacı olarak katıldı. Amerikan Kültür Yabancı Dil Kursu Direktörü Orhan SÖZER, konferansta başarılı bir kariyer sahibi olmak için yabancı dil bilmenin önemi ve öğrenmek için yapılması gerekenler hakkında bilgiler verdi. Yapısının basit olması dolayısıyla İngilizcenin dünya üzerinde öğrenilmesi en kolay dil olduğunu belirten SÖZER, İngilizceyi hayatının bir parçası olarak gören herkesin mutlaka başarılı olacağını ifade etti.

Konferans, Uluslararası İlişkiler Kulübü Danışmanı Doç. Dr. Muharrem EKŞİ'nin konferansın konuşmacısı Kırklareli Amerikan Kültür Yabancı Dil Kursu Direktörü Orhan SÖZER'e günün anısına plaket takdiminde bulunmasıyla sona erdi.

24 Şubat 2019

Uluslararası İlişkiler Kulübü, Rektörümüz Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR'ü Ziyaret Etti

Üniversitemiz Uluslararası İlişkiler Kulübü öğrencileri ile Kulüp Danışmanı Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkan Yardımcısı ve Uluslararası Politika Anabilim Dalı Başkanı Doç. Dr. Muharrem EKŞİ, Rektörümüz Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR'ü 22 Şubat 2019 Cuma günü makamında ziyaret etti.

Ziyarette, Uluslararası İlişkiler Kulübü Başkanı Anıl OCAK, Rektörümüz Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR'e 13.12.2016 tarihinde kurulan Uluslararası İlişkiler Kulübünün faaliyetleri hakkında bilgi vererek, Üniversitemiz Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi (KADAM) ile ortaklaşa gerçekleştirilmesi planlanan "Küresel Siyasette Güncel Sorunlar Zirvesi" projesinin sunumunu yaptı. Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR ise; kulübün faaliyetlerini takip ettiğini, öğrenci odaklı üniversite olma vizyonu çerçevesinde kulübü ve gerçekleştirecekleri projeleri desteklediğini ifade etti. Prof. Dr. ŞENGÖRÜR, Uluslararası İlişkiler Kulübünün AR-GE ve Proje birimlerinden uluslararası düzeyde proje gerçekleştirmelerini beklediğini dile getirerek şöyle konuştu: "Bu hususta üniversite olarak gerekli desteği sağlamaya hazırız. Kariyer Uygulama ve Araştırma Merkezinin düzenlediği ücretsiz eğitim kursları ve programlarına katılmanızı tavsiye ediyorum. Böylelikle proje yazma, kodlama, yapay zekâ ve dijital dönüşüm gibi 21.yüzyılın yeni iş alanlarında kendinizi geliştirebilirsiniz. Biz bu konuda Üniversite olarak öğrencilerimizin çeşitli alanlarda kendilerini geliştirmesi için çalışmalarımızı sürdürüyoruz."

Ziyaretin sonunda 2018-2019 Eğitim - Öğretim döneminde Küresel Politika ve Güncel Sorunlar Masası olarak "Türkiye-ABD İlişkilerinde Güncel Sorunlar", "Rusya-Ukrayna Krizi", "AB'nin Krizi" ve "Türkiye'nin Sınır Ötesi Operasyonları" gündemlerinin ele alındığı dört oturum şeklinde gerçekleştiren konferans ve panel oturumlarına iştirak eden öğrencilere Rektörümüz Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR tarafından katılım belgesi takdim edildi.

Uluslararası İlişkiler Kulübü Başkanı Anıl Emin OCAK'a Plaket

28 Mayıs 2019

Üniversitemiz Uluslararası İlişkiler Kulübü Danışmanı Doç. Dr. Muharrem EKŞİ beraberinde Uluslararası İlişkiler Kulübü Başkanı Anıl Emin OCAK ile birlikte Rektörümüz Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR'ü ziyaret etti.

Ziyarette Rektörümüz Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR, mezuniyetin ardından görevini tamamlayacak olan öğrencimiz Anıl Emin OCAK'a panel, konferans ve seminer faaliyetlerinin düzenlenmesinde göstermiş olduğu başarılı çalışmalardan dolayı teşekkür belgesi ve plaket takdiminde bulundu.

13 Mart 2019

“İnsani Diplomasi Küresel Siyasette Sivil İnisiyatifin Önemi” Konferansı

Üniversitemiz İnsani Değerler ve Duyarlılıklar Kulübü tarafından “İnsani Diplomasi Küresel Siyasette Sivil İnisiyatifin Önemi” başlıklı konferans düzenlendi.

13 Mart 2019 Çarşamba günü II. Merkezi Derslikler Binası 15 Temmuz Şehitler ve Gaziler Hasan Zan Konferans Salonu’nda gerçekleşen konferansa; Rektörümüz Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR, Üniversitemiz akademik ve idari personeli ile öğrenciler katıldı.

İnsani Yardım Vakfı (İHH) Başkan Vekili Hüseyin ORUÇ ile Üniversitemiz İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Muharrem EKŞİ’nin konuşmacı olduğu konferansta Türk Dış Politikasında sivil toplum kuruluşları çerçevesinde İnsani Yardım Vakfı’nın faaliyetleri anlatıldı.

“Günümüzde dış politika araçları çeşitlendi”

Konuşmasında dış politika araçlarının çeşitlendiğine dikkat çeken Doç. Dr. Muharrem EKŞİ, günümüzde insani, kamu, kültür, dijital, sosyal medya diplomasisi gibi çeşitli diplomasi türlerinin ortaya çıkmasının bize dış politika araçlarının çeşitlendiğini gösterdiğini ifade etti. EKŞİ sözlerine şöyle devam etti:

“Bunu Türkiye ve Türk Dış Politikası çerçevesinde değerlendirdiğimizde özellikle 2000’li yıllarda Türkiye’nin Dış Politikada paradikmatik bir değişim ve dönüşüm geçirdiğini görmekteyiz. Türk Dış Politikası geleneksel diplomasının ötesine geçip, diplomasi araç ve yöntemlerini çeşitlendirerek sadece coğrafya olarak Latin

Amerika'dan Çin'e kadar çok boyutlu diplomasi değil aynı zamanda dış politika diplomasisi alanına sosyokültürel unsurları da dâhil ederek, çok katmanlı çerçevede çeşitlendirdiğini söyleyebiliriz. Bu anlamda Türk Dış Politikası 2000'lerde insani diplomasi ile dış politikanın ayrılmaz bileşeni haline gelmiştir. Türkiye 4 milyon civarı Suriyeli sığınmacıya ev sahipliği yaparak, dünyada en fazla ev sahipliği yapan ülke konumundadır. Türkiye, Nisan 2012'den günümüze kadar sadece Suriyeli sığınmacılara yönelik kendi kaynaklarından 30 milyar dolar harcayarak, dünya küresel düzeyde mültecilere en fazla yardım yapan yani dünyanın en cömert ülkesi olmuştur."

"İnsani diplomasi Türkiye'de pek çok ilke vesile oldu"

İHH Başkan Vekili Hüseyin ORUÇ ise; Türk Dış Politikasında sivil toplum kuruluşları çerçevesinde insani yardım vakfının faaliyetlerini değerlendirdi. İnsani diplomasinin Türkiye'de pek çok ilk'e vesile olduğunu söyleyen ORUÇ, "1992'de Bosna ile ilgili çalışmaya başladığımızda Türkiye'de Bosna diye bir yerin, Bosna'da yaşayan Müslümanlar ile bilgilerin çok sınırlı olduğunu söyleyebiliriz. Bosna'daki büyük katliam bizleri uyandırdı. İHH, İslam coğrafyasında belki en önde söylenebilecek ve Türkiye için bir ilk sayılabilecek kendi sınırları dışında mazlumların yanına gitmek için kurulmuş bir yapıdır. Bunun öncesi yok. Bosna'da biz şunu gördük, yardım çok önemli bir şey ve bizlerin o insanların yanında olması gerekiyor. İHH o kadar hızlı koştu ki 1995 yılından 2000'li yıllara kadar 150 ülkede çalışmalar yaptı. Hep istedik ki ilk biz gidelim oralarda bir kapı açalım ve herkes o kapıdan girsin. Bizim açtığımız kapı noktadır. İnşallah o kapıdan milyon noktalar geçer. 'İnsani Yardım', 'İnsan Hakları' ve 'İnsani Diplomasi' dünyada bu 3'ünü birlikte yapan çok az yapı var. Bu da aslında uzun bir isim ortaya çıkarıyor. 'İnsan Hak ve Hürriyetleri İnsani Yardım Vakfı' isim biraz uzun ama İHH bu 3'ü ile bir marka oldu" diyerek konuşmasını sonlandırdı.

Konferans, Rektörümüz Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR'ün konuşmacılara plaket taktimi ile sona erdi.

“Diplomatlık Mesleği” Konulu Konferans Düzenlendi

10 Nisan 2019

Üniversitemiz 9. Kariyer Günü etkinlikleri kapsamında Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından “Diplomatlık Mesleği” konulu konferans düzenlendi.

15 Temmuz Şehitler ve Gaziler Hasan Zan Konferans Salonu’nda 10 Nisan 2019 Çarşamba günü gerçekleşen konferansa Rektörümüz Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR başta olmak üzere Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Doç. Dr. Muharrem EKŞİ, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü öğretim elemanları ve öğrenciler katıldı. Emekli Büyükelçi Dr. Oğuz ÇELİKKOL ise konferansta konuşmacı olarak yer aldı.

Emekli Büyükelçi Dr. Oğuz ÇELİKKOL, “Diplomatın görevleri nelerdir?“ ve “Görevlerini yerine getirirken ne gibi zorluklarla karşılaşır?” sorularına cevaplar vererek diplomatlık mesleği hakkında kendi bilgi ve tecrübelerini öğrencilerle paylaştı. Diplomatlık mesleğinin

tarihsel geçmişinin çok eskilere dayandığına dikkat çeken ÇELİKKOL, günümüzde Dışişleri Bakanlığının merkezi teşkilat olduğunu söyledi. ÇELİKKOL konuşmasında Dışişleri Bakanlığı'nın yurtdışında birçok temsilcilikleri bulunduğunun da altını çizdi. Bu hususta Türkiye'nin yurtdışındaki Büyükelçiliklerinin görsellerini öğrencilerle paylaşarak çoğu binanın köklü tarihe sahip olduğunu belirtti.

ÇELİKKOL konuşmasına şu sözlerle devam etti: "Büyükelçilik ve Başkonsolosluk denildiğinde sadece siyasi görevleri akla gelmemeli. Bunların içerisinde Askeri Ataşelikten Kültür Bakanlığına kadar pek çok birim var. Dolayısıyla diplomat olmak için Dışişleri Bakanlığı'nda yer alma şartı bulunmuyor. Ticaret Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı ya da Kültür Bakanlığı gibi birimlerde çalışarak diplomat olmakta mümkün. Diplomatta olması gereken niteliklere baktığımızda ise muhakkak bir yabancı dili olmalıdır. Bunun dışında analitik düşünme kabiliyeti, farklı coğrafyalarda yaşamaya hazırlıklı oluşu, kriz anında soğukkanlılığını koruması da önemlidir.

Büyükelçilikler daha çok siyasi ilişkileri yönetmekle görevlidir, ülkenin başkentinde bulunur ve tek bir Büyükelçilik vardır. Örneğin: Almanya'daki Berlin Büyükelçiliği. Başkonsolosluklar ise işlerini halktan yürütür. Diğer bir ifadeyle bir ülkede birden fazla Başkonsolosluk olabilir. Örneğin: Almanya'da 14 tane Başkonsolosluğumuz vatandaşlarımıza hizmet vermektedir. Misyon ise uluslararası örgütlerdeki temsilciliklerdir."

Konferans, soru – cevap kısmının ardından Rektörümüz Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR ile üzere Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Doç. Dr. Muharrem EKŞİ'nin Emekli Büyükelçi Dr. Oğuz ÇELİKKOL'a teşekkür belgesi ve hediye takdimi ile sona erdi.

Emekli Büyükelçi Dr. Oğuz ÇELİKKOL, konferansın akabinde Rektörümüz Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR'ü makamında ziyaret etti.

16 Nisan 2019

"İnsani Diplomasi Küresel Siyasette Sivil İnisiyatifin Önemi" Konferansı

Türkiye Uluslararası İlişkiler Çalışmaları Kırklareli Üniversitesi Temsilciliği ve Kırklareli Üniversitesi Çağdaş Türkiye Topluluğu'nun ortaklaşa düzenlediği "Brexit ve Sarı Yelekliler AB'nin Geleceği" konulu konferans, 16 Nisan 2019 tarihinde 2. Merkezi Derslikler Binası 1 No'lu Salon'da gerçekleştirildi.

Konferansı Üniversitemiz Rektörü Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR, akademik ve idari personel ile çok sayıda öğrenci dinledi. Moderatörlüğünü Üniversitemiz Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Dr. Öğr. Üyesi Muharrem EKŞİ'nin yaptığı konferansa emekli Büyükelçi Uluç ÖZÜLKER konuşmacı olarak katıldı. Emekli Büyükelçi Uluç ÖZÜLKER, konferansta küresel siyasetin ve Avrupa siyasetinin gündeminde olan "Brexit, Sarı Yelekliler ve AB'nin Geleceği" konularını ele alarak değerlendirmelerde bulundu.

Konferansın sonunda Rektörümüz Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR'ün emekli Büyükelçi Uluç ÖZÜLKER'e verdiği konferans için teşekkür ederek günün anısına plaket takdim etti.

"Türk Dış Politikasında Osmanlı Mirası" Konulu Konferans Düzenlendi

19 Nisan 2019

Üniversitemiz Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından 19 Nisan 2019 Cuma günü II. Merkezi Derslikler Binası 15 Temmuz Şehitler ve Gaziler Hasan Zan Konferans Salonu'nda "Türk Dış Politikasında Osmanlı Mirası" konulu konferans gerçekleştirildi.

Konferansı; Rektör Yardımcımız Prof. Dr. Neziha MUSAOĞLU, akademik ve idari personel ile öğrenciler dinledi. Moderatörlüğünü Üniversitemiz Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi (KADAM) Müdürü Prof. Dr. Muharrem EKŞİ'nin gerçekleştirdiği konferansa Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi aynı zamanda Dünya Bilim ve Sanat Akademisi Üyesi (World Academy of Art and Science-WAAS) Prof. Dr. Nuri YURDUSEV konuşmacı olarak katıldı.

Türkiye Cumhuriyeti'nin Osmanlı Devleti'nin bir devamı olduğunu kurumsal, siyasal, demografik ve uluslararası alanlardan açıkça gözlemlemenin mümkün olduğunu belirten Prof. Dr. Nuri YURDUSEV, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel kurumlarının, -yasama, yürütme ve yargı- büyük kısmının kökenlerinin Osmanlı'nın son dönemine dayandığını ifade etti.

Başta Türkiye Büyük Millet Meclisi olmak üzere farkı kurumlarımızın, yüksek mahkemelerimizin; Danıştay, Yargıtay, askerî kurumlarımızın hemen hemen hepsinin Osmanlı'dan devralınan kurumlar olduğunu vurgulayan Prof. Dr. YURDUSEV, Cumhuriyet'in Osmanlı'nın kurumsal bürokrasisinin neredeyse tamamını devraldığını dile getirerek, şöyle konuştu:

"Örneğin, Cumhuriyet'in askerî bürokrasisinin % 90'dan fazlası, sivil bürokrasisinin % 85'ten fazlası Osmanlı'dan aynen devralınmıştır. Özetle söylersek, teşkilat, faaliyet, usul ve bürokrasisiyle Osmanlı'dan Cumhuriyet'e doğrudan bir kurumsal devamlılık vardır.

'Devamlılığın görüldüğü ikinci alan siyasi yapıdır'

Türkiye Cumhuriyeti, Osmanlı'nın siyasi bir yapı olarak da devamıdır. Osmanlı, on dokuzuncu yüzyılın başından itibaren imparatorluktan ulus-

devlete dönüşmeye başlamıştır. Kesin sınırlarla tahdit edilen bir ülke, dahili ve harici tanımaya dayalı egemenlik, temel hükümet ve yönetim işlevlerinin ve yetkilerinin Bâbıâli'nin tekeline alınması şeklinde bir merkezîlik ve nihayet genel bir Osmanlı vatandaşlığını içeren bir tür ulusallık özellikleriyle Osmanlı İmparatorluğu on dokuzuncu yüzyılın sonunda aşağı yukarı bir ulus-devlet haline gelmiştir. Türkiye Cumhuriyeti, Osmanlı'nın son döneminde dönüşmüş olduğu bu siyasi yapıyı benimseyerek devam ettirdi. Buna ilişkin verilebilecek en çarpıcı örnek 1876 Kanun-i Esasi'deki vatandaşlık tanımı ile 1924 Anayasası'ndaki vatandaşlık tanımının tıpa tıp aynı olmasıdır.

'Üçüncü olarak, Türkiye Cumhuriyeti, Osmanlı'nın kısmen, demografik olarak devamıdır'

Yani Osmanlı'nın nüfus çeşitliliğini Türkiye Cumhuriyeti devralmıştır. Gerçi, nüfus çeşitliliğinde gayrimüslim oranı ciddi bir şekilde azalmıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nda gayrimüslim nüfus oranı üçte birdir. Cumhuriyet'te gayrimüslim nüfus azalarak Müslüman çoğunluk % 90'ların üstüne çıkmıştır. Lakin Osmanlı'nın nüfus çeşitliliğini, Türkiye Cumhuriyeti Müslüman nüfus içerisinde devralıp devam ettirmiştir. 93 Harbi'nden, 1878 Türk-Rus Savaşı'ndan itibaren başlayan ve daha sonra Balkan Savaşları ve Birinci Dünya Savaşı ile devam eden Balkanlar ve Kafkaslar'daki Müslüman nüfustan Anadolu'ya, büyük miktarda nüfus göçü gerçekleşmiştir. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türkiye Cumhuriyeti nüfusunun üçte birinden fazlası son kuşakta Türkiye'ye Kafkaslar'dan ve Balkanlar'dan gelen göçmenlerden oluşur. Dolayısıyla Müslüman nüfus çeşitliliği bakımından Cumhuriyet, Osmanlı'daki durumu devam ettirmiştir.

Kurumsal, siyasi, demografik ve uluslararası alandaki Osmanlı ve Cumhuriyet devamlılığını, başka hiçbir Osmanlı sonrası devletle Osmanlı devleti arasında kurmak mümkün değildir. Bu sebepledir ki, Türkiye Cumhuriyeti, Osmanlı'nın doğrudan devamıdır ve dış politikasında bir Osmanlı alanı olması da gayet tabiidir."

Konferansın sonunda Rektör Yardımcımız Prof. Dr. Neziha MUSAOĞLU, misafir konuşmacı Prof. Dr. Nuri YURDUSEV'e plaket ve teşekkür belgesi takdim etti. KADAM Müdürü Doç. Dr. Muharrem EKŞİ ise "Kamu Diplomasisi ve AK Parti Dönemi Türk Dış Politikası" konulu kitabını hediye etti.

MEDYADA KADAM

Üniversitemizde "Kamu Diplomasisi" Çalışmaları

15 Ağustos 2018

SonDakika.com

Kırklareli Üniversitesi'nde 'Kamu Diplomasisi' Çalışmaları

Kırklareli Üniversitesi'nde "Kamu Diplomasisi" Çalışmaları

bulunan Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Dr. Öğretim Üyesi Muharr

Türkiye'de sadece Kırklareli Üniversitesi (KLÜ) bünyesinde bulunan Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Dr. Öğretim Üyesi Muharrem Ekşi, 'Türkiye'nin tek Kamu Diplomasisi Merkezi olarak bilimsel bilgi üretme amacıyla çalışmalar yapmaktayız.' dedi.

Üniversitemiz Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Dr. Öğretim Üyesi Muharrem EKŞİ, Türkiye'de sadece Kırklareli Üniversitesi bünyesinde bulunan Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin çalışmaları hakkında Anadolu Ajansı'na (AA) röportaj verdi.

Dr. Öğretim Üyesi EKŞİ, AA muhabirine yaptığı açıklamada; Türkiye'nin tek Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi olarak bilimsel bilgi üretme amacıyla çalışmalar yaptıklarını belirtti. EKŞİ, 2015 yılında kurulan Merkezin; kamu diplomasisi, yumuşak güç, kültür diplomasisi, dijital diplomasi, medya diplomasi, sosyal medya diplomasi gibi alanlarda çalışmalar yürüttüklerini ifade etti. EKŞİ, konuşmasının devamında şunları söyledi: "Türkiye'de kamu diplomasisi alanındaki kuramsal bilgi eksikliğini gidermek amacıyla faaliyetler yapmaktayız.

Dünya kamuoyuna, Türkiye'mizin fikirlerini ve tezlerini anlatmada yardımcı bilimsel kuruluşlardan biriyiz. Ülkemizin dış politikası başta olmak üzere kamu diplomasisi, kültür diplomasisi ve yumuşak güç üzerine bilimsel makaleler, günlük dış politika olaylarına dair analizler üretmeye başladık. Bu kapsamda çalıştay ve konferanslar düzenleyerek raporlar sunmaktayız. Aynı zamanda Merkezimizin web sayfasında (http://kadam.klu.edu.tr/) günlük analizlere yer vermekteyiz. Bu analizler İngilizce ve Türkçe dillerinde yayınlanmaktadır."

Rektörümüz Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR ise Merkezin çalışmalarını yakından takip ettiğini belirterek gerçekleştirilecek bütün çalışmalarda Merkezin yanında olduğunu ifade etti. ŞENGÖRÜR, konuşmasının sonunda Merkez'de görevli tüm akademik personele teşekkürlerini sundu.

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ'nin Arab News'daki Seçim Sonrası Dış Politikaya Dair Röportajı

01 July, 2017

ARAB NEWS
The Voice of a Changing Region

Trump and Erdogan discuss Qatar situation

President Donald Trump spoke with Turkish President Tayyip Erdogan about the situation in Qatar (AFP)

US President Donald Trump spoke with Turkish President Tayyip Erdogan on Friday about the worsening situation between Qatar and Gulf and other Arab nations.

According to a White House statement, Trump and Erdogan exchanged views on how to resolve the situation, "while ensuring that all countries worked together to stop terrorist funding and to combat extremism."

Ankara has given its support to Doha in the rift with four Arab states from the outset. The Arab powers accused Qatar of supporting terrorism, although it denies the charges.

The recently issued list of demands by the four Arab states - Saudi Arabia, Egypt, the United Arab Emirates (UAE), and Bahrain - includes the closing down of the Turkish military installation in Qatar. There are more than 100 Turkish military officers at the base who will be training Qatari military personnel - a first for Turkey in the Arab world.

Experts think the aim of the phone call was to unite the US position in the Gulf crisis and the Middle East in general with the relevant parties, but it will take some time to get a concrete outcome.

Muharrem Eksi, director of the Center for Public Diplomacy at Turkey's Kirklareli University, said the main reason for the phone call from Trump was "Turkey's disruptive role in the Gulf crisis, as the steps that Turkey has taken from the very beginning, disrupted Saudi Arabia's policies towards Qatar in particular, and the Middle East generally.

According to Eksi, the main priority of the Trump presidency is building a Sunni block in the Middle East to curb Iranian influence.

"Turkey aims at conducting a solution-oriented diplomacy in this crisis and has started dialogue with both Saudi Arabia and Iran as the target country of the crisis," Eksi told Arab News.

Referring to the phone call Ekşi added: "In order to implement its Middle East policy without complication, the US needs to cooperate with Turkey or at least take a position which it doesn't object to." Being keen on maintaining its ties with regional powers, Turkish Foreign Minister Mevlut Cavusoglu visited Saudi Arabia on June 16 to discuss the Gulf dispute with King Salman and other officials.

"It is natural for the leaders of the two allies to be in close communication, if not coordination, regarding the crisis that is important to both," Ozgur Unluhisarcikli, Ankara director of the German Marshall Fund, told Arab News.

"As the senior partner in the relationship, the US will expect Turkey to ensure its approach to the Gulf crisis is inline with the US strategy. But this will be easier said than done due to Turkey's heavy political investment in Qatar and grievances with the US for the latter's cooperation with, and support for the (Kurdish) PYD-YPG which Turkey considers to be a branch of the terrorist organization PKK," he added.

And he added: "The Gulf crisis will likely be another item on the list of issues the US and Turkey will disagree on."

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ'nin Seçim Sonrası Türk Dış Politikası Hakkındaki Görüşleri

28 June, 2018

ARAB NEWS
The Voice of a Changing Region

Trump and Erdogan discuss Qatar situation

Devlet Bahceli, left, leader of Nationalist Movement Party, or MHP, and the main ally of Turkey's President Recep Tayyip Erdogan, right, before a meeting at the presidential palace in Ankara. As a reward for their support during the election campaign, Erdogan is expected to provide his Nationalist Movement Party (MHP) ally with seats in the Cabinet. (AP Photo)

- The probable presence of figures affiliated with the MHP in the new government is considered a signal of Turkey's slide toward a hard-line domestic and foreign policy.
- Ibrahim Kalin likely to be new foreign minister, says analyst.

ANKARA: Following Sunday's twin votes that marked Turkey's switch to an executive presidential system, President Recep Tayyip Erdogan is set to announce his next Cabinet, which is likely to have a nationalistic but also a technocratic tone.

As part of its work on the Cabinet list, the AKP's central decision-making bodies will convene on June 29 in Istanbul. The new Cabinet structure is expected to be shaped before July 8 when the final results of the elections will be announced.

As a reward for their support during the election campaign, Erdogan is expected to provide his Nationalist Movement Party (MHP) ally with seats in the Cabinet.

The MHP and AKP alliance won 53 percent of the votes in the parliamentary polls.

The probable presence of figures affiliated with the MHP in the new government is considered a signal of Turkey's slide toward a hard-line domestic and foreign policy.

In his victory speech, Erdogan signaled the continuation of Turkey's military operations in northern Syria against Kurdish YPG militia.

The MHP and AKP agree on a security-oriented approach against Kurdistan Workers Party (PKK) militants at home and against Syrian Kurdish fighters.

Dr. Muharrem Eksi, vice head of international relations department at Kirklareli University, predicts that Turkey's new minister of foreign affairs will be Ibrahim Kalin, the current presidential spokesperson, and that he will have the support of the MHP.

"Kalin was the person who made the most strategic foreign policy statements even under the foreign minister term of Mevlut Cavusoglu," Eksi told Arab News. "He would probably bring out a new vision to Turkey's foreign policy."

According to Eksi, a former colleague of Kalin at pro-government think-tank SETA, Turkey needs to implement a soft balancing strategy, which aims to improve relations with the US, EU and Israel in a way that is not at the expense of its relationship with Russia.

Kalin recently criticized a US congressman who said on his social media account that he would not be celebrating Erdogan's latest election victory. "President Erdogan certainly does not need your @RepAdamSchiff congratulations. Turkish people have spoken up. You need to shut up," said Kalin in a tweet on June 26.

MHP's head Devlet Bahceli and Erdogan met on Wednesday night.

Although agreeing on a nationalist tone in their political discourse, the two leaders diverge on some issues.

"The new government's composition hinges greatly upon the anticipation on the side of the presidency on how the balances between the AKP and MHP will unfold and what the implications of that interaction upon the future of Turkish politics will be," Ahmet Kasim Han, political scientist from Istanbul Kadir Has University, told Arab News.

According to Han, the perennial decision of the executive branch is whether to continue the consolidation of the polarization strategy or to change toward a more inclusive and soft governance.

"The benchmark of the Cabinet composition will be the strategy to follow ahead of the upcoming local elections in late March 2019," he said.

The AKP rule has always accorded great priority to the municipal elections because municipalities are important channels for creating links with the grassroots.

The Cabinet will also host new figures from the business, culture and sports sectors.

Well-known businesspeople are expected to be present in the country's new economic team. It will be a message sent to the credit rating agencies such as Moody's, which announced that economic policies of the new government will determine the country's possible downgrade of sovereign credit rating.

During his electoral campaign trail, Erdogan has pledged to tighten control on central bank's interest rate decisions in an economy that is facing a meltdown for more than a year.

The Cabinet composition, when it is finalized, is likely to show a change of image on the AKP side, which is aware of its under-performance in the parliamentary polls where it failed to get the simple majority in the Parliament, taking only 43 percent.

KADAM Müdürü Yrd. Doç. Dr. EKŞİ, TV 24'te Farklı Görüş Programına Katıldı

19 Şubat 2018

TV24 Kanalında Arden Zentürk'ün sunduğu Farklı Görüş Programına konuk olan Üniversitemiz Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Muharrem EKŞİ'nin Türk-Amerikan İlişkileri, Afrin operasyonu ve Suriye krizine ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

Kamu Diplomasisi Merkezi Müdürü Yrd. Doç. Dr. Muharrem EKŞİ, TV 24'e Konuk Oldu

01 Şubat 2018

Üniversitemiz Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Yrd. Doç. Dr. Muharrem EKŞİ, TV 24 kanalında sunuculuğunu Seda SELEK'in yaptığı "Esas Mesele" programına canlı yayın konuğu oldu. 01 Şubat 2018 tarihinde düzenlenen programda konuşan Yrd. Doç. Dr. EKŞİ, Afrin operasyonu ve Suriye krizine ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ'nin Yeni Şafak'ta Yayımlanan Haberi

15 Ocak 2018

Yeni Şafak

Türkiye'nin Kudüs'te Diplomasi Atağı

6 Aralık 2017 tarihinde ABD Başkanı Donald Trump'ın Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanıyan kararını açıklaması, ABD'nin uluslararası toplum ve kamuoyunu umursamadan sert gücüne dayalı politika izleyeceğini tekrar gösterdi. Ancak bu sefer ABD, ikinci süper güç karşısında yenilgiye uğradı. Küresel siyasette ABD'den sonra ikinci süpe rgüç olan dünya kamuoyu, Trump'ın bu provokatif ve uluslararası toplumu umursamayan, ben yaptım oldu anlayışıyla hareket eden yaklaşımını, ABD'yi uluslararası toplumda yalnızlaştırarak cezalandırdı. Zira Trump'ın tehditlerine rağmen önce BM Güvenlik Konseyinde yalnız kalan ABD, Genel Kurul oylamasında büyük çoğunluğun 128 ülkenin vetosuyla karşılaşarak uluslararası toplum tarafından yenilgiye uğratıldı. Bu aynı zamanda artık iyice belirginleşmeye başlayan ABD sonrası dünyanın oluşmaya başladığının da bir göstergesi oldu. ABD'nin karşı karşıya kaldığı bu durum aslında Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın sloganlaşan meşhur 'dünya 5'ten büyüktür' söyleminin de en somut sonuçlarından biridir.

EN HIZLI TEPKİ, YOĞUN FAALİYET

Trump'ın bu tartışmalı Kudüs kararı karşısında en hızlı tepki veren ve yoğun bir diplomasi izleyerek karşı koyan ülke Türkiye olmuştur. Oysa İran'ın Trump'ın verdiği bu tacı gole dönüştürmesi bekleniyordu. Ancak İran'ın ABD'nin hedef noktasında olması ve tekrar ABD'yi üzerine çekmemek için düşük profilli bir politika izlemeyi tercih ettiği anlaşılmaktadır. Türkiye ise İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) dönem başkanı olmasından da faydalanarak kısa bir sürede yoğun telefon diplomasisi izleyerek 13 Aralık tarihinde İİT'yi İstanbul'da Kudüs gündemli olağanüstü toplantıya çağırarak çok taraflı yoğun diplomasi trafiğini başlatmıştır. İİT, Trump'ın kararına karşı, Doğu Kudüs'ü Filistin'in işgal altındaki başkenti olarak tanımıştır. Böylece İİT, bir yandan ABD'nin uluslararası hukuku ihlal eden kararına uluslararası hukuk çerçevesinde cevap vermiş öte yandan ABD'ye karşı uluslararası tepkiyi ortaya koymuştur. Bütün bir Kudüs'ü değil de Doğu Kudüs'ü başkent tanımasıyla İİT, Kudüs'ün Müslümanların olduğu kadar Hristiyanların da Musevilerin de ibadetgâhı olduğunu tanıyarak uluslararası toplumun desteğini kazanmayı bilmiştir. Nitekim ardından BM'de yapılan oylamada İslam ülkelerinin yanında diğer ülkeler de büyük bir çoğunlukla Trump'ın kararını veto ederek süper güç ABD'nin diğer süper güç olan dünya kamuoyu tarafından yenilgiye uğratılması sağlanmıştır.

İşte küresel siyasette ikinci süper güç olan dünya kamuoyunu, kamu diplomasisiyle harekete geçiren Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın izlediği çok taraflı ve yoğun proaktif diplomasisi olmuştur. Temel önermesi kamuoyu desteğini alma olan kamu diplomasisi, küresel siyasette uluslararası toplumu kazanma politikası olarak 2000'lerde tekrar ön plana çıkmaya başlamıştı. Türkiye de geç de olsa küresel siyasette kamu diplomasisinin önemini keşfetmiştir. Nitekim Türkiye, 2003 yılından itibaren kamu diplomasisini dış politikasının ana eksenlerinden biri haline getirmiş ve kurumsal yapılanmasını 2010'da tamamlamıştı. Böylece Türkiye, TRTWORLD, Anadolu Ajansı, Kızılay, TİKA, Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı ve Yunus Emre Enstitüsü Türk Kültür Merkezleriyle yoğun kamu diplomasisi politikası izlemeye başlamıştı.

ULUSLARARASI TOPLUMUN LİDERLİĞİ

Trump'ın tek taraflı ve uluslararası toplumu umursamayan politikasına karşı Türkiye,

kamu diplomasisi politikasıyla üç büyük din mensupları için kutsal olan Kudüs konusunda uluslararası toplumu bir bütün olarak kazanmaya yönelik çok taraflı diplomasi izleyerek ABD'ye karşı uluslararası toplumun tepkisini hem İİT hem de BM'de örgütleyerek bir nevi uluslararası muhalefetin liderliğini yürütmüştür. Bu bağlamda Türkiye, ABD'nin sert gücüne karşı yumuşak güç olan dünya kamuoyu ile meydan okuyabilmiştir. Böylece uluslararası toplum ve kamuoyunun desteğini gerektiren konularda yumuşak gücün sert güce karşı galebe çalacağı bir kez daha Kudüs olayında kendini göstermiştir. Ayrıca Kudüs diplomasisi, Türkiye'yi küresel bir aktör olarak tekrar küresel siyasetin aktörlerinden biri haline getirmiştir. Son tahlilde Kudüs diplomasisi, Türkiye'nin küresel siyaseti yönlendirebilecek yumuşak güç olduğunu göstermiştir. Bu bağlamda Türkiye'nin dış politikadaki başarısının çok taraflılığa, yumuşak güç ve kamu diplomasisi izlemesine dayandığı bir kez daha ortaya çıkmıştır. Bu nedenle Türkiye'nin dış politikasını yumuşak güç, kamu diplomasisi ve çok taraflı diplomasi eksenlerine oturttuğunda küresel düzeyde bir aktör haline geleceği ileri sürülebilir.

Doç. Dr. EKŞİ Çankaya Üniversitesi'nde Kamu Diplomasisi Seminerine Katıldı

Kasım 2017

Üniversitemiz Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı Doç. Dr. Muharrem EKŞİ Çankaya Üniversitesi'nde Kamu Diplomasisi Seminerine Katıldı.

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ'nin Yeni Şafak'ta Yayımlanan Haberi

04 Ağustos 2017

Yeni Şafak

Türkiye-Katar: Sert güç ile yumuşak gücün ittifakı

Katar krizi, 2011 yılından beri Suriye krizine odaklanan Türk dış politikasına yeniden alan açtığı gibi yeni bir ivme de kazandırmıştır. Türkiye, krizde oyun bozucu ve dengeleyici rol oynayarak genelde Ortadoğu özelde Körfez bölgesinin vazgeçilmez aktörü olduğunu ispatlamıştır. Öyle ki, Katar krizi sürecinde Türkiye, Suudi Arabistan ve İran arasında dengeleyici güç olarak da ortaya çıkmıştır.

01 - 08 Ağustos 2017 tarihinde icra edilemeye başlanan Türkiye-Katar ortak tatbikatı, dikkatleri tekrar Türkiye-Katar ilişkilerine çevirmiş durumda. Katar, yüzölçümü bakımından İstanbul'un yaklaşık 2 katı büyüklüğünde ve 300-500 bin civarındaki nüfusu (vatandaş olarak) bakımından İstanbul'un ilçelerinden bile küçük olmasına rağmen küresel siyasetin gündemine yerleşmiştir. 5 Haziran 2017 tarihinde Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin başını çektiği 6 Arap ülkesinin Katar'la diplomatik ilişkileri kesme kararıyla küresel siyasetin odağı haline gelen Katar'ın önemi, aslında cüssesinden çok büyük bir finans gücüne sahip olmasından kaynaklanıyor. Küçük bir ülke olmasına rağmen dünyanın üçüncü büyük doğalgaz rezervlerine sahip olan Katar, doğalgaz ticaretinden elde ettiği devasa gelirlerle 2005 yılından itibaren küresel düzeyde yatırım stratejisi izlemeye başlamıştır. Nitekim Katar, 2005 yılında gaz ithalatından elde ettiği gelirle Katar Yatırım Otoritesi'ni kurarak Volkswagen gibi dünyaca ünlü ve büyük şirketlere ortak olma stratejisi izleyerek büyük bir finans gücü haline gelmiştir. Zira Katar'ın dünyada yaklaşık 335 milyar dolar yatırımı bulunmaktadır. Aynı zamanda Katar'ın yatırım stratejisi, ülkenin uluslararası alanda yatırımcı ülke imajı çizmesini de sağlamıştır.

SÖYLEM BELİRLEYEN ÜLKE

Böylece Katar, ticaret, yatırım, medya, eğitim ve dış yardım gibi alanlarda yoğunlaşarak yumuşak güç olarak yükselmiştir. Ayrıca Katar Foundation'ın sponsorluklarıyla cezbedici bir imaj inşa etmeye başlayan Katar, Ortadoğu'nun yükselen yıldızı olmaya başlamıştı. Ancak Katar, 1996 yılında kurduğu ve 11 Eylül 2001 tarihinde El-Kaide videolarıyla küresel medyanın dikkatini çekmeye başladığı El Cezire televizyonunu Arap dünyasında etkili bir kamu diplomasisi aracı haline getirmesi, başta Suudi Arabistan olmak üzere Körfez ülkelerinin rahatsız olmasına yol açmıştır. Çünkü El Cezire ile Katar, Arap dünyasının sorunlarını istediği gibi gündeme getirme, konuların çerçevesini ve nasıl tanımlanacağını belirleme gücüne de sahip olmuştu. Böylece Katar, El Cezire ile Arap sokağı ve politikasındaki söylemi belirleyen ülke konumuna yükselmişti. Çünkü medyada konuları tanımlayan ve söyleme hakim olan kamuoyunun nasıl düşüneceğini de belirler. Bu varsayımdan hareketle, Katar'ın El Cezire televizyonunu Arap politikalarını ve kamuoyunu etkileme silahı olarak kullanmaya başlaması dolaylı da olsa Suudi Arabistan'ın liderliğine meydan okuma olarak algılanmıştır.

Fakat en önemlisi Katar'ın 2011 Arap Baharı sürecinden itibaren bu yumuşak güç unsurlarını sert güce dönüştürme politikasıyla esas Körfez ülkeleriyle arası açılmaya başlamıştır. Çünkü Katar'ın finansal gücünü dış politikaya tahvil etmek istemesi, Körfez'de Suudi Arabistan'ın hegemonyasına meydan okuma ya da en azından onun etkisi ve nüfuzu altından çıkma olarak değerlendirildiği ileri sürülebilir. Zira Katar'ın en önemli güvenlik kaygılarından biri tek kara bağlantısı olan Suudi Arabistan'ın hegemonyası altında ezilme tehdidi dir. Bu

nedenle Katar, Arap Baharı sürecinde Suudi Arabistan hegemonyasından çıkmasını sağlayacak yumuşak güç politikasından sert güç politikasına geçmiştir. Bu doğrultuda Katar, Suriye, Libya, Yemen, Mısır ve Gazze'de giriştiği angajmanlarla finansal gücünü jeopolitik kazanıma dönüştürmek istemiştir. Ancak burada asıl sorun küçük ve zayıf bir ülke olarak Katar sert güç politikası yürütmek isterken kapasite aşımıyla karşı karşıya kalmıştır. İşte bu noktada yumuşak güç olan Katar, sert güce sahip Türkiye ile işbirliği politikası izlemeye başlamıştır.

İKİLİ İLİŞKİLERİN GELİŞİMİ

Türkiye-Katar ilişkileri, ilk önce ticari alanda başlamıştır. İlk önce 2006 yılında DEİK bünyesinde Türkiye-Katar İş Forumu kurulmuştur. Ancak iki ülke ilişkileri, 2008 yılında üst düzey ziyaretlerle yoğunlaşmaya başlamıştır. Böylece iki ülke arasında öncelikle iktisadi işbirliği düzeyine varacak ticari ilişkiler gelişme göstermiştir. Bunun sonucunda Katar, 2016 yılı itibariyle 375 milyon dolar yatırımıyla Türkiye'ye en fazla yatırım yapan 7. ülke konumuna yükselmiştir. Aynı şekilde Türkiye'nin de Katar'a ihracatı artmaya başlamış ve 2016 yılı itibariyle 421 milyon dolara ulaşmıştır. Ayrıca Türk inşaat sektörü, 2015 yılında Katar'da 14 milyar dolarlık ihale kazanmıştır. Bununla birlikte Türk şirketleri, Katar'da 8.5 milyar dolar proje üstlenmeyi başarmışlardır. En önemli projelerden biri de Katar'dan Türkiye'ye boru hattıyla doğalgaz tedarikidir. Dolayısıyla iki ülke ilişkilerinde 2006-2011 arası dönem ticari işbirliği olarak gerçekleşmiştir. Arap Baharı sürecinden itibaren ise iki ülke başta Suriye olmak üzere Mısır ve Gazze krizlerinde birlikte hareket etmeye başlayarak siyasi işbirliğine gitmişlerdir. Katar, askeri güç olarak zayıf olduğu için Türkiye ile işbirliğine gitmeyi tercih etmiştir. İki ülkenin bu işbirliğinde Katar, finansal yükümlülükleri üstlenirken Türkiye'nin askeri yönü üstlenmesi amaçlanmıştır. Örneğin Suriye'de iş bölümü yapılarak ÖSO'ya finansal destekleri Katar karşılarken Türkiye, askeri destek boyutunu üstlenmiştir. Bu bağlamda Türkiye-Katar işbirliği, sert güçle yumuşak gücün ittifakı olarak gerçekleşmiştir.

İNİSİYATİF ALAN DİPLOMASİ DEVREDE

Türkiye ile Katar arasında başlayan bu siyasi işbirliği, Mart 2015 tarihinde askeri üs antlaşmasının imzalanmasıyla ittifak ilişkileri düzeyine yükselmiştir. Zira bu antlaşma gereğince Türkiye'nin Katar'ın başkenti Doha'da El Rayyan askeri üssünü kurması ve burada Katar askerlerini eğitmesi, ortak tatbikatlar yapılması, bölgedeki krizlere müdahale birliği konuşlandırılması amaçlanmıştır. Böylece Türkiye, ilk kez sınırları ötesinde bir askeri üs kurmuştur. Ancak Türkiye'nin bu askeri üssü, 5 Haziran 2017 tarihinde Suudi Arabistan'ın başını çektiği 6 Arap ülkesinin Katar'la diplomatik ilişkileri kesme kararı sonucu ortaya çıkan Katar kriziyle gündemde öne çıkmıştır. Zira Türkiye, Katar'la ittifak ilişkilerini devreye sokarak 7 Haziran'da TBMM'den askeri üs antlaşmasını hayata geçirecek ve Türk askerlerinin konuşlanmasını sağlayacak kanun tasarısını hemen yasalaştırmıştır. Nitekim bunun ardından Suudi Arabistan liderliğindeki ülkeler, 23 Haziran'da Katar'ın yerine getirmesini istedikleri 13 maddelik talep listesine Türk üssünün kapatılması ve Türkiye ile askeri işbirliğinin sonlandırılmasını da eklemişlerdir. Böylece Türkiye, doğrudan Katar krizinin taraflarından biri olmuştur.

Bunun da ötesinde Katar krizi, bir yönüyle Türkiye ile Katar arasındaki ittifakı bozma oyunu halini almıştır. Ancak Türkiye, Katar krizinde tekrar inisiyatif alan diplomasi gücünü devreye sokarak oyun bozucu rol oynamayı başarmıştır. Böylece Türkiye, hem ittifakı ve bölgedeki askeri varlığını korumuş hem de Katar'ın Suudi Arabistan'a yem olmasını engellemiştir. Ayrıca Türkiye, Katar krizinde Suudi Arabistan bloğuna karşı yanına İran, Pakistan ve Azerbaycan'ı alarak dengeleyici rol oynamıştır. Özellikle ABD Başkanı Trump'ın İran karşıtı Sünni blok politikasına karşı Türkiye, Katar krizi sürecinde İran ve Pakistan gibi güçlü ülkelerle yeni bir eksen oluşturmayı ve olası Sünni-Şii çatışmasını amaçlayan oyunu da engellemeyi başarmıştır.

JEOPOLİTİKAYI ŞEKİLLENDİRME YETENEĞİ KAZANDI

Son tahlilde Katar krizi, Türk dış politikasının tekrar inisiyatif almasına ve aktif politika izlemesine alan açmıştır. Özellikle Katar krizi, 2011 yılından beri Suriye krizine odaklanan Türk dış politikasına yeniden alan açtığı gibi yeni bir ivme de kazandırmıştır. Türkiye, krizde oyun bozucu ve dengeleyici rol oynayarak genelde Ortadoğu özelde Körfez bölgesinin vazgeçilmez aktörü olduğunu ispatlamıştır. Öyle ki, Katar krizi sürecinde Türkiye, Suudi Arabistan ve

İran arasında dengeleyici güç olarak da ortaya çıkmıştır. Bu da Türkiye'nin Ortadoğu'daki varlığının denge unsuru olması bakımından aynı zamanda istikrar ve barış unsuru olduğunu göstermektedir. Diğer taraftan Türkiye, Katar'daki askeri üssüyle Arap dünyasına askeri olarak yerleştiği gibi aynı zamanda Körfez jeopolitiğini şekillendiren aktör konumuna da yükselme imkanına kavuşmuştur. Çünkü Katar üssü, Türkiye'nin Körfez politikasının ve bunun da ötesinde Ortadoğu politikasının en önemli parametresi olacak önemi haizdir. Ayrıca Türkiye'nin ilk defa sınırları ötesinde özellikle de enerji bakımından son derece stratejik bir noktada askeri üs açması, Türk dış politikasının 2011 sonrası süreçteki en büyük başarısı olarak telakki edilebilir. Jeopolitik varlığın en önemli enstrümanlarından biri olan askeri üsler, ülkelerin bölgede askeri varlığını sağladığı gibi bölge siyasetini etkilemede stratejik bir araç işlevi de görmektedir. Örneğin Amerikan hegemonyasının güvenliğinin dünyanın dört bir tarafında açılan askeri üsler üzerinden sağlandığı dikkate alındığında sınır ötesinde açılan askeri üslerin işlevi açıkça anlaşılacaktır. Bu bağlamda Türkiye'nin Katar'daki bu ilk üssünü pilot olarak değerlendirip bölgedeki askeri varlığını artırmak ve bölgedeki gelişmelere karşı ön alıcı pozisyonda olabilmek için artık üs politikası izleyeceği bir döneme girdiği söylenebilir.

Doç. Dr. Muharrem EKŞİ, ODTÜ'de Kamu Diplomasisi Dersi verdi

21 Mart 2017

Üniversitemiz Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı Doç. Dr. Muharrem EKŞİ, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde "Kamu Diplomasisi" dersi verdi.

KADAM, YÖK Ortadoğu'da Akademik Mirası Koruma Projesi ile ilgili Platforma Seçildi

20 Aralık 2018

Üniversitemiz Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi (KADAM), Türkiye'nin önde gelen bilim insanları ve üniversitelerinin de dâhil olduğu Yükseköğretim Yürütme Kurulu (YÖK)'nun bir kamu diplomasisi faaliyeti olan Ortadoğu'da Akademik Mirası Koruma Projesini destekleyen platforma seçildi.

Cumhurbaşkanlığı himayesinde gerçekleştirilen ve Yükseköğretim Yürütme Kurulu (YÖK) Üyesi Prof. Dr. Zeliha Koçak TUFAN koordinatörlüğünde yürütülen projenin 25 Ekim 2018 tarihinde Yükseköğretim Kurumu'nda gerçekleştirilen tanıtım toplantısına Rektörümüz Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR ile Üniversitemiz Kamu Diplomasisi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Doç. Dr. Muharrem EKŞİ katıldı.

Ortadoğu'da Akademik Mirası Koruma Projesi, Ortadoğu coğrafyasında savaşlar nedeniyle zarar gören ve geçmişi asırlara dayanan ilim ve bilim merkezlerine insanlığın dikkatini çekmek ve yarım kalan akademik hayatları görünür hale getirmek, akademik mirasın korunmasını ve bilimsel çalışmaların devam etmesini bölgenin geleceği için önemini vurgulamayı ve uluslararası farkındalığını artırmayı amaçlamaktadır.

Al Atarib
Ram Hamdan
Qanaker
Idlib
Mardikh

TUIC
"BREXİT ve SARI YELEKLİLER: ABNİN GELECEĞİ"
EMEKLİ BÜYÜKELÇİ
"ULUÇ ÖZÜLKER"
DOÇ.DR.
MUHARREM EKSİ

KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
KIRKLARELI UNIVERSITY

Tel	:0 (288) 246 17 09	Phone	:0 (288) 246 17 09
Fax	:0 (288) 246 17 71	Fax	:0 (288) 246 17 71
E-Posta Adresi	:kadam@klu.edu.tr	e-mail	:kadam@klu.edu.tr
Web Adresi	:kadam.klu.edu.tr	web address	:kadam.klu.edu.tr

Kayalı / Kırklareli